Türkiye'de

AiLE'nin DEĞiŞEN YAPISI 2

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

AredA SURVEY

TÜRKİYE'DE AİLENİN DEĞİŞEN YAPISI-2

AĞUSTOS 2022

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

TAKDİM

Aile, toplumun temelini oluşturur. Toplumsal değerlerin, normların, ilişkilerin temellerinin atıldığı kurum ailedir. Ailedeki değişim dönüşüm, topluma da yansımaktadır. Aile mutlu ise toplum da mutlu, ailede sorun varsa doğal olarak toplumda da sorun var demektir. Türk toplumu olarak en güçlü yönümüz sahip olduğumuz güçlü aile yapımızdır. Kentleşme, bireyselleşme ve göç gibi faktörlerden dolayı geniş aile yapısı değişmiş olsa da, aile yapımızdaki geleneksel yardımlaşma ve dayanışma kültürü varlığını sürdürmeye devam etmektedir. İkincisi gerçekleştirilen bu çalışmayla Türkiye'deki aile yapısı farklı boyutlarıyla araştırma konusu edilmiştir. Kapsamlı bir anket üzerinden gerçekleştirilen araştırmada birbiriyle bağlantılı çok sayıda konu ele alınmıştır. Aile araştırmasının ilki 2021 yılında AREDA Araştırma ile İstanbul Ticaret Üniversitesi iş birliğiyle gerçekleştirilmişti. Geçen yıl uygulanan anket bu yıl da uygulanarak aile ile ilgili son bir yıldaki değişimi de görmeye çalıştık. Bu önemli konuyu araştırmak üzere AREDA Araştırmanın uzman kadrosu ile Ticaret Üniversitesi'nin ilgili birimleri ve değerli öğretim üyeleri başından sonuna kadar birlikte çalıştılar. Araştırmaya kurum olarak verdikleri destekten dolayı Ticaret Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel OĞURLU'ya, öğretim üyeleri Prof. Dr. Korkut TUNA'ya, Prof. Dr. Ömer TORLAK'a ve Doç. Dr. Zeynep ÇAĞLIYAN İÇENER'e teşekkür ederim. Ayrıca AREDA Araştırma adına araştırma ekibinde yer alan başta Prof. Dr. Ömer ÇAHA olmak üzere, Dr. Öğr. Üyesi Özgür Bayram SOYLU'ya, Dr. Öğr. Üyesi İsmail DURSUNOĞLU'na, Fatih AYDIN'a, Kubilay GÜMÜŞ'e ve Zeynep TETİK'e şükran duygularımı sunmak isterim. Bu araştırma aile konusuyla ilgilenen herkese zengin malzeme sunacak nitelikte bulgular içermektedir. Araştırmayı bu duyguyla kamuoyuyla paylaşmaktan büyük bir mutluluk duymaktayız.

Yusuf AKIN
AREDA ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK
GENEL MÜDÜRÜ

ARAŞTIRMA HAKKINDA

Türkiye'de Ailenin Değişen Yapısı Araştırması'nın ikincisi AREDA Araştırma ile İstanbul Ticaret Üniversitesi iş birliğiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın saha kısmı, 15-19 Haziran 2022 tarihleri arasında AREDA Araştırma tarafından CAWI (Computer Assisted Web Interview) yöntemiyle uygulanan bir anket çalışmasına dayanmaktadır. Anket çalışması, toplam 2400 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada birbiriyle bağlantılı on konu ele alınmış ve her biri farklı sorularla test edilmiştir.

Ele alınan konular şunlardır: Evlilik ve nikâh durumu, çocuk sahipliği, yaşlı bakımı, aileyi bekleyen tehditler, aile ilgili değerler, kadının çalışmasına ilişkin tutumlar, ailenin ekonomik durumu, aile ile ilgili yasalar, aile içi şiddet ve boşanma, iletişim araçlarının aile üzerindeki etkisi. Geçen yıl Mayıs ayında gerçekleştirilen araştırmada benzer konular ele alınmıştı. Ancak geçen yılki araştırmada fazladan salgın döneminde aile konusu da masaya yatırılmıştı. Salgının etkisinin azalmasından dolayı bu konu bu yıl gerçekleştirilen araştırmaya dahil edilmemiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, TÜİK'in cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyine ilişkin verilerine göre ağırlıklandırma yapılarak analiz edilmiştir. Verilerin yorumu, frekans dağılımlarının yanı sıra cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, medeni durum ve ailenin ekonomik durumu gibi değişkenler üzerinden yapılan çapraz analizlere dayanmaktadır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

PROJE EKİBİ

PROJE KOORDİNATÖRÜ	PROF. DR. ÖMER ÇAHA
AKADEMİK UZMANLAR	PROF. DR. KORKUT TUNA PROF. DR. ÖMER TORLAK DOÇ. DR. ZEYNEP ÇAĞLIYAN İÇENER DOÇ. DR. ÖZGÜR BAYRAM SOYLU DOÇ. DR. İSMAİL DURSUNOĞLU
AREDA SURVEY EKİBİ	
AREDA SURVEY GENEL MÜDÜRÜ	YUSUF AKIN
KANTİTATİF PROJE KOORDİNATÖRÜ	FATİH AYDIN
İSTATİSTİK ANALİZ UZMANI	KUBİLAY GÜMÜŞ
İSTATİSTİK ANALİZ UZMANI	ZEYNEP TETİK
GRAFİK TASARIM	ASLIHAN SAYINGİL

İÇİNDEKİLER

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ 11
DEMOGRAFİK BİLGİLER 13

BÖLÜM – 1 EVLİLİK VE NİKAH
Evlendiğinizde (ilk evlilik) kaç yaşındaydınız? 16
Sizce bir erkek için evlilik yaşı ne zaman başlamalı? 18
Sizce bir kadın için evlilik yaşı ne zaman başlamalı? 20
Nikâh durumunuzla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerlidir? 22
Evlilikte nikahla ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz? 24

BÖLÜM – 2 ÇOCUK SAYISI
Çocuğunuz var mı? 28
Kaç çocuğunuz var? 30
Bir çocuk daha yapmayı düşünüyor musunuz? 32
Sizinle birlikte toplam kaç kardeşsiniz? 34
Sizce bir ailenin ideal çocuk sayısı kaç olmalıdır? 36

BÖLÜM – 3 AİLE İÇİ İLİŞKİLER
Bayramlarda veya özel günlerde aşağıdakileri ziyaret ediyor musunuz? 40
Başınız sıkıştığında ya da başınıza bir şey geldiğinde öncelikle kime başvurursunuz? 42
Paraya ihtiyacınız olduğunda öncelikle kime başvurursunuz? 44
Gününüzün ortalama kaç saatini ailenizle birlikte bir arada geçiriyorsunuz? 46
Ailenizle birlikte genelde ne tür etkinlikleri paylaşıyorsunuz? 48
Aile bireyleri olarak daha çok anne tarafıyla mı yoksa baba tarafıyla mı ilişkiniz var? 50

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

BÖLÜM – 4 YAŞLI BAKIMI VE AİLE
Anne-baba ve çocukların dışında ailenizde sizinle birlikte yaşayan herhangi biri var mı? Varsa kimdir? 54
Büyükanneniz ve büyükbabanız kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (Babanızın annesi ve babası) 56
Nineniz ve dedeniz kiminle yaşıyor ya da ona kim bakıyor? (Annenizin annesi ve babası) 58
Yaşlandıkları zaman anne veya babanıza bakmakla yükümlü olduğunuzu düşünüyor musunuz? 60
Eşinizin anne ve babasının sizin yanınızda kalmasını ister misiniz? 62
Eşiniz, anne ve babanızın sizinle kalmasını istiyor mu/ister mi? 64
Siz, yaşlıların bakımıyla ilgili aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz? 66
Bir gün yaşlandığınızda nerede yaşamak istersiniz? 68
Sizce devlet yaşlıların bakımıyla ilgili ne yapmalıdır? 70

BÖLÜM – 5 AİLE YAPISINA İLİŞKİN TUTUMLAR
Türkiye'de aile ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz? 74
Sizce aşağıdakilerden hangisi aile birliğini en fazla tehdit ediyor? 76
Aile bireyleri arasındaki iletişim konusunda aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz? 78
Sizce aile bireyleri arasındaki iletişimi en fazla olumsuz yönde etkileyen şey nedir? 80

BÖLÜM – 6 AİLEYE İLİŞKİN DEĞERLER
Tek bir çocuğunuz olacak olsa bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını istersiniz? 84
Gençlerin evlenmeden önce çıkmasını ya da birbirleriyle arkadaşlık etmesini nasıl karşılıyorsunuz? 86

BÖLÜM – 7 KADININ ÇALIŞMASINA İLİŞKİN TUTUMLAR
Kadın ve erkeğin doğasıyla/fıtratıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılırsınız? 90
Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz? 92
Sizce kadınlar için ideal yaşam biçimi nedir? 94
Kadının bir işte çalışmasının aileye etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz? 96

BÖLÜM – 8 AİLENİN EKONOMİK DURUMU
Ailenizin toplam aylık geliri yaklaşık olarak ne kadardır? 100
Ailenin toplam geliri ailenin ihtiyacını karşılayabiliyor mu? 102
Oturduğunuz konutun mülkiyet durumu nedir? 104
Ailenizin sağlık sigortasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerli? 106
Aile yaşantınızdan genel olarak hangi düzeyde memnunsunuz? 108

BÖLÜM – 9 AİLE İLE İLGİLİ YASALAR
Sizce Türkiye'deki kanunlar aileyi mi daha çok koruyor yoksa kadını mı? 112
Şiddet durumunda erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasını nasıl karşılıyorsunuz? 114
Boşanma durumunda erkeğin, boşandığı eşine nafaka vermesi konusunda aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz? 116

BÖLÜM – 10 AİLE İÇİ ŞİDDET VE BOŞANMA
Yakın çevrenizde şiddete maruz kalan aile bireyi var mıdır? (Fiziksel, psikolojik her tür şiddet) 120
Sizce kadınların şiddete uğramasında rol oynayan en önemli faktör nedir? 122
Sizce Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin altında yatan en önemli neden nedir? 124
Türkiye'de boşanma oranı giderek yükseliyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz? 126

BÖLÜM – 11 İLETİŞİM ARAÇLARI VE AİLE
Evinizde günde ortalama kaç saat televizyon izlenir? 130
Televizyonda en çok hangi tür programlar izlenir? 132
İnternet kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz? 134
İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz? 136
Aşağıdaki sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz? 138

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

BÖLÜM – 12 DİNİ VE AHLAKİ DEĞERLERE BAĞLILIK VE MUTLULUK DÜZEYİ

Aşağıdakilerden hangisi sizin durumunuzu en iyi açıklar? 142
Ahlaki sorumluluk konusunda kendinizi nasıl tanımlarsınız? 144
Genel olarak hayatınızı düşündüğünüzde kendinizi mutlu hissediyor musunuz? 146

SONUÇ

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.400

Bu çalışma kapsamında 2.400 kişi araştırmaya katılmıştır.

CAWI

Bu çalışma, kantitatif araştırma yöntemlerinden CAWI tekniği ile 'Areda Survey'in Profil Bazlı Dijital Paneli' kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

15-19 HAZİRAN 2022

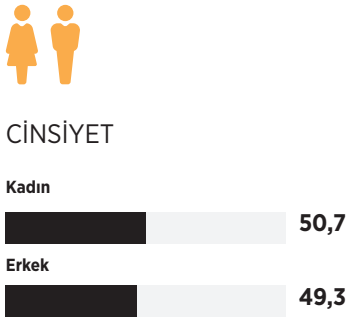
Bu araştırmanın saha çalışması 15-19 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AredA SURVEY

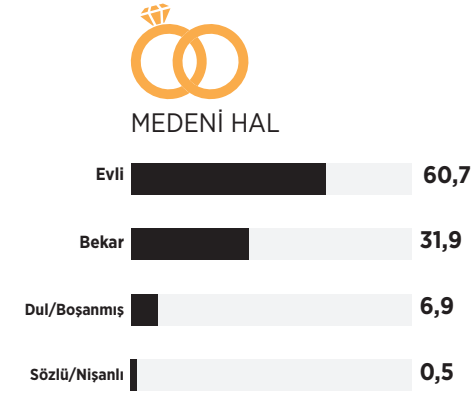

DEMOGRAFİK BİLGİLER

CİNSİYET

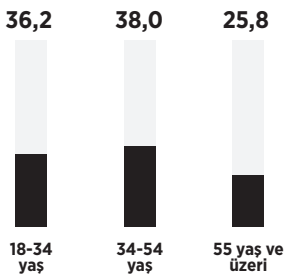
MEDENİ HAL

EĞİTİM

YAŞ

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

AredA SURVEY

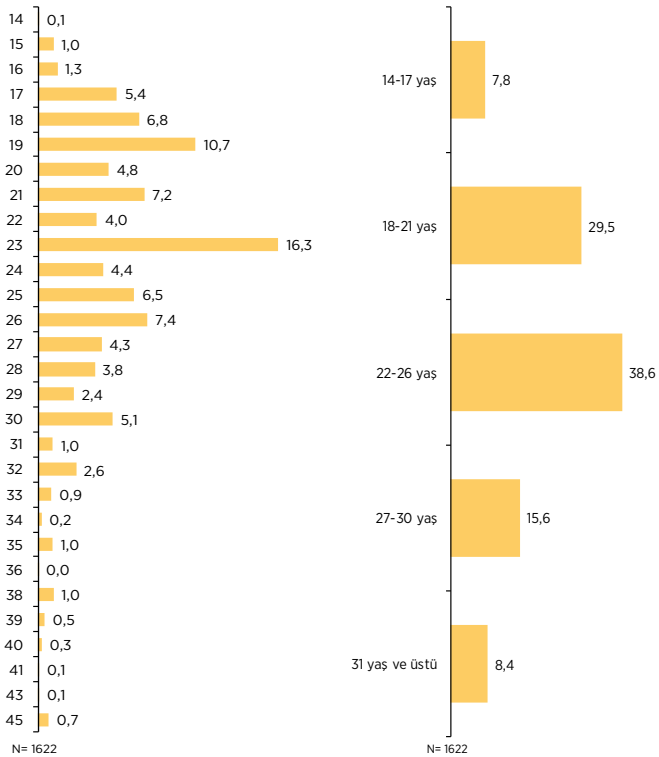
BÖLÜM 1

EVLİLİK VE NİKAH

Birçok Müslüman toplumda olduğu gibi,Türkiye'de de erken yaşta evlilik sosyolojik bir sorun olmaya devam etmektedir. Medeni Kanun cevaz vermediği halde resmi evlilik yaşının altında gerçekleşen evlilikler bulunmaktadır. Özellikle yaşlı kuşaklarda 18 yaşından küçük evlilik yaygındır. 12 yıllık zorunlu eğitimle birlikte evlilik yaşı da doğal olarak yükselmiş bulunmaktadır. Zorunlu eğitim, öğrencileri 18 yaşına kadar eğitim sistemi içinde tuttuğu için erken evliliğin önüne geçmektedir.

Evlendiğinizde (ilk evlilik) kaç yaşındaydınız?

Araştırma bulgularına göre, Türkiye'de yaşayanların yüzde 7,8'i 18 yaşına girmeden evlilik yapmıştır. Evliliğin yoğunlaştığı yaş grubu 18-26 yaş aralığındadır. Katılımcıların yaklaşık yüzde 70'i bu yaş aralığında evliliğini gerçekleştirmiştir. Geriye kalanlar ise 27 yaş ve üstü yaşlarda evlilik gerçekleştirmiştir.

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Evlendiğinizde (ilk evlilik) kaç yaşındaydınız?

* Demografik özelliklere göre analiz

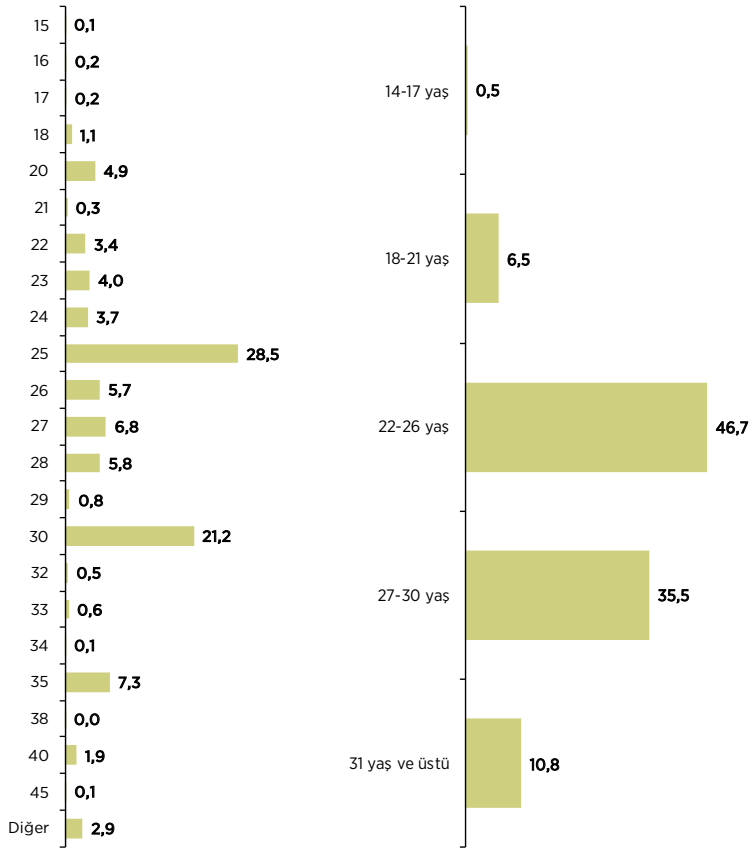
Demografik Bilgiler		14-17	18-21	22-26	27-30	31 ve üstü
CİNSİYET	Kadın	13,7	45,4	25,7	8,4	6,8
	Erkek	2,1	14,3	51	22,6	10,1
YAŞ	18-34 yaş	3,0	57,8	33,7	3,5	1,9
	35-54 yaş	6,5	24,2	40,2	17,8	11,3
	55 yaş ve üzeri	13,2	15,9	40,1	21,5	9,3
EĞİTİM	İlköğretim	9,8	39	34,5	9,0	7,7
	Lise	8,3	19	42,6	24,4	5,6
	Üniversite	0,3	12,0	47,1	26,1	14,3
MEDENİ HAL	Evli	4,8	29,9	40	16,5	8,7
	Dul/Boşanmış	13,5	45,9	26,5	8,0	6,1
GELİR	3.000 TL altı	13,9	37,3	39	6,2	3,6
	3.001-5.000	9,9	23,8	38	19,6	8,7
	5.001-10.000	5,4	34,4	35,7	13,6	11,0
	10.001 TL üzeri	3,8	17,6	46,2	25,0	7,5

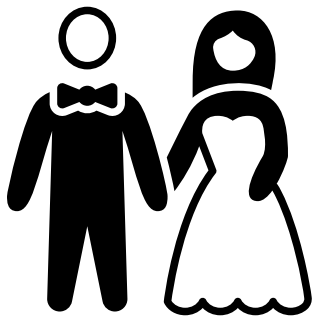
Kadınlarda 18 yaşından küçük gerçekleşen evlilik oranı erkeklerden belirgin biçimde daha fazladır. 18 yaşından küçük evlilik yapan erkeklerin oranı yüzde 2,1 iken, kadınların oranı yüzde 13,7 düzeyindedir.

Erken yaşta evlilik yapan belli oranda kesim olmasına rağmen 18 yaşından küçük evliliği onaylayanların oranı dikkate alınmayacak kadar düşüktür. Katılımcılar içinde 18 yaşından küçük evlilikleri gerek erkekler gerekse kadınlar için onaylayanların oranı yüzde 1'in altındadır. Burada iki noktanın altı çizilebilir. Birincisi, sosyolojik realite ile toplumsal değerler bu noktada ayrışmaktadır. İkincisi de evlilik yaşına ilişkin tablo toplumsal değerlerdeki değişimi ortaya koymaktadır. Kendisi küçük yaşta evlilik yapanların büyük çoğunluğu bugün erken yaşta evliliği onaylamamaktadır. Bu durum bu kuşaktaki değişimi göstermektedir.

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur.

Sizce bir erkek için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?

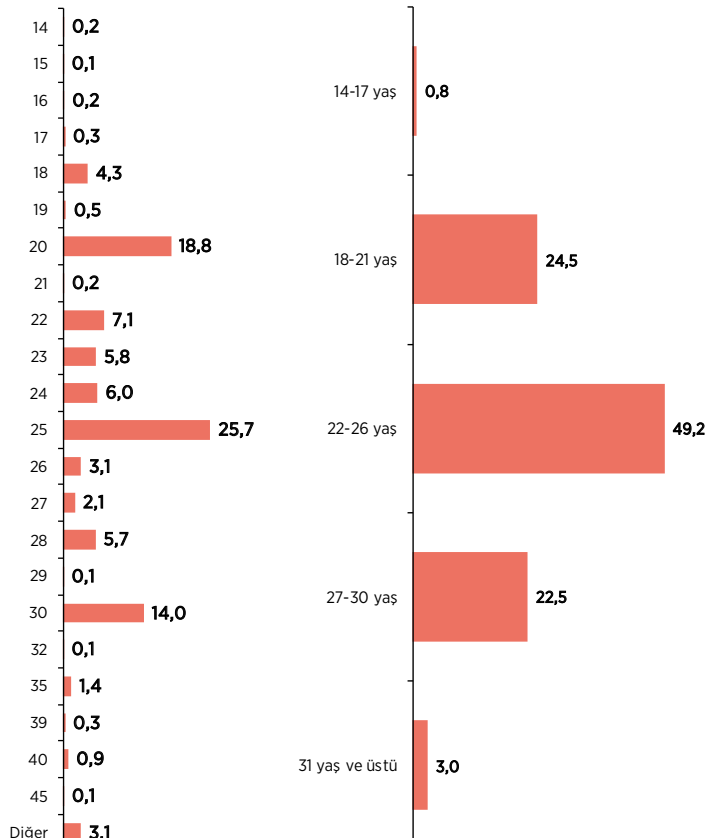
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce bir erkek için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		14-17	18-21	22-26	27-30	31 ve üstü
CİNSİYET	Kadın	0,4	2,6	41,1	38,3	17,7
	Erkek	0,6	10,6	52,5	32,6	3,7
YAŞ	18-34 yaş	0,2	7,0	54,9	29,0	8,8
	35-54 yaş	0,6	4,4	46,7	36,3	12,0
	55 yaş ve üzeri	0,6	8,9	34,6	43,9	12,1
EĞİTİM	İlköğretim	0,0	6,9	49,9	32,5	10,8
	Lise	0,9	3,5	49,3	37,5	8,7
	Üniversite	1,1	9,5	34,5	41,0	13,9
MEDENİ HAL	Bekâr	0,0	4,8	54,1	32,4	8,7
	Evli	0,6	7,9	43,3	38,9	9,2
	Dul/boşanmış	1,2	0,9	38,6	21,6	37,7
	Nişanlı/sözlü	0,0	11,1	87,8	1,2	0,0
GELİR	3.000 TL altı	0,0	3,4	36,9	38,9	20,8
	3.001-5.000	0,0	6,8	53,7	32,4	7,1
	5.001-10.000	1,0	5,4	54,1	30,9	8,6
	10.001 TL üzeri	0,3	12,6	28,7	48,2	10,3

Sizce bir kadın için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?

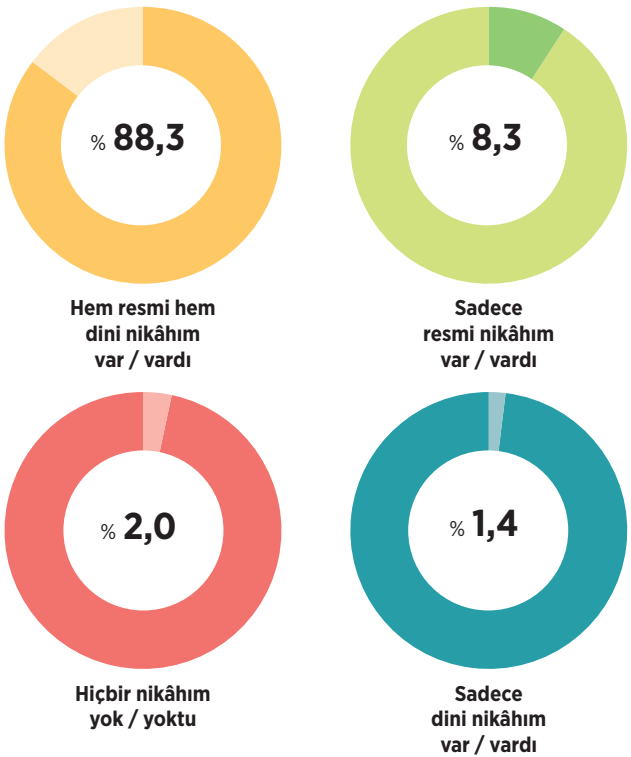
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce bir kadın için evlilik yaşı ne zaman başlamalı?

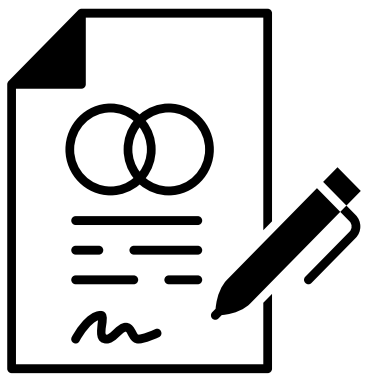
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		14-17	18-21	22-26	27-30	31 ve üstü
CİNSİYET	Kadın	0,4	17,4	48,8	27,7	5,7
	Erkek	1,3	31,6	49,6	17,3	0,2
YAŞ	18-34 yaş	0,5	19,0	54,9	25,1	0,4
	35-54 yaş	0,7	22,3	48,7	20,9	7,4
	55 yaş ve üzeri	1,4	35,5	41,8	21,2	0,2
EĞİTİM	İlköğretim	0,0	30,8	41,2	24,0	4,0
	Lise	1,3	17,0	61,0	19,7	0,9
	Üniversite	2,4	17,5	55,1	22,3	2,8
MEDENİ HAL	Bekâr	0,3	22,8	59,2	13,8	3,9
	Evli	1,1	25,8	45,0	26,0	2,1
	Dul/boşanmış	1,0	21,1	37,4	34,0	6,4
	Nişanlı/sözlü	0,0	11,1	88,9	0,0	0,0
GELİR	3.000 TL altı	0,0	17,0	33,9	46,9	2,3
	3.001-5.000	0,6	27,5	62,3	6,5	3,2
	5.001-10.000	1,1	28,5	48,0	19,0	3,4
	10.001 TL üzeri	1,5	19,1	50,6	26,2	2,5

Nikâh durumunuzla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerlidir?

N:1622

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Nikâh durumunuzla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerlidir?

* Demografik özelliklere göre analiz

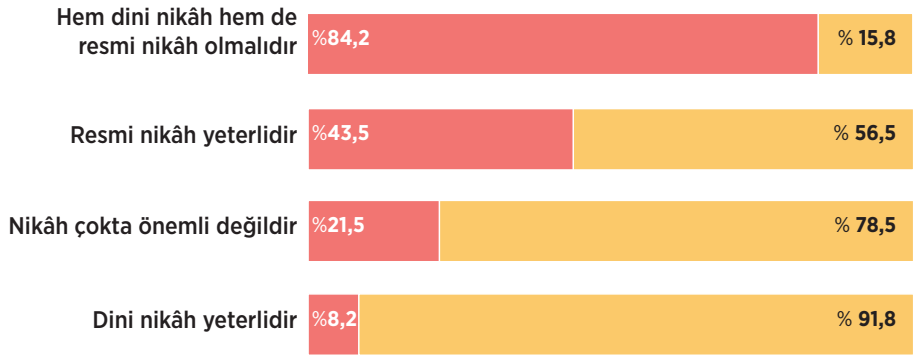
Demografik Bilgiler		Hem resmi hem dini nikâhım var/vardı	Sadece resmi nikâhım var/ vardı	Sadece dini nikâhım var/vardı	Hiçbir nikâhım yok/yoktu
CİNSİYET	Kadın	93,1	6,8	-	0,2
	Erkek	90,6	7,8	1,5	0,0
YAŞ	18-34 yaş	93,6	3,3	3,0	-
	35-54 yaş	92,1	7,6	0,1	0,2
	55 yaş ve üzeri	90,1	9,8	-	0,1
EĞİTİM	İlköğretim	92,9	5,9	1,2	-
	Lise	93,0	6,6	-	0,4
	Üniversite	87,0	12,6	0,3	-
MEDENİ HAL	Evli	92,9	7,0	-	0,1
	Dul/Boşanmış	82,7	9,8	7,5	-
GELİR	3.000 TL altı	87,8	8,4	3,9	-
	3.001-5.000	92,1	7,8	-	0,1
	5.001-10.000	93,2	6,8	0,1	-
	10.001 TL üzeri	92,6	6,7	0,1	0,5

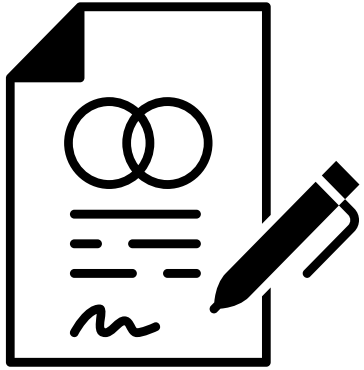
Resmi nikâhı modern evliliğin, dini nikâhı da geleneksel dini değerlere dayalı evliliğin birer uygulaması olarak düşündüğümüzde, Türk toplumunda evlilik yaşamında modern değerlerle geleneksel dini değerlerin terkibine dayalı bir kültürel anlayışın hakim olduğunu söyleyebiliriz.

Yaş ve eğitim, katılımcılar arasında resmi nikâh bakımından dikkate değer düzeyde farklılığa yol açmaktadır. Yaşlılar genç kuşaklara, yüksek eğitimi olanlarsa lise ve ilköğretim eğitimine sahip olanlara göre daha fazla oranda sadece resmi nikah ile yetinmektedir.

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur.

Evlilikte nikâhla ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Evlilikte nikâhla ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

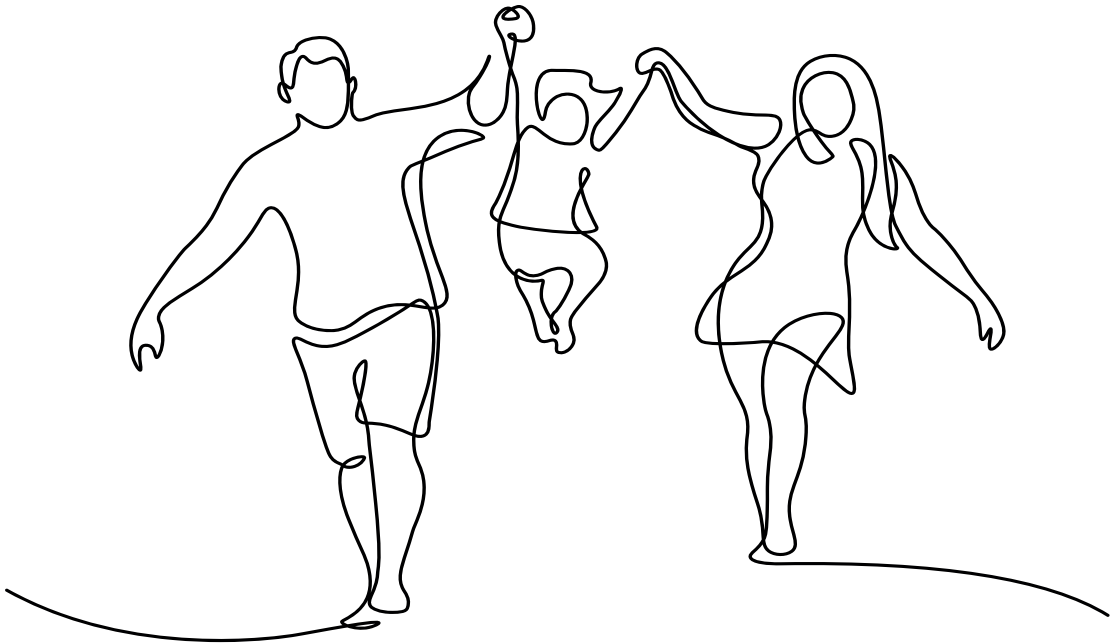
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Katılıyorum			
		Nikah çok da önemli değildir	Resmi nikah yeterlidir	Hem dini nikah hem de resmi nikah olmalıdır	Dini nikah yeterlidir
CİNSİYET	Kadın	20,5	36,4	83,1	7,4
	Erkek	22,5	38,7	81,1	9,1
YAŞ	18-34 yaş	20,6	31,5	81,6	7,5
	35-54 yaş	18,9	42,1	77,8	7,2
	55 yaş ve üzeri	28,0	39,2	89,2	10,7
EĞİTİM	İlköğretim	24,7	26,9	88,6	2,3
	Lise	16,4	45,8	81,8	14,4
	Üniversite	20,3	54,9	64,9	16,2
MEDENİ HAL	Bekâr	25,7	40,2	82,8	9,4
	Evli	19,8	36,1	81,9	7,8
	Dul/boşanmış	19,8	33,4	85,2	7,1
	Nişanlı/sözlü	6,4	10,8	82,8	-
GELİR	3.000 TL altı	14,5	30,9	79,5	6,9
	3.001-5.000	15,7	47,6	78,2	7,5
	5.001-10.000	29,1	34,3	87,2	6,6
	10.001 TL üzeri	21,9	37,5	78,7	14,8

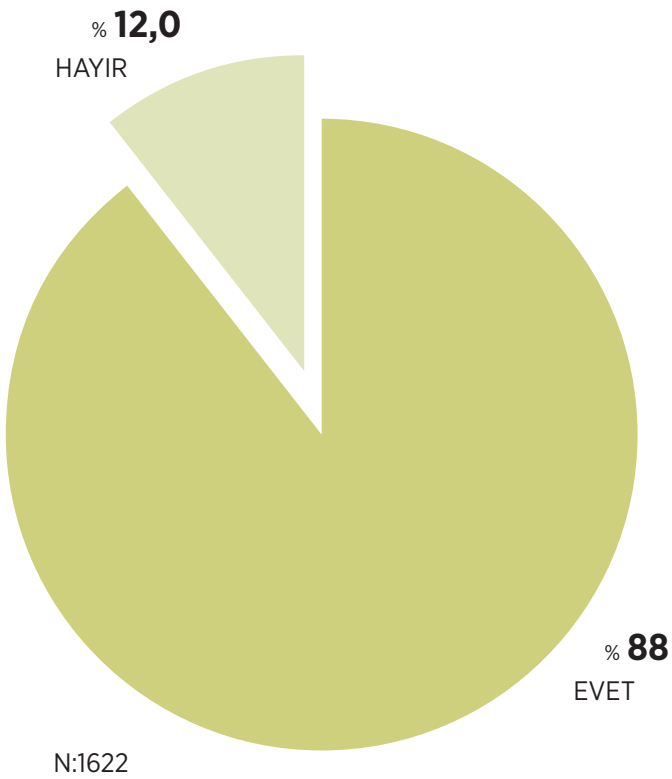

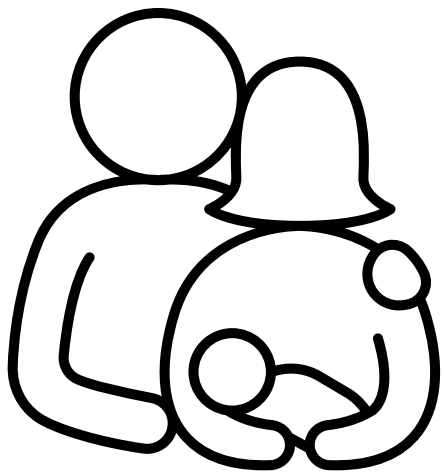
BÖLÜM 2

ÇOCUK SAYISI

Çocuğunuz var mı?

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

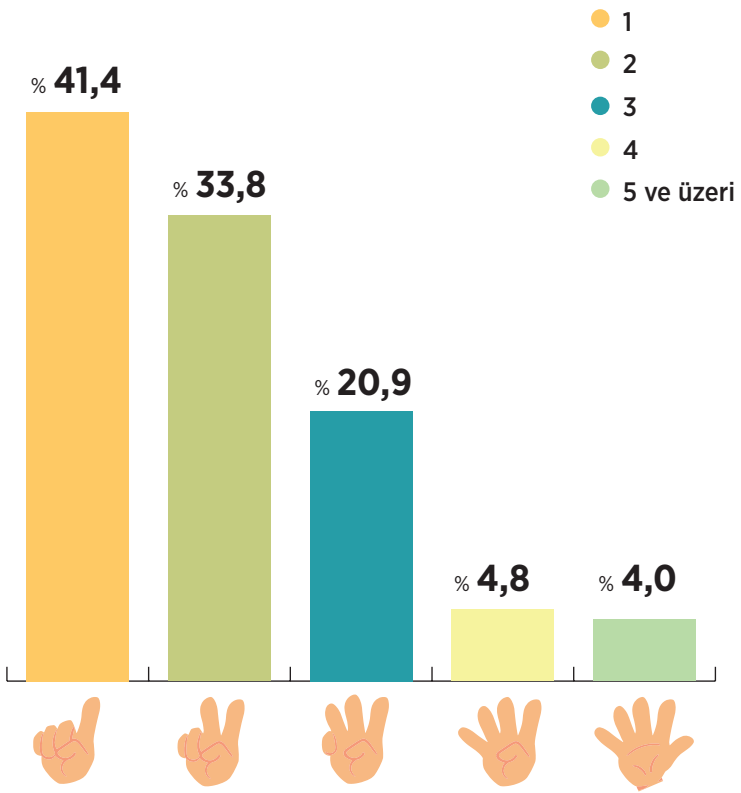
Çocuğunuz var mı?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Evet, var	Hayır, yok	Toplam
CİNSİYET	Kadın	91,0	9,0	100,0
	Erkek	85,1	14,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	62,4	37,6	100,0
	35-54 yaş	94,8	5,2	100,0
	55 yaş ve üzeri	97,3	2,7	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	85,8	14,2	100,0
	Lise	96,2	3,8	100,0
	Üniversite	84,5	15,5	100,0
MEDENİ HAL	Evli	88,3	11,7	100,0
	Dul/Boşanmış	85,6	14,4	100,0
GELİR	3.000 TL altı	66,3	33,7	100,0
	3.001-5.000	97,3	2,7	100,0
	5.001-10.000	91,3	8,7	100,0
	10.001 TL üzeri	90,6	9,4	100,0

*Bu soru sadece 'evli ve dul/boşanmış' olanlara sorulmuştur.

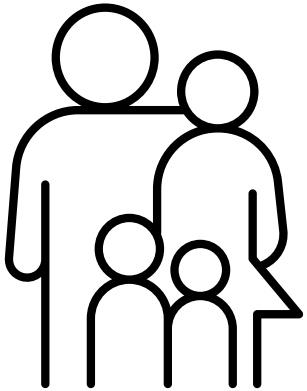
Kaç çocuğunuz var?

*Bu soru sadece 'çocuğu olanlara' sorulmuştur.

N:1428

Ailedeki değişimin resmini ortaya koyan bulgulardan biri de ailedeki çocuk sayısıyla ilgilidir. Araştırmaya katılanların yüzde 76,2'si üç veya daha fazla çocuklu ailede doğmuştur. Oysa aynı kişilerin yüzde 75,2'sinin 2 veya daha az sayıda çocuğu bulunmaktadır. Tek çocuğu olanların oranı yüzde 41,4, iki çocuğu olanların oranı ise yüzde 33,8 düzeyindedir. Üç veya daha fazla sayıda çocuğu olanların oranı yüzde 29,7'dir. Bu veri, araştırmaya katılan kuşaklarla kendilerinden sonra gelen kuşakların çocuk sayısı arasında yüzde 50'den büyük bir farkın olduğunu göstermektedir.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

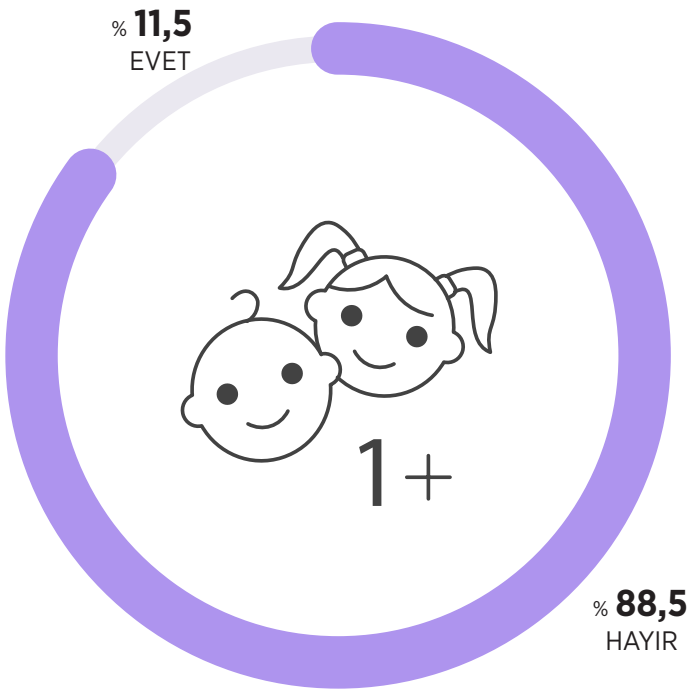
Kaç çocuğunuz var?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		1	2	3	4	5 ve üzeri
CİNSİYET	Kadın	19,8	58,7	21,3	0,1	-
	Erkek	12,4	51,1	20,5	9,6	6,3
YAŞ	18-34 yaş	18,4	54,0	26,5	1,1	-
	35-54 yaş	12,9	56,6	23,6	6,0	0,8
	55 yaş ve üzeri	19,7	53,1	14,3	5,0	7,9
EĞİTİM	İlköğretim	12,6	54,6	24,5	4,7	3,6
	Lise	23,8	52,8	13,0	6,6	3,8
	Üniversite	16,6	59,5	20,6	2,7	0,6
MEDENİ HAL	Evli	13,4	57,8	20,0	5,3	3,5
	Dul/Boşanmış	41,0	29,4	28,9	0,7	-
GELİR	3.000 TL altı	22,3	29,9	39,5	6,0	2,4
	3.001-5.000	14,4	52,4	21,4	10,7	1,0
	5.001-10.000	13,3	66,7	16,5	2,5	1,0
	10.001 TL üzeri	20,6	50,5	16,2	0,7	11,9

*Bu soru sadece 'çocuğu olanlara' sorulmuştur.

Bir çocuk daha yapmayı düşünüyor musunuz?

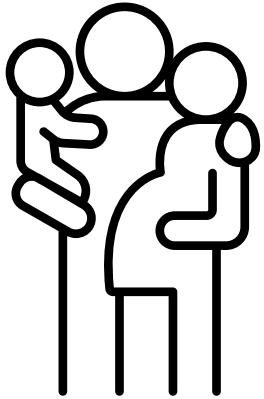
N:1428

*Bu soru sadece 'çocuğu olanlara' sorulmuştur.

Araştırmaya katılanların yüzde 88,5'i bir çocuk daha yapmayı düşünmemektedir. Bir çocuk daha isteyenlerin oranı yalnızca yüzde 11,5 düzeyindedir.

Tek çocuğu olup da ikinci bir çocuk istemeyenlerin oranı yüzde 82,9, iki çocuklu olup ilave bir çocuk daha istemeyenlerin oranı ise yüzde 92,7 düzeyindedir. Bu iki veriyi birlikte değerlendirdiğimizde katılımcıların büyük bir kısmının ortalama çocuk sayısının, nüfusun dengede tutulması için gerekenden daha az olduğunu söyleyebiliriz. Zira nüfusun dengede kalması için doğurganlık oranının 2,1 düzeyinde olması gerekir. Doğurganlık düzeyi bu oranın altına düştüğünde nüfus azalmaya doğru seyreder.

Bu da ilerleyen kuşaklarda nüfusun yaşlanmasına ve dolayısıyla devletin bakmakla yükümlü olduğu nüfus oranının artmasına yol açar. Bugün başta Japonya ve bazı Avrupa ülkeleri olmak üzere, gelişmiş ülkelerin karşılaştığı önemli sosyolojik sorunlardan birisi nüfusun yaşlanma ve azalma eğilimine girmiş olmasıdır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Bir çocuk daha yapmayı düşünüyor musunuz?

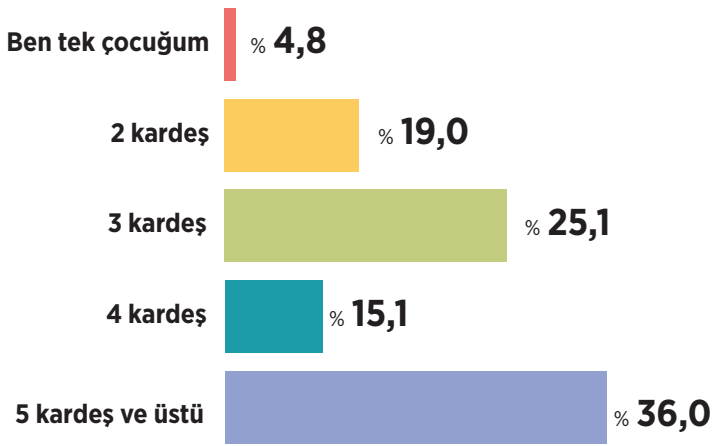
* Demografik özelliklere göre analiz

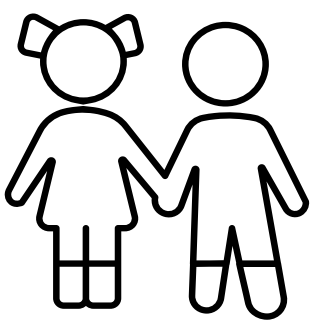
Demografik Bilgiler		Evet	Hayır	Toplam
CİNSİYET	Kadın	7,2	92,8	100,0
	Erkek	15,9	84,1	100,0
YAŞ	18-34 yaş	20,6	79,4	100,0
	35-54 yaş	14,4	85,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	3,1	96,9	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	10,6	89,4	100,0
	Lise	13,1	86,9	100,0
	Üniversite	12,4	87,6	100,0
MEDENİ HAL	Evli	11,5	88,5	100,0
	Dul/Boşanmış	12,0	88,0	100,0
GELİR	3.000 TL altı	17,4	82,6	100,0
	3.001-5.000	11,2	88,8	100,0
	5.001-10.000	7,7	92,3	100,0
	10.001 TL üzeri	16,8	83,2	100,0
ÇOCUK SAHİPLİĞİ	1	17,1	82,9	100,0
	2	7,3	92,7	100,0
	3	19,2	80,8	100,0
	4	6,8	93,2	100,0
	5 ve üzeri	13,0	87,0	100,0

Ailedeki çocuk sayısı, çocuğa verilen değerle, çocuktan beklentiyle ve kadının çalışma durumuyla bağlantılıdır. Geleneksel toplumlarda çocuğun aile bütçesine katkı sağlamasına ilişkin bir beklenti söz konusu iken, modern toplumlarda bu beklenti giderek azalmaktadır. Eğitim çağındaki çocukların okulda tutulması ve gerekli eğitimi alarak meslek sahibi olması modern toplumlarda çocuklara karşı gelişen yaygın bir tutumdur. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, geleneksel toplumlarda çocuk ailenin yükünü hafifletici bir kaynak olarak görülürken, modern toplumlarda çocuk aileye belli bir maliyet yüklemektedir. Zira birinci kategorideki toplumlarda çocuk küçük yaşlardan itibaren ekonomik yaşamın içinde yer almaktadır. Oysa modern toplumlarda artan eğitim düzeyiyle birlikte çocuk uzun zaman ailesi tarafından bakılmak durumundadır.

*Bu soru sadece 'çocuğu olanlara' sorulmuştur.

Sizinle birlikte toplam kaç kardeşsiniz?

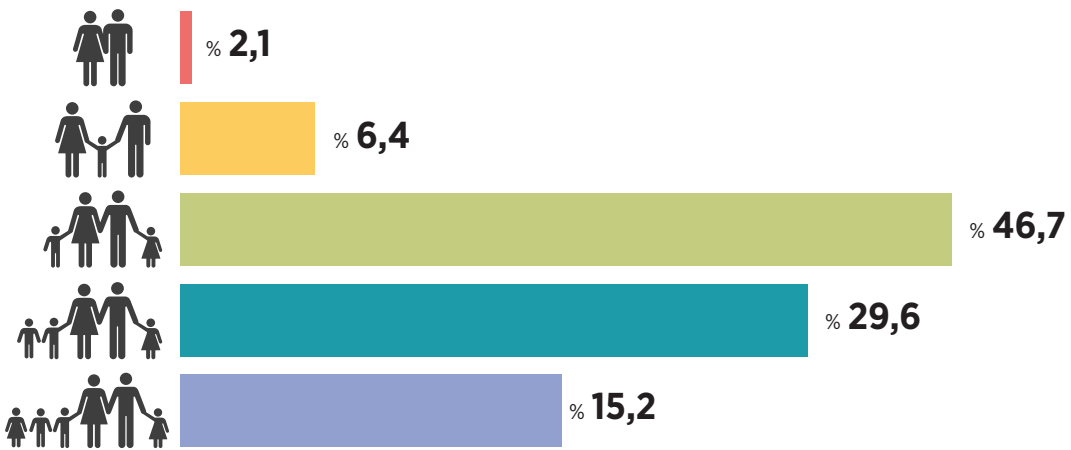
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizinle birlikte toplam kaç kardeşsiniz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Ben tek çocuğum	2 kardeş	3 kardeş	4 kardeş	5 ve üstü
CİNSİYET	Kadın	4,3	25,3	23,7	20,5	26,3
	Erkek	5,4	12,5	26,6	9,5	46,0
YAŞ	18-34 yaş	7,3	27,6	25,4	12,5	27,2
	35-54 yaş	3,5	14,4	24,1	14,5	43,5
	55 yaş ve üzeri	3,2	13,7	26,1	19,7	37,2
EĞİTİM	İlköğretim	2,0	14,0	26,0	14,1	43,9
	Lise	9,2	26,5	22,5	16,9	25,0
	Üniversite	6,7	22,6	26,1	15,5	29,1
MEDENİ HAL	Bekâr	8,9	27,7	29,8	8,2	25,4
	Evli	3,0	14,3	20,0	19,5	43,2
	Dul/boşanmış	2,2	20,7	45,4	8,0	23,8
	Nişanlı/sözlü	-	7,8	62,6	29,6	-
GELİR	3.000 TL altı	3,3	14,3	29,8	12,0	40,6
	3.001-5.000	5,8	16,5	17,7	18,3	41,7
	5.001-10.000	3,7	23,3	27,7	15,4	29,9
	10.001 TL üzeri	7,8	17,6	24,6	13,2	36,9

Sizce bir ailenin ideal çocuk sayısı kaç olmalıdır?

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce bir ailenin ideal çocuk sayısı kaç olmalıdır?

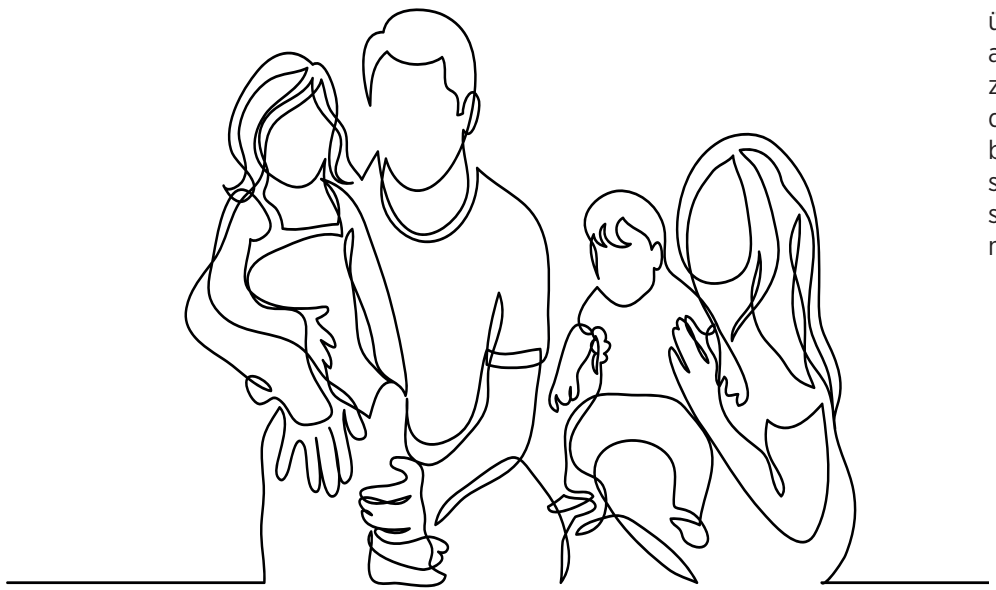
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Hiç olmamalı	1 çocuk olmalı	2 Çocuk olmalı	3 Çocuk olmalı	4 ve üstü olmalı	Toplam
CİNSİYET	Kadın	2,4	6,8	49,5	30,2	11,1	100,0
	Erkek	1,7	6,0	43,8	29,0	19,4	100,0
YAŞ	18-34 yaş	0,8	5,5	49,5	33,1	11,1	100,0
	35-54 yaş	3,7	7,0	37,0	30,0	22,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	1,5	6,8	57,0	24,2	10,4	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	2,0	5,9	41,2	35,1	15,8	100,0
	Lise	3,5	8,3	56,9	18,2	13,1	100,0
	Üniversite	0,5	5,3	48,2	29,8	16,3	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	0,5	7,5	49,0	33,0	10,0	100,0
	Evli	3,0	6,3	43,1	31,2	16,4	100,0
	Dul/boşanmış	1,1	2,6	65,2	1,9	29,2	100,0
	Nişanlı/sözlü	-	-	82,6	7,1	10,3	100,0
GELİR	3.000 TL altı	1,3	7,2	56,7	21,2	13,5	100,0
	3.001-5.000	2,3	5,2	45,1	21,7	25,8	100,0
	5.001-10.000	3,1	6,9	40,7	38,0	11,3	100,0
	10.001 TL üzeri	0,1	6,1	52,6	30,7	10,6	100,0

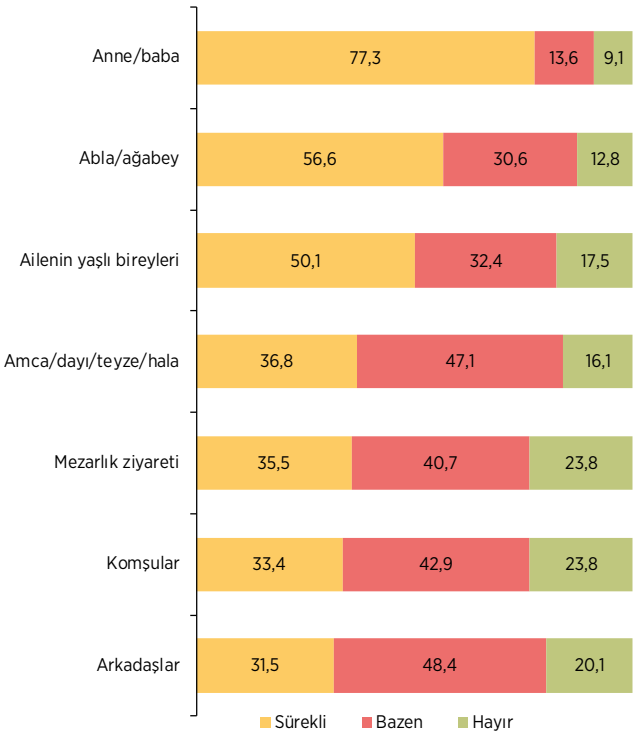
BÖLÜM 3

AİLE İÇİ İLİŞKİLER

Araştırmada aile içi ilişkiler katılımcıların aileleriyle geçirdiği sürenin yanı sıra, aile bireyleri arasındaki ilişkinin derinliği üzerinden test edilmiştir. Bu bağlamda aile ile birlikte geçirilen günlük süre, zor zamanlarda aile bireyleri arasındaki dayanışma, özel günlerde aile büyüklerini ziyaret ve aile ilişkilerinde soy bağlarının kimin üzerinden seyrettiği gibi konular araştırmada masaya yatırılmıştır.

Bayramlarda veya özel günlerde aşağıdakileri ziyaret ediyor musunuz?

Bayramlarda veya özel günlerde aile bireyleri arasında gerçekleşen ziyaretler de ailenin Türkiye'de toplumsal yaşamın merkezinde yer almaya devam ettiğini gösterir. Katılımcıların yüzde 90'dan fazlası bu tür günlerde anne ve babasını ziyaret ederken; yüzde 80 civarındaki bir kesimi amca, dayı, teyze, hala gibi yakın akrabalarını genelde veya imkân el verdikçe ziyaret etmektedir.

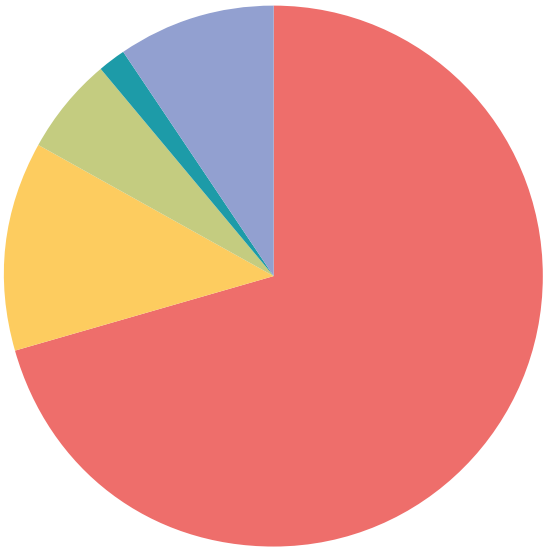
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Bayramlarda veya özel günlerde aşağıdakileri ziyaret ediyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Sürekli						
		Anne / baba	Ailenin yaşlı bireyleri	Amca / dayı teyze / hala	Abla/ağabey	Komşular	Arkadaşlar	Mezarlık ziyareti
CİNSİYET	Kadın	81,2	44,9	57,7	58,6	29,5	51,9	40,3
	Erkek	80,5	45,2	42,7	54,7	37,1	50,4	30,5
YAŞ	18-34 yaş	90,8	50,0	58,0	54,1	41,0	57,3	34,7
	35-54 yaş	77,5	40,2	41,3	53,8	28,1	49,2	33,4
	55 yaş ve üzeri	69,7	45,8	53,8	66,4	29,5	43,4	40,2
EĞİTİM	İlköğretim	77,3	40,3	48,0	52,0	31,5	42,0	33,0
	Lise	84,5	54,2	54,1	60,2	36,1	61,2	41,4
	Üniversite	86,2	44,4	51,7	64,5	34,7	61,3	33,5
MEDENİ HAL	Bekâr	75,2	48,5	45,7	52,8	32,8	54,2	32,8
	Evli	84,7	44,6	52,1	57,9	33,1	49,4	38,8
	Dul/boşanmış	69,7	31,7	64,0	66,2	40,5	49,0	19,2
	Nişanlı/sözlü	100,0	23,0	18,9	34,8	23,0	88,2	28,5
GELİR	3.000 TL altı	81,2	28,5	69,6	34,9	17,4	38,9	22,9
	3.001-5.000	74,2	50,5	50,8	48,4	45,1	57,9	44,1
	5.001-10.000	88,6	53,8	45,2	69,6	39,6	57,1	39,8
	10.001 TL üzeri	71,7	30,8	44,6	63,8	16,1	38,2	24,2

Başınız sıkıştığında ya da başınıza bir şey geldiğinde öncelikle kime başvurursunuz?

% 77,5 Aile bireylerine
% 14,3 Arkadaşlarıma
% 2,9 Devlete
% 1,3 Akrabalarıma
% 4,0 Diğer

Türkiye'de insanlar zor durumda kaldıklarında öncelikle aile bireylerinden birine başvurma eğilimini göstermektedir. Araştırmaya katılanların yüzde 77,5'nin, başı sıkıştığında aile bireylerinden birine başvurduğunu belirtmesi ailenin toplumsal dayanışmada temel referans noktasını oluşturmaya devam ettiğini göstermektedir.

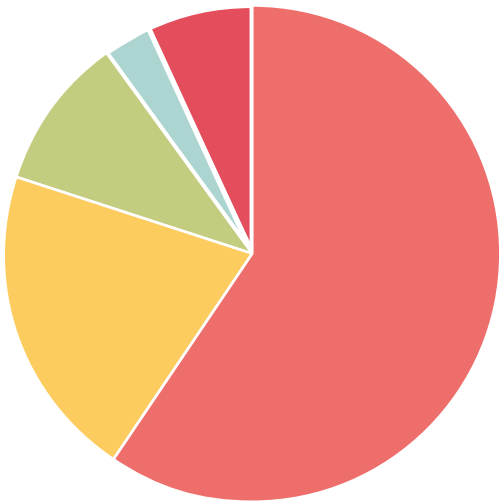
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Başınız sıkıştığında ya da başınıza bir şey geldiğinde öncelikle kime başvurursunuz?

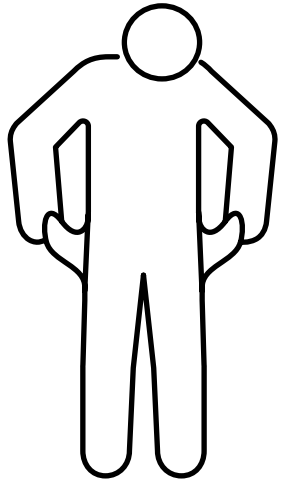
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Aile bireylerine	Akrabalarıma	Arkadaşlarıma	Devlete	Diğer
CİNSİYET	Kadın	81,5	1,3	12,2	0,4	4,7
	Erkek	73,3	1,3	16,6	5,4	3,3
YAŞ	18-34 yaş	84,2	2,1	10,7	1,0	2,0
	35-54 yaş	72,8	0,8	19,5	1,4	5,5
	55 yaş ve üzeri	74,8	0,9	11,9	7,6	4,8
EĞİTİM	İlköğretim	81,2	0,3	13,9	1,7	2,9
	Lise	74,7	2,1	16,1	2,3	4,9
	Üniversite	71,0	3,0	13,1	6,8	6,1
MEDENİ HAL	Bekâr	79,4	2,3	13,8	0,9	3,6
	Evli	79,0	1,0	11,3	4,1	4,6
	Dul/boşanmış	57,6	0,0	39,6	1,4	1,3
	Nişanlı/sözlü	33,9	-	66,1	-	-
GELİR	3.000 TL altı	76,6	4,2	14,5	2,3	2,4
	3.001-5.000	67,7	0,3	19,7	3,7	8,6
	5.001-10.000	83,7	0,2	10,9	2,7	2,5
	10.001 TL üzeri	77,9	2,4	14,5	2,6	2,6

Paraya ihtiyacınız olduğunda öncelikle kime başvurursunuz?

% 64,7	Aile bireylerine
% 19,4	Bankalara
% 11,4	Arkadaşlarıma
% 2,6	Akrabalarıma
% 1,9	Diğer

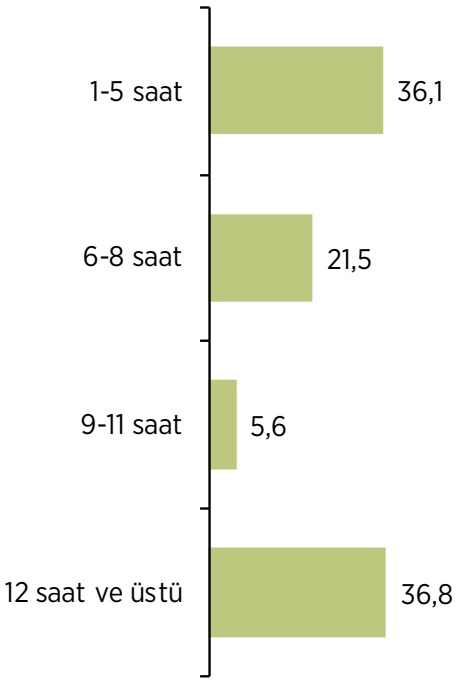
Paraya ihtiyaç duyulduğunda aile bireylerinden birine öncelikle başvurulması eğilimi de bu tespiti desteklemektedir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların yüzde 30,8'i paraya ihtiyaç duyduğunda banka veya arkadaş gibi aile dışındaki kaynaklara başvururken, geriye kalanlar ailesine veya akrabalarına başvurma eğilimi sergilemektedir. Bu da yüzde 70 civarındaki bir kesimin bu eğilimde olduğu anlamına gelir.

Paraya ihtiyacınız olduğunda öncelikle kime başvurursunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Aile bireylerine	Akrabalarıma	Arkadaşlarıma	Bankalara	Diğer
CİNSİYET	Kadın	70,4	3,8	6,8	17,7	1,2
	Erkek	58,8	1,2	16,2	21,1	2,6
YAŞ	18-34 yaş	76,9	5,6	10,6	6,8	0,1
	35-54 yaş	58,0	0,3	15,0	24,3	2,5
	55 yaş ve üzeri	57,5	1,6	7,3	30,0	3,5
EĞİTİM	İlköğretim	71,3	2,3	10,0	14,8	1,6
	Lise	58,1	3,0	14,4	22,3	2,2
	Üniversite	55,4	2,6	11,4	28,1	2,4
MEDENİ HAL	Bekâr	62,5	5,2	15,9	14,9	1,5
	Evli	65,9	1,4	8,1	22,3	2,2
	Dul/boşanmış	61,8	0,0	21,0	16,0	1,3
	Nişanlı/sözlü	100,0	-	-	-	-
GELİR	3.000 TL altı	79,1	8,8	3,9	5,4	2,8
	3.001-5.000	62,4	1,7	19,9	13,6	2,4
	5.001-10.000	63,7	1,0	8,9	24,7	1,8
	10.001 TL üzeri	53,9	0,5	13,6	31,6	0,4

Gününüzün ortalama kaç saatini ailenizle birlikte bir arada geçiriyorsunuz?

Öncelikle aile ile geçirilen ilişkinin süresine bakıldığında katılımcıların üçte ikisinin günde 5 saat ve daha fazlasını ailesiyle geçirdiği anlaşılır. Bu da Türk toplumunda aile merkezli bir yaşam biçiminin baskın olduğunu gösterir.

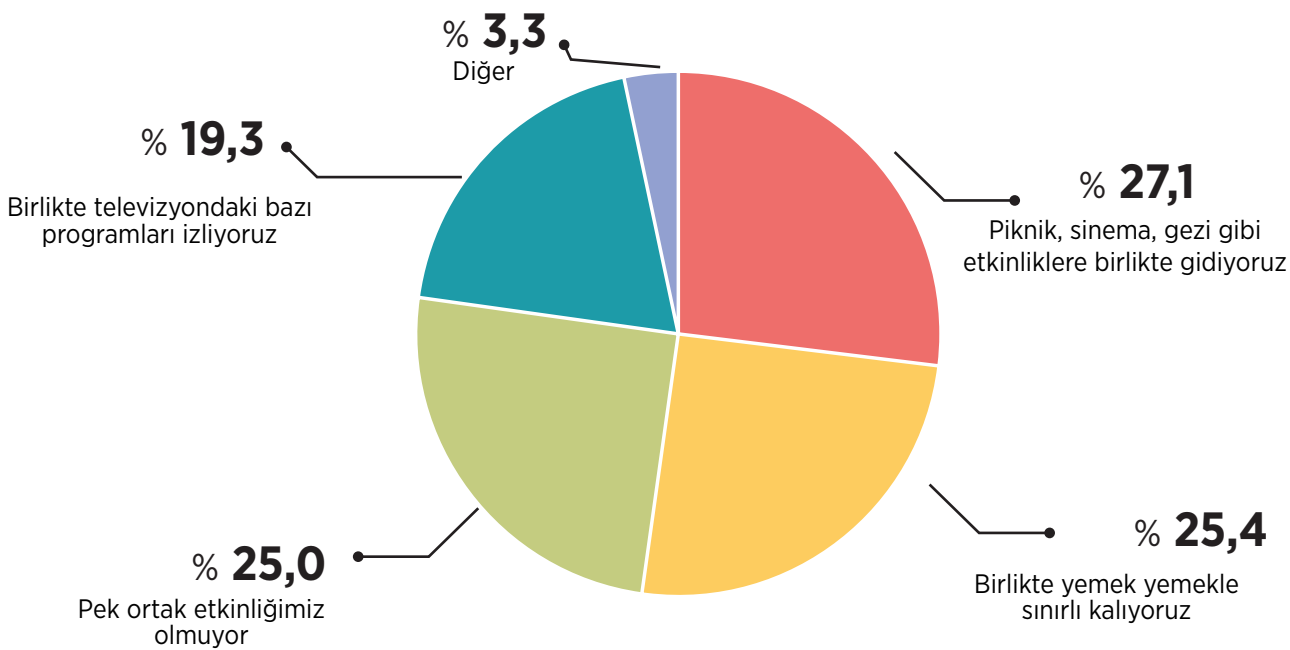
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Gününüzün ortalama kaç saatini ailenizle birlikte bir arada geçiriyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		1-5 saat	6-8 saat	9-11 saat	12 saat ve üstü
CİNSİYET	Kadın	29,4	21,0	3,9	45,7
	Erkek	32,9	32,1	7,4	27,8
YAŞ	18-34 yaş	41,9	17,9	4,0	36,2
	35-54 yaş	34,9	20,8	8,2	36,1
	55 yaş ve üzeri	29,6	27,8	4,0	38,6
EĞİTİM	İlköğretim	38,1	21,9	4,7	35,3
	Lise	30,5	22,1	8,2	39,2
	Üniversite	38,0	19,6	4,7	37,7
MEDENİ HAL	Bekâr	38,4	14,9	8,0	38,7
	Evli	33,5	23,0	4,8	38,7
	Dul/boşanmış	45,1	39,1	2,1	13,7
	Nişanlı/sözlü	75,9	24,1	-	-
GELİR	3.000 TL altı	43,0	16,0	0,5	40,5
	3.001-5.000	39,9	16,8	11,2	32,1
	5.001-10.000	29,1	27,1	4,5	39,3
	10.001 TL üzeri	39,4	21,5	5,9	33,2

Ailenizle birlikte genelde ne tür etkinlikleri paylaşıyorsunuz?

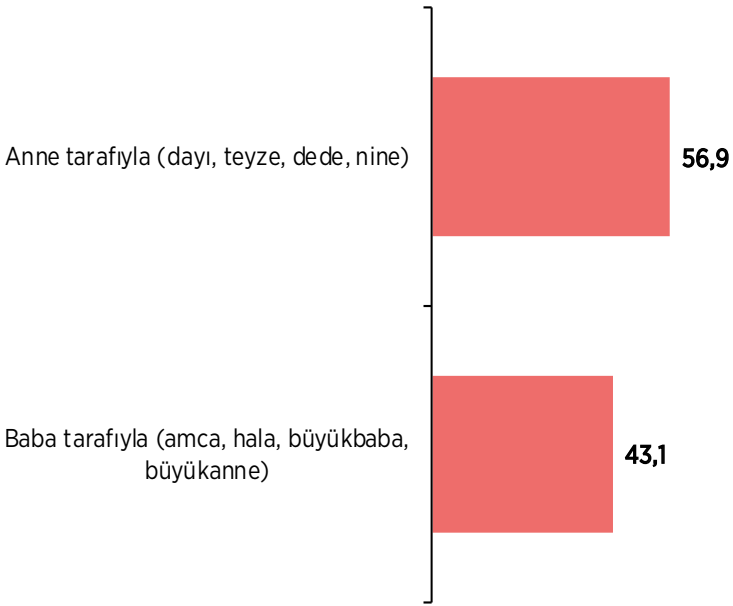
Katılımcılar içinde ailesiyle herhangi bir ortak etkinliğe katılmayanların oranı yüzde 25 iken, geriye kalanlar ailesiyle birlikte kültürel etkinlikler başta olmak üzere gezi, piknik, yemek organizasyonları gibi değişik etkinlikleri paylaşmaktadır. Televizyon, aile bireylerini bir araya getiren araçlardan biridir. Ne var ki, aile bireyleri ile birlikte televizyon programlarını izleme eğilimi yüzde 19,3 düzeyinde gözükmektedir. Bu da cep telefonu ve internet gibi iletişim araçlarının kullanımının artmasıyla, aile açısından televizyonun sunduğu ortak alanın aksine bireyselleşen bir izleme eyleminin yaygınlaştığını göstermektedir.

Ailenizle birlikte genelde ne tür etkinlikleri paylaşıyorsunuz?

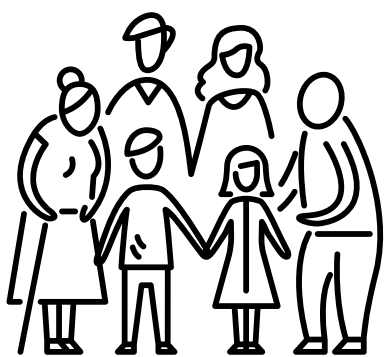
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Pek ortak etkinliğimiz olmuyor	Birlikte yemek yemekle sınırlı kalıyoruz	Birlikte televizyondaki bazı programları izliyoruz	Piknik, sinema, gezi gibi etkinliklere birlikte gidiyoruz	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	23,3	20,2	19,4	33,5	3,6	100,0
	Erkek	26,7	30,7	19,2	20,4	2,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	19,7	27,5	22,5	27,3	3,0	100,0
	35-54 yaş	36,8	15,6	17,1	28,2	2,3	100,0
	55 yaş ve üzeri	15,0	36,9	18,0	25,0	5,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	30,3	26,0	19,4	23,0	1,3	100,0
	Lise	17,3	25,2	19,1	32,2	6,3	100,0
	Üniversite	20,9	24,0	19,2	31,3	4,6	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	25,7	25,3	19,0	24,8	5,3	100,0
	Evli	22,1	24,0	21,1	30,3	2,4	100,0
	Dul/boşanmış	49,1	34,9	4,5	10,2	1,3	100,0
	Nişanlı/sözlü	-	61,8	21,1	10,3	6,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	24,7	35,0	27,5	10,7	2,1	100,0
	3.001-5.000	30,3	20,9	24,3	20,5	4,1	100,0
	5.001-10.000	23,0	22,7	12,8	37,3	4,1	100,0
	10.001 TL üzeri	22,1	27,5	18,1	30,9	1,4	100,0

Aile bireyleri olarak daha çok anne tarafıyla mı yoksa baba tarafıyla mı ilişkiniz var?

Araştırma bulgularına göre Türkiye'deki aile ilişkileri daha çok kadın tarafıyla sürdürülmektedir. Araştırmaya katılanların yüzde 43'ü daha çok baba tarafıyla ilişki içinde olduğunu belirtirken yüzde 57'si anne tarafıyla ilişkisinin daha fazla olduğunu belirtmektedir. Bu da Türkiye'de toplumsal yapının, aile bağları konusunda önemli bir değişim sürecinde olduğunu göstermektedir. Zira Türkiye'de kadın, aileye gelin olarak geldiği için eskiden ilişkiler doğal olarak erkek tarafı üzerinden seyretmekteydi. Oysa şimdi artan göç, kadının eğitim düzeyinin yükselişi, bireyselleşme eğilimi ve değişen toplumsal değerler, aile ilişkisinin kadın ailesi üzerinden sürdürülmesini beraberinde getirmiştir.

Aile bireyleri olarak daha çok anne tarafıyla mı yoksa baba tarafıyla mı ilişkiniz var?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Anne tarafıyla (dayı, teyze, dede, nine)	Baba tarafıyla (amca, hala, büyükbaba, büyükanne)	Toplam
CİNSİYET	Kadın	63,7	36,3	100,0
	Erkek	49,8	50,2	100,0
YAŞ	18-34 yaş	66,1	33,9	100,0
	35-54 yaş	49,5	50,5	100,0
	55 yaş ve üzeri	54,7	45,3	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	56,4	43,6	100,0
	Lise	59,1	40,9	100,0
	Üniversite	55,0	45,0	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	57,1	42,9	100,0
	Evli	54,0	46,0	100,0
	Dul/boşanmış	79,3	20,7	100,0
	Nişanlı/sözlü	75,2	24,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	71,5	28,5	100,0
	3.001-5.000	48,4	51,6	100,0
	5.001-10.000	54,5	45,5	100,0
	10.001 TL üzeri	58,6	41,4	100,0

BÖLÜM 4

YAŞLI BAKIMI VE AİLE

Yüksek oranda yaşlı nüfusa sahip ülkelerde yaşlı bakımı önemli bir sorundur. Gelişmiş toplumlarda yaşlı bakımıyla ilgili kurumlar gelişmiştir. Buna karşın az gelişmiş veya gelişmekte olan ve geleneksel değerlerin devam ettiği toplumlarda aile yaşlıların bakım merkezi olmaya devam etmektedir. Türkiye de nüfusu giderek yaşlanan bir ülke konumuna gelmektedir. Bu da beraberinde yaşlı bakım sorununu getirmektedir. Yaşlıların ailelerin yanında mı yoksa profesyonel kurumlarda mı bakılacağı konusu, imkânların yanı sıra toplumsal değerlerle de bağlantılıdır.

Anne-baba ve çocukların dışında ailenizde sizinle birlikte yaşayan herhangi biri var mı? Varsa kimdir?

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Anne-baba ve çocukların dışında ailenizde sizinle birlikte yaşayan herhangi biri var mı? Varsa kimdir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Yoktur	Nine/büyükanne	Dede/büyükbaba	Amca/dayı	Hala/teyze	Yakın bir akrabamız	Evin hizmetçisi	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	74,1	12,8	6,1	2,0	1,5	0,3	2,5	0,7	100,0
	Erkek	89,6	4,1	2,0	1,4	0,3	-	-	2,6	100,0
YAŞ	18-34 yaş	79,1	15,6	3,9	0,6	0,2	-	0,1	0,5	100,0
	35-54 yaş	84,6	3,8	5,8	1,3	1,6	0,5	-	2,5	100,0
	55 yaş ve üzeri	81,3	5,5	1,8	4,0	0,9	-	4,7	1,8	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	79,2	10,0	3,4	2,9	0,9	0,0	2,2	1,3	100,0
	Lise	86,2	7,2	3,1	0,8	0,6	0,4	-	1,7	100,0
	Üniversite	82,5	6,1	7,2	-	1,3	0,4	0,3	2,2	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	78,7	9,5	4,0	0,6	2,4	0,3	3,8	0,7	100,0
	Evli	83,2	7,9	4,1	2,5	0,2	0,2	0,1	1,9	100,0
	Dul/boşanmış	85,5	10,4	0,4	-	-	-	-	3,8	100,0
	Nişanlı/sözlü	38,2	-	61,8	-	-	-	-	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	79,9	15,2	4,0	-	-	0,5	-	0,5	100,0
	3.001-5.000	82,9	9,0	2,1	2,0	2,4	-	-	1,6	100,0
	5.001-10.000	80,9	6,9	5,5	3,1	0,6	0,2	-	2,8	100,0
	10.001 TL üzeri	84,4	3,9	3,5	-	0,3	-	7,9	-	100,0

Büyükanneniz ve büyükbabanız kiminle yaşıyor ya da onlara kim bakıyor? (Babanızın babası ve annesi)

Hayatta değil

71,8

Kendi başına yaşıyor

12,7

Biz bakıyoruz

8,5

Amcam bakıyor

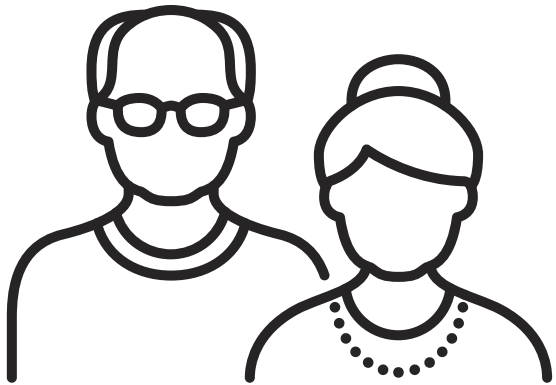
4,6

Halam bakıyor

2,2

Huzurevinde kalıyor

0,1

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Büyükanneniz ve büyükbabanız kiminle yaşıyor ya da onlara kim bakıyor? (Babanızın babası ve annesi)

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Hayatta değil	Biz bakıyoruz	Amcam bakıyor	Halam bakıyor	Kendi başına yaşıyor	Huzur evinde kalıyor	Toplam
CİNSİYET	Kadın	68,8	8,1	1,6	3,2	18,3	0,0	100,0
	Erkek	74,9	9,0	7,6	1,3	6,9	0,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	51,7	8,2	11,3	4,8	24,1	-	100,0
	35-54 yaş	79,4	9,1	1,3	1,0	8,8	0,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	88,8	8,1	-	0,5	2,5	-	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	72,9	7,7	6,9	3,2	9,1	0,3	100,0
	Lise	68,8	8,3	2,5	1,4	19,0	0,0	100,0
	Üniversite	72,9	11,1	0,9	0,9	14,1	0,0	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	67,9	13,1	1,1	1,0	17,0	-	100,0
	Evli	72,2	6,5	6,9	2,3	11,8	0,2	100,0
	Dul/boşanmış	90,2	1,7	-	7,5	0,6	0,0	100,0
	Nişanlı/sözlü	24,2	55,8	0,7	-	19,3	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	62,5	8,3	18,5	2,5	8,1	0,0	100,0
	3.001-5.000	77,9	8,2	2,9	1,4	9,0	0,5	100,0
	5.001-10.000	70,0	9,0	0,8	3,1	17,1	-	100,0
	10.001 TL üzeri	77,9	8,1	0,0	1,0	12,8	0,0	100,0

Dedeniz ve nineniz kiminle yaşıyor ya da onlara kim bakıyor? (Annenizin babası ve annesi)

Hayatta değil

77,3

Kendi başına yaşıyor

11,4

Biz bakıyoruz

6,9

Amcam bakıyor

1,9

Halam bakıyor

1,8

Bakıcısıyla yaşıyor

0,7

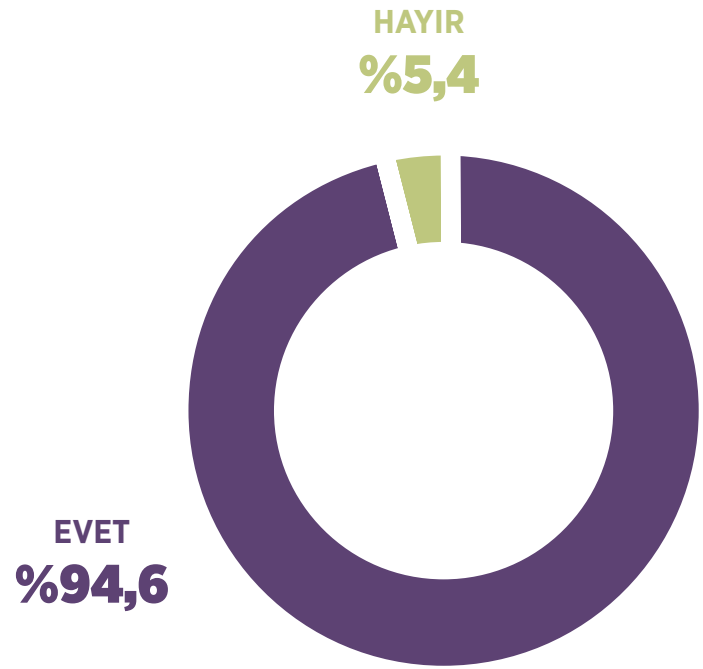

Dedeniz ve nineniz kiminle yaşıyor ya da onlara kim bakıyor? (Annenizin babası ve annesi)

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Hayatta değil	Biz bakıyoruz	Amcam bakıyor	Halam bakıyor	Kendi başına yaşıyor	Bakıcısıyla yaşıyor	Toplam
CİNSİYET	Kadın	68,1	10,4	3,2	3,2	13,8	1,4	100,0
	Erkek	86,7	3,3	0,7	0,4	8,9	0,0	100,0
YAŞ	18-34 yaş	60,0	11,2	2,4	4,0	20,5	1,9	100,0
	35-54 yaş	82,3	6,2	2,9	0,9	7,7	-	100,0
	55 yaş ve üzeri	94,0	1,8	-	0,2	4,0	-	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	79,8	5,6	1,7	2,3	10,6	-	100,0
	Lise	72,6	6,8	3,5	1,5	13,0	2,6	100,0
	Üniversite	76,5	10,5	0,6	0,9	11,3	-	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	68,6	11,7	1,9	1,4	14,2	2,2	100,0
	Evli	80,7	3,8	2,2	2,2	11,1	0,0	100,0
	Dul/boşanmış	91,0	8,3	-	0,6	0,1	-	100,0
	Nişanlı/sözlü	17,8	61,8	-	-	20,4	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	81,1	10,4	-	-	4,9	3,7	100,0
	3.001-5.000	79,1	4,7	4,1	1,6	10,6	-	100,0
	5.001-10.000	72,2	7,6	1,0	3,3	15,9	0,0	100,0
	10.001 TL üzeri	82,6	4,6	3,2	0,7	8,9	-	100,0

Yaşlandıkları zaman anne veya babanıza bakmakla yükümlü olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Araştırma bulgularına göre, Türk toplumunda yaşlı anne ve babaya bakma yükümlülüğüyle ilgili yüksek bir hassasiyet bulunmaktadır. Katılımcıların yüzde 94,6'sı yaşlandıklarında anne ve babalarına bakmakla yükümlü olduklarını belirtmektedirler.

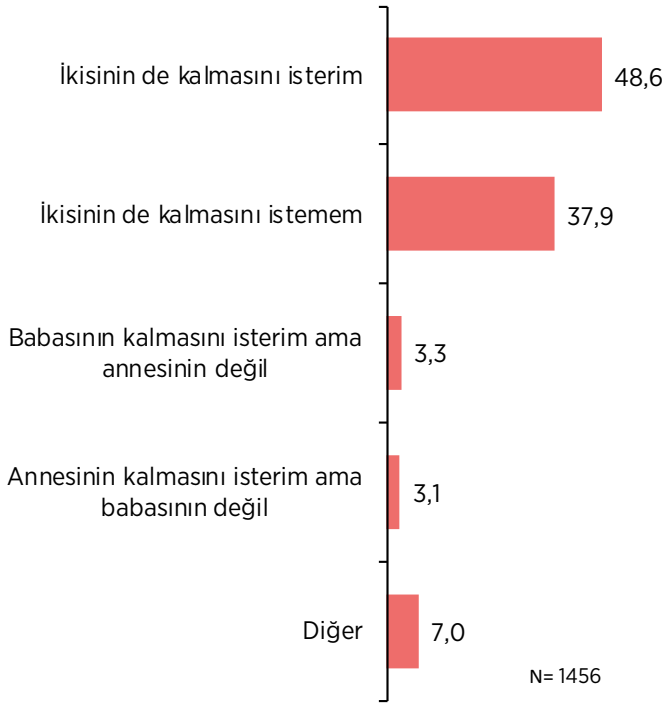
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Yaşlandıkları zaman anne veya babanıza bakmakla yükümlü olduğunuzu düşünüyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Evet	Hayır	Toplam
CİNSİYET	Kadın	93,5	6,5	100,0
	Erkek	95,7	4,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	94,7	5,3	100,0
	35-54 yaş	96,0	4,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	92,4	7,6	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	92,8	7,2	100,0
	Lise	98,3	1,7	100,0
	Üniversite	94,5	5,5	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	95,0	5,0	100,0
	Evli	95,4	4,6	100,0
	Dul/boşanmış	86,0	14,0	100,0
	Nişanlı/sözlü	94,0	6,0	100,0
GELİR	3.000 TL altı	89,7	10,3	100,0
	3.001-5.000	97,3	2,7	100,0
	5.001-10.000	94,4	5,6	100,0
	10.001 TL üzeri	96,6	3,4	100,0

Eşinizin anne ve babasının sizin yanınızda kalmasını ister misiniz?

*Bu soru sadece 'evli olanlara' sorulmuştur.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

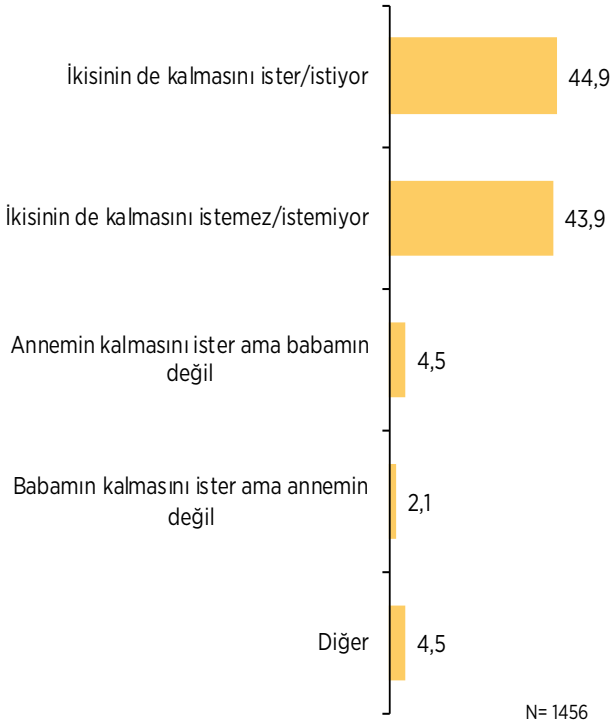
Eşinizin anne ve babasının sizin yanınızda kalmasını ister misiniz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Annesinin kalmasını isterim ama babasının değil	Babasının kalmasını isteri ama annesinin değil	İkisinin de kalmasını isterim	İkisinin de kalmasını istemem	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	3,8	6,3	38,4	46,1	5,4	100,0
	Erkek	2,4	0,8	57,4	31,0	8,4	100,0
YAŞ	18-34 yaş	1,3	2,4	27,8	67,5	1,1	100,0
	35-54 yaş	4,9	5,2	50,7	31,6	7,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	1,6	1,0	61,6	24,9	10,8	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	1,4	2,5	49,0	41,9	5,2	100,0
	Lise	5,8	4,1	48,8	31,6	9,8	100,0
	Üniversite	5,2	4,9	47,3	33,2	9,4	100,0
MEDENİ HAL	Evli	3,1	3,3	48,6	37,9	7,0	100,0
GELİR	3.000 TL altı	-	0,4	82,9	16,8	-	100,0
	3.001-5.000	2,8	8,8	47,4	33,9	7,1	100,0
	5.001-10.000	2,9	0,6	61,9	26,0	8,6	100,0
	10.001 TL üzeri	6,3	4,1	44,1	36,7	8,9	100,0

*Bu soru sadece 'evli olanlara' sorulmuştur.

Eşiniz, anne ve babanızın sizinle kalmasını istiyor mu/ister mi?

*Bu soru sadece 'evli' olanlara sorulmuştur.

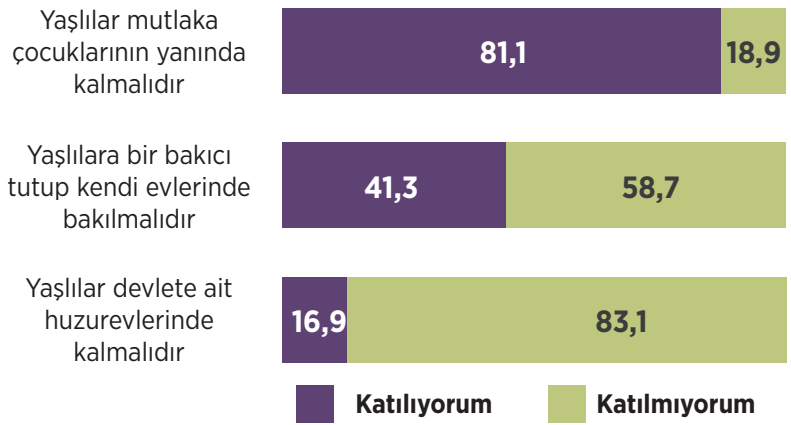
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Eşiniz, anne ve babanızın sizinle kalmasını istiyor mu/ister mi?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Annemin kalmasını ister ama babamın değil	Babamın kalmasını ister ama annemin değil	İkisinin de kalmasını ister/istiyor	İkisinin de kalmasını istemez/istemiyor	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	7,3	1,8	43,1	42,4	5,4	100,0
	Erkek	2,2	2,4	46,4	45,2	3,8	100,0
YAŞ	18-34 yaş	9,4	0,6	28,3	58,9	2,9	100,0
	35-54 yaş	3,1	4,0	53,7	38,0	1,3	100,0
	55 yaş ve üzeri	3,0	0,3	43,9	41,8	11,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	5,3	1,5	42,0	50,6	0,5	100,0
	Lise	4,6	5,0	51,1	30,6	8,7	100,0
	Üniversite	1,8	0,2	46,4	39,4	12,2	100,0
MEDENİ HAL	Evli	4,5	2,1	44,9	43,9	4,5	100,0
GELİR	3.000 TL altı	-	-	47,4	52,6	-	100,0
	3.001-5.000	4,2	3,5	41,2	47,2	3,9	100,0
	5.001-10.000	7,5	2,5	46,2	40,2	3,6	100,0
	10.001 TL üzeri	1,6	0,7	61,0	25,6	11,1	100,0

Siz, yaşlıların bakımıyla ilgili aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz?

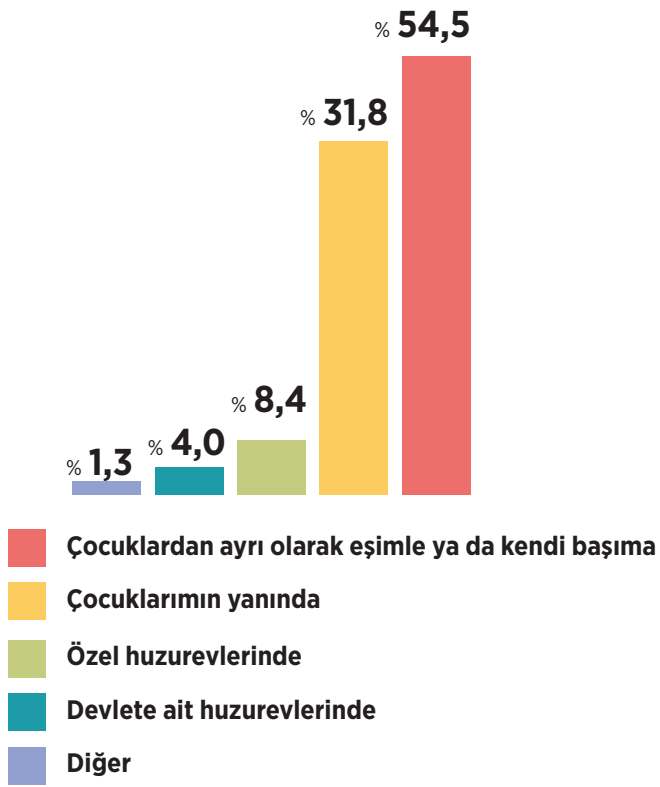
Yine yaşlıların genel olarak çocuklarının yanında kalması gerektiğine ilişkin yaygın bir tutum vardır. Katılımcıların yüzde 81,1'i yaşlıların "mutlaka çocuklarının yanında" kalmasından yanadır. Bu düşüncede olanların oranı geçen yılki araştırmada yüzde 87,2 düzeyinde idi. Yaşlıların devlete ait huzurevlerinde kalması gerektiğini savunanların oranı yalnızca yüzde 16,9 düzeyindedir.

Siz, yaşlıların bakımıyla ilgili aşağıdaki ifadelere katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Katılıyorum		
		Yaşlılar mutlaka çocuklarının yanında kalmalıdır	Yaşlılar devlete ait huzur evlerinde kalmalıdır	Yaşlılara bir bakıcı tutup kendi evlerinde bakılmalıdır
CİNSİYET	Kadın	72,5	10,7	47,8
	Erkek	82,4	7,8	31,9
YAŞ	18-34 yaş	76,4	15,2	53,2
	35-54 yaş	79,5	11,8	45,3
	55 yaş ve üzeri	77,4	16,7	45,9
EĞİTİM	İlköğretim	64,6	28,5	20,2
	Lise	64,1	14,6	30,3
	Üniversite	57,0	25,5	45,3
MEDENİ HAL	Bekâr	74,8	12,2	31,8
	Evli	73,7	30,7	30,4
	Dul/boşanmış	71,3	22,4	32,1
	Nişanlı/sözlü	74,7	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	83,0	9,9	22,9
	3.001-5.000	87,5	21,1	33,2
	5.001-10.000	80,8	34,6	14,3
	10.001 TL üzeri	80,7	13,4	33,7

Bir gün yaşlandığınızda nerede yaşamak istersiniz?

Araştırmaya katılanların yarıdan fazlası yaşlandıklarında çocuklarından ayrı yaşama arzusundadır. Bu arzuyu dile getirenlerin oranı yüzde 54,5 düzeyindedir. Öte yandan yüzde 31,8'i ise çocuklarının yanında kalma arzusundadır. Çocuklarının yanında kalma isteği, anne ve babaya bakma yükümlülüğünü dile getirenlerin üçte birinden daha azdır. Bu da toplumda anne ve babaya karşı yukarıda ifade edildiği gibi yüksek düzeyde bir sorumluluk duygusunun bulunduğunu göstermektedir.

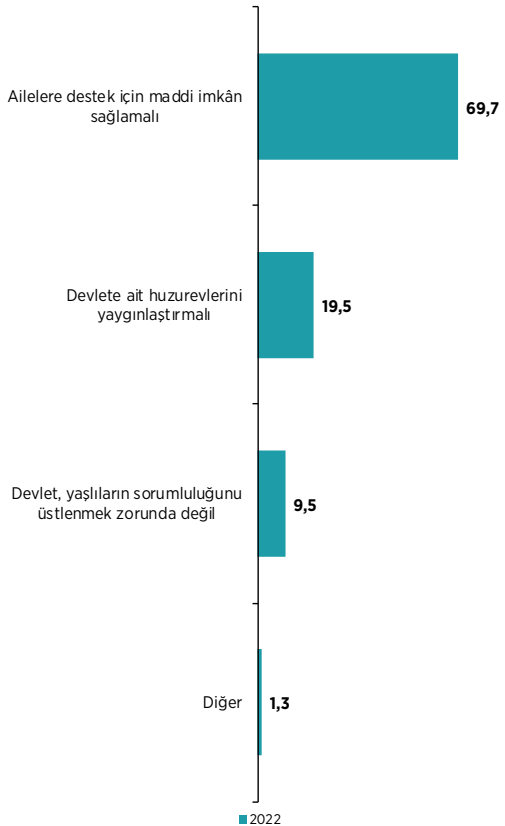
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Bir gün yaşlandığınızda nerede yaşamak istersiniz?

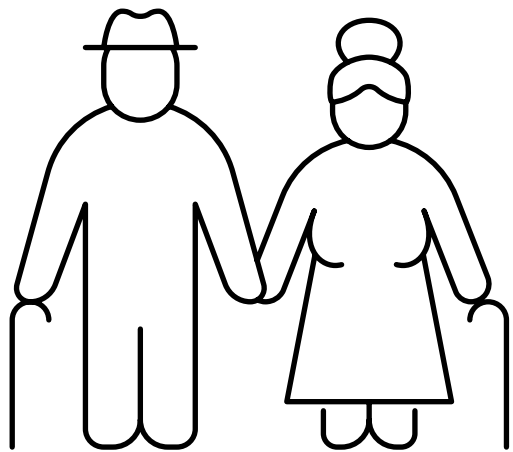
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Çocuklarımın yanında	Çocuklardan ayrı olarak eşimle ya da kendi başıma	Özel huzurevlerinde	Devlete ait huzurevlerinde	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	40,6	41,3	13,4	3,0	1,7	100,0
	Erkek	43,3	47,5	3,2	5,0	0,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	39,8	52,1	3,7	4,4	-	100,0
	35-54 yaş	27,3	61,9	7,5	2,5	0,7	100,0
	55 yaş ve üzeri	27,2	46,8	16,3	5,5	4,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	33,3	54,0	9,6	3,2	-	100,0
	Lise	34,3	52,1	6,4	4,4	2,8	100,0
	Üniversite	24,6	59,0	7,6	5,7	3,0	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	43,5	40,9	11,1	4,4	0,2	100,0
	Evli	24,4	64,7	5,3	3,4	2,1	100,0
	Dul/boşanmış	44,3	25,2	22,8	7,6	0,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	11,0	89,0	-	-	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	42,5	40,3	14,4	2,8	-	100,0
	3.001-5.000	32,0	52,8	8,0	5,9	1,3	100,0
	5.001-10.000	28,7	61,7	4,2	4,0	1,4	100,0
	10.001 TL üzeri	26,7	55,9	12,2	2,4	2,9	100,0

Sizce devlet yaşlıların bakımıyla ilgili ne yapmalıdır?

Hem geçen yıl yapılan araştırmaya hem de bu yılki araştırmaya göre toplumda devletin ailelere destek vererek yaşlıları ailelerinin yanında tutmaya dönük bir beklenti bulunmaktadır. Bu şekilde düşünen katılımcıların oranı geçen yıl yüzde 66,8, bu yıl ise yüzde 69,7 düzeyinde olmuştur.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce devlet yaşlıların bakımıyla ilgili ne yapmalıdır?

* Demografik özelliklere göre analiz

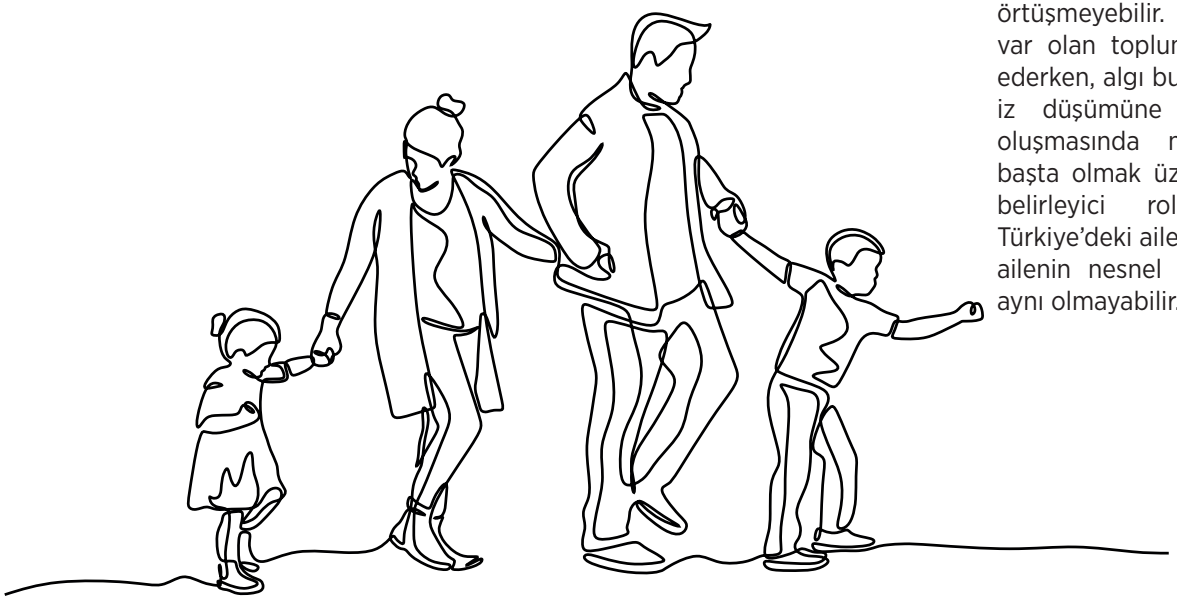
Demografik Bilgiler		Ailelere destek için maddi imkân sağlamalı	Devlete ait huzurevlerini yaygınlaştırmalı	Devlet, yaşlıların sorumluluğunu üstlenmek zorunda değil	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	62,2	28,6	7,2	2,0	100,0
	Erkek	67,3	16,6	15,4	0,7	100,0
YAŞ	18-34 yaş	64,4	20,7	13,8	1,0	100,0
	35-54 yaş	74,4	16,6	7,9	1,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	50,9	34,4	12,5	2,2	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	64,8	19,9	15,2	0,0	100,0
	Lise	69,5	22,5	5,1	2,9	100,0
	Üniversite	57,9	30,6	8,6	2,9	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	66,5	22,6	10,9	0,1	100,0
	Evli	65,6	22,4	10,0	2,1	100,0
	Dul/boşanmış	47,2	28,0	24,7	0,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	91,4	-	1,8	6,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	66,5	13,6	19,9	0,1	100,0
	3.001-5.000	73,1	19,8	6,8	0,3	100,0
	5.001-10.000	66,3	25,9	6,9	0,9	100,0
	10.001 TL üzeri	45,7	30,0	18,8	5,5	100,0

Araştırma bulguları, yaşlıların ailelerin yanında bulunmasıyla ilgili iki hususu ortaya koymuştur. Bunlardan biri, yaşlı kadınların çocuklarının yanında kalma oranı yaşlı erkeklerden daha fazla olduğuna ilişkin bulgudur. Diğeri de kadın tarafının erkek tarafına göre daha fazla oranda çocuklarının yanında bulunduğu gerçeğidir. Kadınların yaşama beklentisi, kendilerinden yaşlı erkeklerle evlenmeleri gibi nedenlerden dolayı erkeklere göre dul kalma oranı daha fazladır. Öte yandan yaşlıların ailedeki bakımı daha çok kadınlar tarafından üslenmektedir. Bu iki faktör bir araya geldiğinde, aile içinde bakım desteği görenlerin daha çok kadının annesi olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

BÖLÜM 5

AİLE YAPISINA İLİŞKİN TUTUMLAR

Araştırmada ele alınan konulardan biri de ailenin yapısına ilişkin algı olmuştur. Algı her zaman realiteyle birebir örtüşmeyebilir. Zira realite bizzat var olan toplumsal gerçekliğe işaret ederken, algı bu realitenin zihinlerdeki iz düşümüne denk gelir. Algının oluşmasında medya ve kamuoyu başta olmak üzere çok sayıda faktör belirleyici rol oynayabilmektedir. Türkiye'deki aile yapısına ilişkin algı da ailenin nesnel gerçekliğiyle tümüyle aynı olmayabilir.

Türkiye'de aile ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz?

Bu husus dikkate alınarak araştırma bulguları üzerinden bir analiz yapıldığında, ailenin çözüldüğüne ilişkin yaygın bir kanaatin var olduğu görülür. Aile yapısının zayıfladığına, hatta çökmekte olduğuna ilişkin düşünce, aile yapısının güçlü olduğuna ilişkin anlayıştan daha yüksektir. Katılımcıların yaklaşık yüzde 44'ü birinci görüşü paylaşırken, yüzde 39,7'si ise aile yapısının her şeye rağmen güçlü olduğu yolundaki düşünceyi paylaşmaktadır.

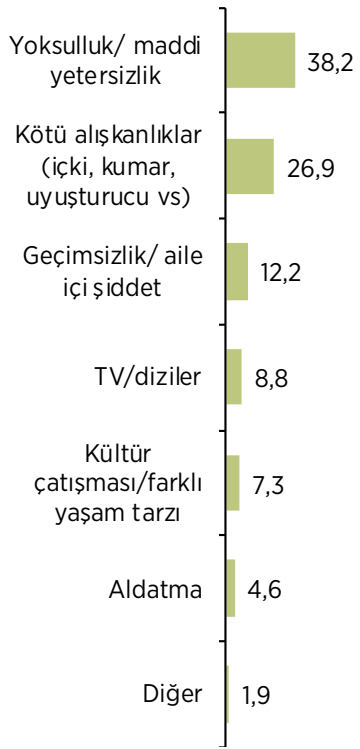
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Türkiye'de aile ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Aile yapısı çok güçlüdür	Aile yapısı güçlüdür	Aile yapısı ne güçlü ne de zayıftır	Aile yapısı zayıflamıştır	Aile yapısı tamamen çökmüştür	Toplam
CİNSİYET	Kadın	19,4	21,7	15,3	33,3	10,3	100,0
	Erkek	23,2	14,9	15,6	30,4	15,7	100,0
YAŞ	18-34 yaş	24,4	15,7	17,5	26,8	15,5	100,0
	35-54 yaş	23,4	19,1	12,4	36,1	9,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	13,7	21,0	17,1	32,8	15,3	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	21,1	17,8	11,3	32,4	17,4	100,0
	Lise	24,7	17,3	22,7	28,3	7,1	100,0
	Üniversite	17,3	21,5	17,2	35,4	8,6	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	26,1	21,4	23,8	23,2	5,5	100,0
	Evli	20,3	18,5	11,3	35,3	14,7	100,0
	Dul/boşanmış	9,1	4,7	11,0	42,9	32,3	100,0
	Nişanlı/sözlü	-	5,5	61,8	25,9	6,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	8,6	15,5	8,5	33,4	34,0	100,0
	3.001-5.000	14,9	19,5	18,7	36,6	10,3	100,0
	5.001-10.000	28,1	19,0	15,1	29,6	8,2	100,0
	10.001 TL üzeri	29,0	18,4	19,7	28,7	4,3	100,0

Sizce aşağıdakilerden hangisi aile birliğini en fazla tehdit ediyor?

Araştırma bulgularına göre aile birliğini en fazla tehdit eden husus yoksulluk veya maddi yetersizliktir. Katılımcıların yüzde 38,2'si aile birliğini tehdit eden faktör olarak buna işaret etmektedir. Yine içki, kumar ve uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklar da katılımcılara göre aile birliğini tehdit etmektedir. Dört katılımcıdan biri bu düşüncededir. Araştırma bulgularına göre geçimsizlik, aile içi şiddet, televizyon, kültür çatışması ve eşlerin birbirini aldatması aile birliğinin çözülmesinde rol oynayan diğer faktörlerdir.

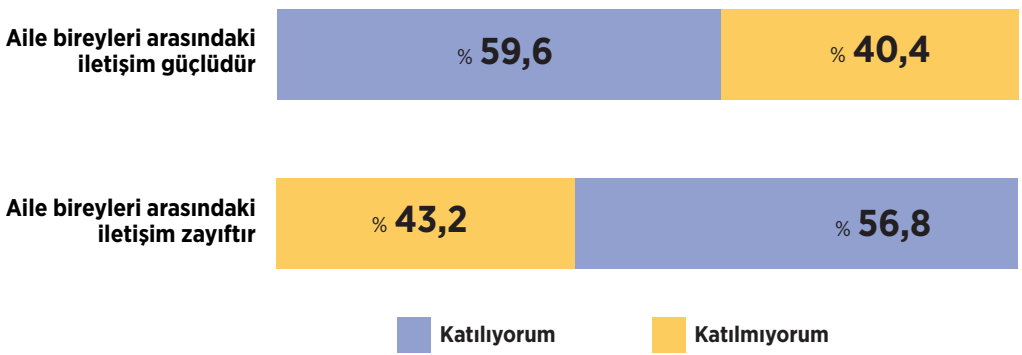
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce aşağıdakilerden hangisi aile birliğini en fazla tehdit ediyor?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kötü alışkanlıklar (içki, kumar, uyuşturucu vs)	Yoksulluk/ maddi yetersizlik	Geçimsizlik/ aile içi şiddet	Aldatma	TV/diziler	Kültür çatışması/farklı yaşam tarzı	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	24,3	31,8	14,3	6,1	8,7	12,8	2,0	100,0
	Erkek	39,0	31,4	10,1	3,1	8,9	5,7	1,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	41,2	15,9	15,8	4,5	7,9	13,2	1,5	100,0
	35-54 yaş	27,0	33,8	14,0	6,4	10,8	7,1	1,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	24,8	50,3	4,6	2,0	7,2	7,2	3,9	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	34,0	34,2	9,7	3,8	7,8	10,2	0,3	100,0
	Lise	31,4	29,4	14,2	6,7	11,6	3,7	2,9	100,0
	Üniversite	25,1	27,4	16,3	4,0	7,8	14,3	5,1	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	37,0	26,7	15,3	6,5	5,3	7,4	1,8	100,0
	Evli	30,4	32,6	11,3	4,0	8,4	11,0	2,2	100,0
	Dul/boşanmış	17,3	45,9	2,5	1,1	29,4	3,8	-	100,0
	Nişanlı/sözlü	14,9	23,1	61,3	-	-	0,7	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	38,1	29,8	18,8	3,0	9,9	0,4	-	100,0
	3.001-5.000	23,0	40,4	13,0	2,9	7,0	10,9	2,8	100,0
	5.001-10.000	36,1	29,0	9,3	1,9	9,2	12,6	2,0	100,0
	10.001 TL üzeri	25,7	26,5	10,6	16,0	9,3	9,1	2,8	100,0

Aile bireyleri arasındaki iletişim konusunda aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

Yukarıda analiz edildiği gibi, Türkiye'de aile bireyleri arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu konudaki toplumsal algının da bu yönde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların yüzde 59,6'sı aile bireyleri arasındaki iletişimin güçlü olduğunu düşünmektedir. Aile bireyleri arasındaki iletişimi olumsuz yönde etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır.

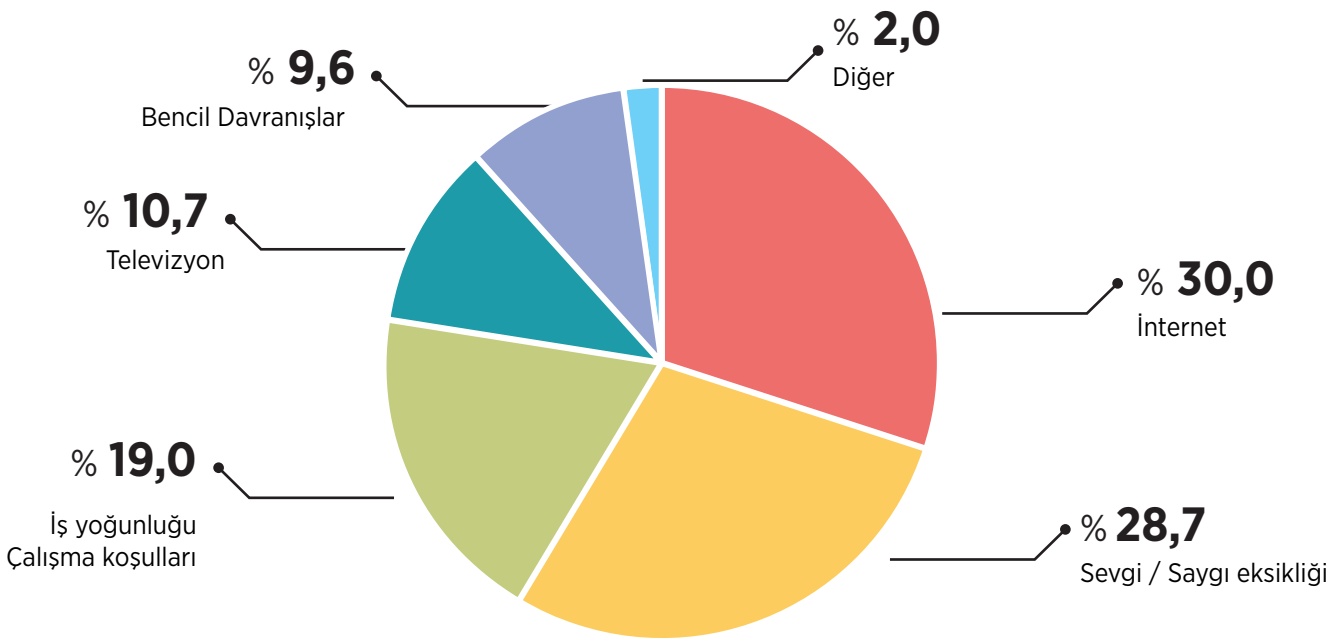
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Aile bireyleri arasındaki iletişim konusunda aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Katılıyorum	
		Aile bireyleri arasındaki iletişim güçlüdür	Aile bireyleri arasındaki iletişim zayıftır
CİNSİYET	Kadın	62,1	42,6
	Erkek	56,6	33,5
YAŞ	18-34 yaş	59,9	71,2
	35-54 yaş	54,0	77,2
	55 yaş ve üzeri	67,5	75,7
EĞİTİM	İlköğretim	61,5	82,2
	Lise	54,6	79,6
	Üniversite	61,3	66,7
MEDENİ HAL	Bekâr	51,7	83,7
	Evli	59,3	79,8
	Dul/boşanmış	91,7	37,1
	Nişanlı/sözlü	56,7	32,2
GELİR	3.000 TL altı	79,8	63,6
	3.001-5.000	65,6	79,6
	5.001-10.000	54,1	79,1
	10.001 TL üzeri	46,8	83,6

Sizce aile bireyleri arasındaki iletişimi en fazla olumsuz yönde etkileyen şey nedir?

Bu faktörleri internet, sevgi/saygı eksikliği, çalışma koşulları, televizyon ve bencil davranışlar olarak zikretmek mümkündür. Araştırma bulgularına göre internet ve televizyon, aile bireyleri arasındaki iletişimi en fazla olumsuz yönde etkileyen iki faktördür. Katılımcıların yüzde 40,7'si bu konuya parmak basmaktadırlar.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce aile bireyleri arasındaki iletişimi en fazla olumsuz yönde etkileyen şey nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

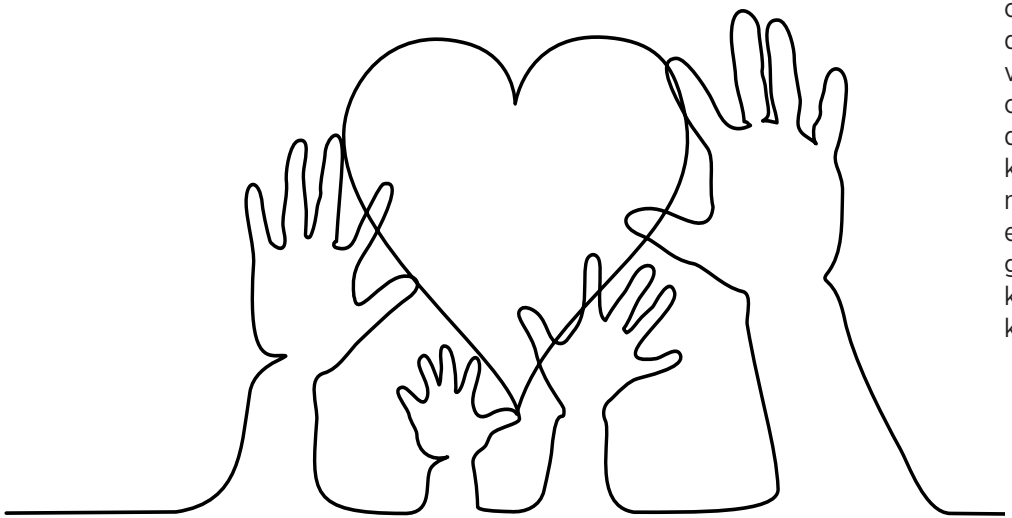
Demografik Bilgiler		Televizyon	İnternet	Sevgi/saygı eksikliği	Bencil davranışlar	İş yoğunluğu/ çalışma koşulları	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	10,3	29,5	27,6	14,1	16,8	1,7	100,0
	Erkek	11,1	30,6	29,8	4,9	21,2	2,4	100,0
YAŞ	18-34 yaş	6,6	28,6	35,5	5,1	23,3	0,9	100,0
	35-54 yaş	7,8	34,6	25,6	11,8	18,9	1,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	20,6	25,3	23,7	12,7	13,2	4,6	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	11,8	34,6	28,3	7,9	17,1	0,3	100,0
	Lise	10,1	22,7	26,5	10,6	26,0	4,0	100,0
	Üniversite	8,2	27,3	32,8	12,7	15,0	4,1	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	7,7	36,0	29,4	9,8	16,2	0,9	100,0
	Evli	11,2	26,3	28,4	10,3	21,2	2,6	100,0
	Dul/boşanmış	20,8	37,1	24,7	2,5	13,0	2,0	100,0
	Nişanlı/sözlü	0,7	1,1	85,4	-	12,8	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	16,9	36,6	21,0	0,7	24,9	0,0	100,0
	3.001-5.000	8,3	23,2	41,3	11,4	13,3	2,5	100,0
	5.001-10.000	8,3	29,1	27,0	13,2	20,3	1,9	100,0
	10.001 TL üzeri	12,7	35,3	22,5	8,2	17,5	3,8	100,0

Kısaca, araştırma bulgularına göre Türkiye'de aile bireyleri arasındaki ilişkilerin güçlü olmasına rağmen, ailenin giderek çözüldüğüne ilişkin bir kanaat bulunmaktadır. Ekonomik yoksulluk ve yeni iletişim teknolojilerinin bunda en fazla rol oynayan faktörler olduğuna ilişkin düşünce toplumda yaygındır.

BÖLÜM 6

AİLEYE İLİŞKİN DEĞERLER

Aileye ilişkin değerler, toplumların gelenekselliğinin yanı sıra modernleşme düzeylerinin de resmini ortaya koyar. Modernleşme düzeyi, değişik iktisadi, siyasi, sosyolojik ve kültürel değerlerle bağlantılı olmakla birlikte, kadın-erkek ilişkisiyle doğrudan ilişkilidir. Bunun yanı sıra, kız ve erkek çocuğuna verilen değer, nikâha ilişkin tutumlar ve karşı cinsle evlilik öncesi ilişki de toplumların geleneksel veya modern yaşam kalıplarına ilişkin bir tabloyu ortaya koyar.

Tek bir çocuğunuz olacak olsa bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını istersiniz?

Araştırmada bu varsayımdan hareketle, katılımcılar üzerinden "tek bir çocukları olması durumunda bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını istersiniz?" sorgulaması yapmıştır. Gelen cevaplara göre katılımcıların yüzde 60'ı tek çocuklarının olması durumunda bunun kız olmasını tercih etmektedir. Geçen yıl yapılan araştırmada bu oran yüzde 56,3 düzeyinde idi. Bu da geçen yıldan bu yana kız çocuğuna sahip olma eğiliminde artış olduğu anlamına gelmektedir.

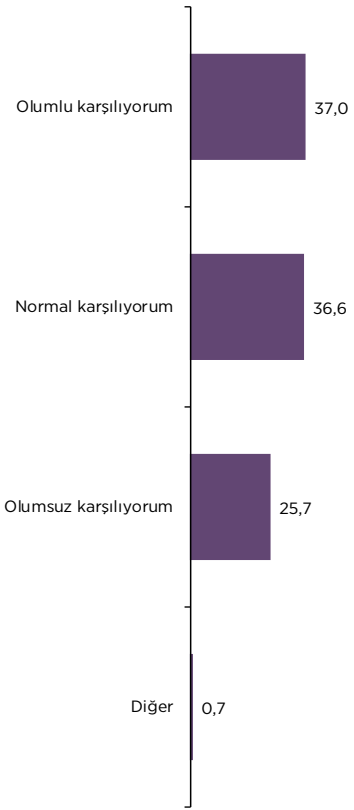
Kız veya erkek çocuk tercihi, çocuğa verilen değerle bağlantılı olduğu gibi, çocuğa karşı beklentiyle de bağlantılıdır. Geleneksel tarım toplumunda erkek çocuğu ailenin soy bağını devam ettirdiği gibi ekonomik bir değer de oluşturmaktadır. Tarım toplumunda çiftçilik mesleği babadan oğula geçer. Erkek çocuk böylece ekonomik anlamda ailenin reisi olan babanın yerini dolduran kişidir. Oysa günümüzde aile ilişkileri kız çocukları üzerinden devam etmektedir. Yine yaşlılıkta anne ve babaya daha çok kız çocukları bakmaktadır. Dolayısıyla ebeveynlerin kız çocuklarından beklentisi artmıştır. Bu da tek çocuk olması durumunda bunun kız çocuk olması tercihini ön plana çıkarmaktadır.

Tek bir çocuğunuz olacak olsa bunun kız mı yoksa erkek mi olmasını istersiniz?

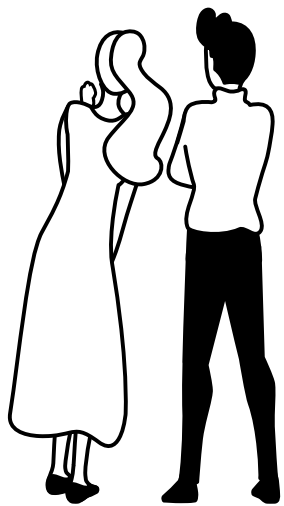
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kız	Erkek	Toplam
CİNSİYET	Kadın	67,0	33,0	100,0
	Erkek	52,7	47,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	54,1	45,9	100,0
	35-54 yaş	55,6	44,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	74,6	25,4	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	56,5	43,5	100,0
	Lise	61,2	38,8	100,0
	Üniversite	67,7	32,3	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	60,8	39,2	100,0
	Evli	58,8	41,2	100,0
	Dul/boşanmış	63,9	36,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	89,7	10,3	100,0
GELİR	3.000 TL altı	52,7	47,3	100,0
	3.001-5.000	54,3	45,7	100,0
	5.001-10.000	66,2	33,8	100,0
	10.001 TL üzeri	61,7	38,3	100,0

Gençlerin evlenmeden önce çıkmasını ya da birbirleriyle arkadaşlık etmesini nasıl karşılıyorsunuz?

Toplumda, gençlerin evlenmeden önce çıkmasını, arkadaşlık kurmasını veya flört etmesini genel olarak olumlu veya normal gören bir eğilim bulunmaktadır. Katılımcıların yüzde 37'si bunu olumlu karşılarken, yüzde 36,6'sı ise normal karşılamaktadır. Geçen yıl yapılan araştırmada olumlu karşılayanların oranı benzer iken, normal karşılayanların oranı bu yılki araştırmaya göre üç puan daha düşüktü. Bu da gençlerin evlenmeden önce birbiriyle arkadaşlık kurmasını normal karşılayanların oranında artış olduğunu göstermektedir. Bu konuya olumsuz bakanların oranı tüm katılımcıların ancak dörtte birine denk gelmektedir.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Gençlerin evlenmeden önce çıkmasını ya da birbirleriyle arkadaşlık etmesini nasıl karşılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Olumlu karşılıyorum	Normal karşılıyorum	Olumsuz karşılıyorum	Toplam
CİNSİYET	Kadın	42,9	38,8	18,4	100,0
	Erkek	31,6	34,8	33,7	100,0
YAŞ	18-34 yaş	37,6	34,2	28,3	100,0
	35-54 yaş	32,4	43,1	24,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	44,3	31,2	24,5	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	31,5	36,7	31,8	100,0
	Lise	43,8	38,6	17,6	100,0
	Üniversite	44,6	34,6	20,7	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	51,6	41,8	6,6	100,0
	Evli	28,0	36,1	35,8	100,0
	Dul/boşanmış	49,1	21,9	29,0	100,0
	Nişanlı/sözlü	74,8	1,1	24,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	43,1	26,6	30,3	100,0
	3.001-5.000	36,6	46,6	16,8	100,0
	5.001-10.000	39,6	35,5	24,8	100,0
	10.001 TL üzeri	57,6	37,0	15,4	100,0

Evlilik öncesi arkadaşlık ilişkisini olumlu gören kadın oranı erkeklerden daha fazladır. Benzer bir durum ekonomik gelir düzeyi için de geçerlidir. 3 bin TL ve altı geliri olanların yaklaşık 70'i bu durumu olumlu veya normal karşılarken, bu şekilde karşılayanların oranı 10 bin ve üstünde geliri olanlarda yüzde 85 düzeyine çıkmaktadır.

Kısaca, araştırma bulgularından hareketle, Türk toplumunda kadın erkek ilişkisine ilişkin eşitlikçi bir eğilimin baskın olduğunu söyleyebiliriz. Geçen yıl yapılan araştırmada da benzer bir sonuç elde edilmişti. Bu da Türk toplumunun modernleşme yönünde önemli bir değişim süreci içinde olduğunu göstermektedir.

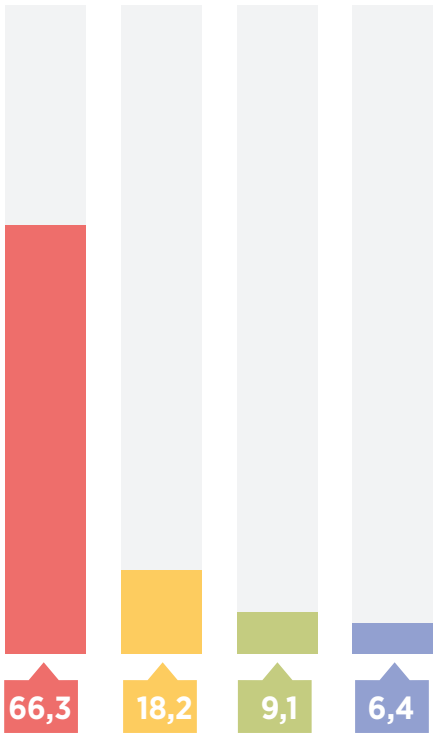

BÖLÜM 7

KADININ ÇALIŞMASINA İLİŞKİN TUTUMLAR

Kadın ve erkeğin doğasıyla/fıtratıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılırsınız?

Türkiye'de kadın ve erkeğin hem doğaları hem de rolleri bakımından eşitliğini esas alan bir anlayış yaygınlaşmaktadır. Araştırmaya katılanların yüzde 66,3'ü kadınla erkeğin fıtratları bakımından aynı olduğu düşüncesindedir. Erkeğin kadından üstün olduğunu öngören geleneksel düşünce katılımcıların sadece yüzde 18,2'si tarafından paylaşılmaktadır. Öte yandan, katılımcıların yüzde 9,1'i kadının fıtratı bakımından erkekten üstün olduğu anlayışını dile getirmektedir.

- **İkisi fıtratları bakımından aynıdır**
- **Erkek kadına göre üstündür**
- **Kadın erkeğe göre üstündür**
- **Diğer**

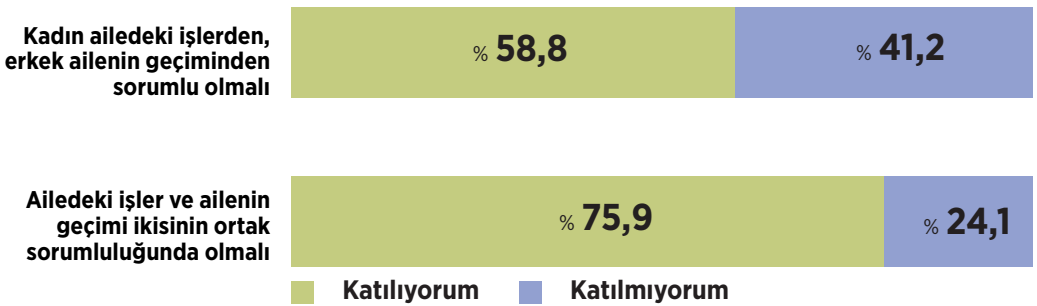
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Kadın ve erkeğin doğasıyla/fıtratıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılırsınız?

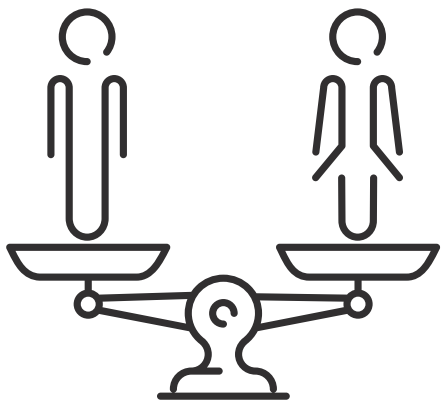
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kadın erkeğe göre üstündür	Erkek kadına göre üstündür	İkisi fıtratları bakımından aynıdır	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	12,0	16,8	66,9	4,2	100,0
	Erkek	10,6	19,6	65,6	4,2	100,0
YAŞ	18-34 yaş	12,4	17,7	66,4	3,5	100,0
	35-54 yaş	10,2	20,7	65,7	3,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	11,4	15,1	67,0	6,5	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	12,2	16,1	71,0	0,7	100,0
	Lise	11,0	19,7	62,0	7,3	100,0
	Üniversite	9,4	21,9	59,1	9,6	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	18,6	14,5	62,6	4,4	100,0
	Evli	7,3	18,0	70,3	4,3	100,0
	Dul/boşanmış	13,3	38,0	46,0	2,7	100,0
	Nişanlı/sözlü	6,0	0,7	93,3	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	5,8	22,3	68,2	3,7	100,0
	3.001-5.000	13,0	14,0	71,0	2,0	100,0
	5.001-10.000	13,5	20,6	63,1	2,8	100,0
	10.001 TL üzeri	9,7	13,7	64,9	11,7	100,0

Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

Araştırmada kadınla erkeğin sosyal rolleriyle ilgili sorgulama da yapılmıştır. Bu sorgulamayı yapmak üzere katılımcılara iki yargı verilmiş ve bunlara katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Katılımcıların yüzde yaklaşık 76'sı, "ailedeki işler ve ailenin geçimi ikisinin ortak sorumluluğunda olmalıdır" yargısına katılmaktadır. Buna karşın, "kadın ailedeki işlerden, erkek ise ailenin geçiminden sorumlu olmalıdır" yargısına katılanların oranı yüzde 58,8 düzeyindedir. Dolayısıyla, aile sorumluğu konusunda eşitlikçi anlayış geleneksel bakış açısından daha baskındır.

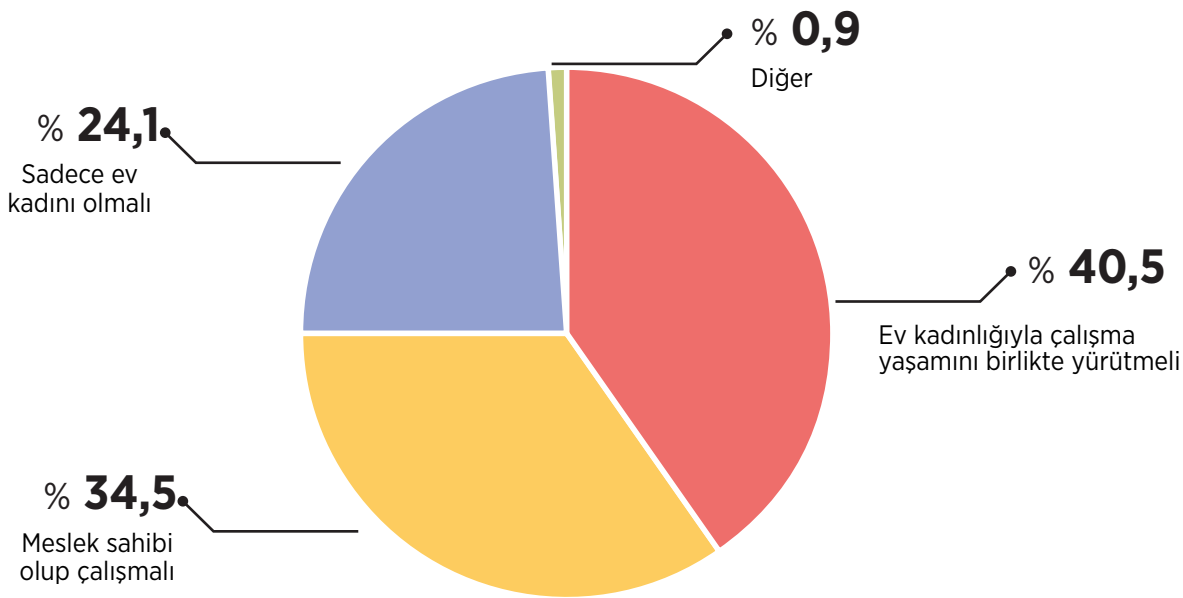
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Katılıyorum	
		Kadın ailedeki işlerden, erkek ailenin geçiminden sorumlu olmalı	Ailedeki işler ve ailenin geçimi ikisinin ortak sorumluluğunda olmalı
CİNSİYET	Kadın	60,4	78,6
	Erkek	82,9	72,7
YAŞ	18-34 yaş	73,2	68,4
	35-54 yaş	71,0	80,5
	55 yaş ve üzeri	69,1	80,1
EĞİTİM	İlköğretim	79,1	63,8
	Lise	65,7	90,1
	Üniversite	58,4	87,9
MEDENİ HAL	Bekâr	76,4	92,5
	Evli	71,6	70,3
	Dul/boşanmış	54,4	55,3
	Nişanlı/sözlü	18,4	100,0
GELİR	3.000 TL altı	74,1	53,0
	3.001-5.000	80,1	79,9
	5.001-10.000	69,1	88,8
	10.001 TL üzeri	60,5	73,3

Sizce kadınlar için ideal yaşam biçimi nedir?

Kadının rolüne bakışı resmeden bir başka soru da kadın için öngörülen ideal yaşam biçimine ilişkin düşüncedir. Buna göre kadınların "ev kadını olup herhangi bir işte çalışmaması" gerektiği düşüncesinde olanların oranı yüzde 24,1 düzeyindedir. Buna karşın katılımcıların yüzde 75'i kadının "ev kadınlığıyla çalışma yaşamanı birlikte sürdürmesi" veya "meslek sahibi olup çalışması" gerektiği görüşünü paylaşmaktadır.

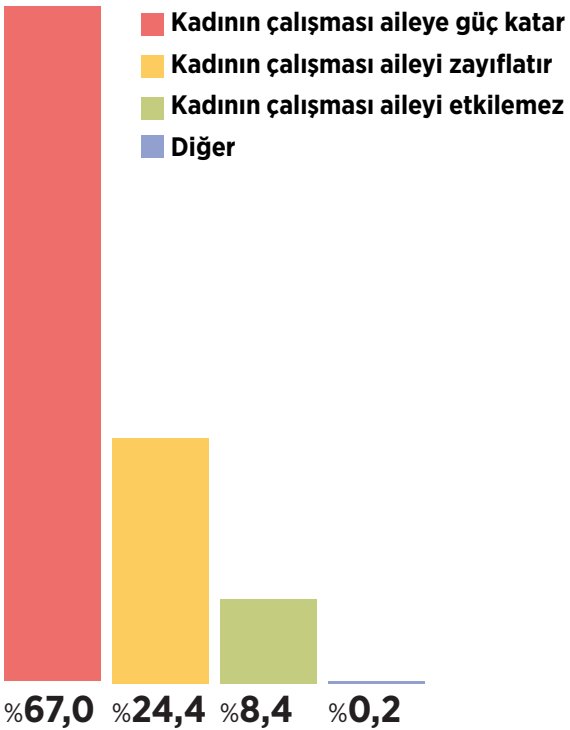
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce kadınlar için ideal yaşam biçimi nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Sadece ev kadını olmalı	Meslek sahibi olup çalışmalı	Ev kadınlığıyla çalışma yaşamını birlikte yürütmeli	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	20,7	37,3	41,4	0,7	100,0
	Erkek	39,7	19,6	39,6	1,1	100,0
YAŞ	18-34 yaş	41,4	21,9	36,3	0,5	100,0
	35-54 yaş	29,7	30,6	38,6	1,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	14,8	34,9	49,3	1,0	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	40,1	27,4	32,6	-	100,0
	Lise	20,5	33,3	45,5	0,6	100,0
	Üniversite	15,5	25,4	55,5	3,5	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	25,5	34,2	39,4	0,9	100,0
	Evli	32,4	28,5	38,1	1,0	100,0
	Dul/boşanmış	32,2	4,2	63,5	0,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	5,5	6,8	87,7	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	46,3	20,4	33,3	-	100,0
	3.001-5.000	21,6	36,2	42,1	-	100,0
	5.001-10.000	29,7	25,5	42,9	1,9	100,0
	10.001 TL üzeri	24,7	34,1	40,7	0,5	100,0

Kadının bir işte çalışmasının aileye etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz?

Kadının herhangi bir işte çalışması, kadın açısından ekonomik bağımsızlık ve özgüven getirdiği gibi kendisini gerçekleştirmesine de imkân sağlamaktadır. Kadının bir işte çalışması sadece kendisini değil aynı zamanda aile yaşamını da ilgilendirmektedir. Aile yaşamı söz konusu olduğunda kadının çalışmasına karşı olanlar annelik ve çocuk bakımını gerekçe gösterirken, kadının çalışmasından yana olanlar kadının aile ekonomisine katkısının yanı sıra çalışmanın kadın açısından sosyal işlevine dikkat çekerler. Araştırma bulguları, Türk toplumunun kadının çalışmasının aileye pozitif yönde yansıdığı kanaatinde olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların yüzde 24,4'ü kadının çalışmasının aileyi zayıflatacağını düşünürken, yüzde 67'si ise aileye güç kattığı düşüncesindedir.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Kadının bir işte çalışmasının aileye etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine katılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

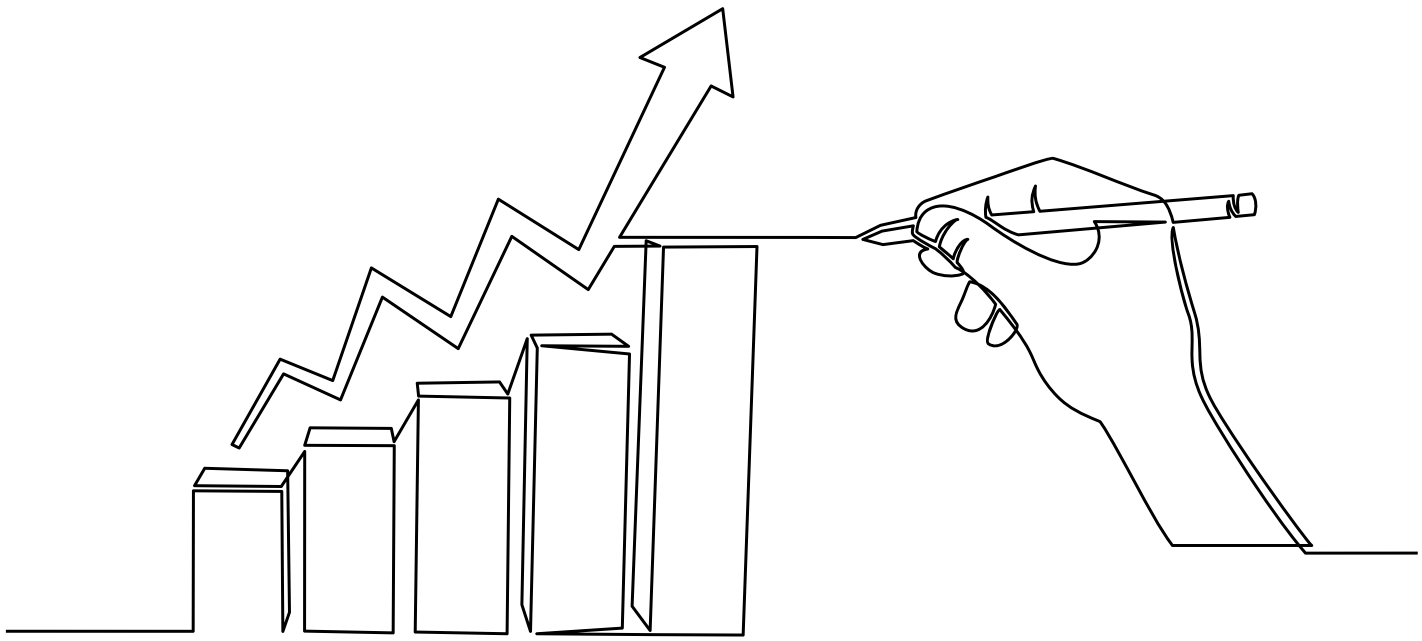
Demografik Bilgiler		Kadının çalışması aileyi zayıflatır	Kadının çalışması aileyi etkilemez	Kadının çalışması aileye güç katar	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	14,7	7,6	77,7	0,0	100,0
	Erkek	34,5	9,2	56,0	0,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	31,9	4,3	63,7	0,0	100,0
	35-54 yaş	20,3	11,3	68,0	0,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	20,0	9,7	70,2	0,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	29,3	9,2	61,5	0,0	100,0
	Lise	21,0	7,9	70,6	0,4	100,0
	Üniversite	15,8	6,7	77,1	0,4	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	16,0	7,2	76,6	0,2	100,0
	Evli	28,7	9,1	62,0	0,2	100,0
	Dul/boşanmış	27,1	7,8	64,9	0,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	5,5	6,0	88,5	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	45,8	5,3	48,9	-	100,0
	3.001-5.000	16,3	11,0	72,6	0,1	100,0
	5.001-10.000	18,9	10,3	70,5	0,4	100,0
	10.001 TL üzeri	25,8	3,2	71,0	0,1	100,0

Bu veriler, yukarıda kadın-erkek ilişkisiyle ilgili yapılan değerlendirmeyi, kadının doğasına ve sosyal rollerine bakışla ilgili olarak da yapmamızı mümkün kılmaktadır. Zira kadının doğasının yanı sıra sosyal rolüne ilişkin olarak da toplumda eşitlikçi bir anlayışın hakim olduğu görülmektedir.

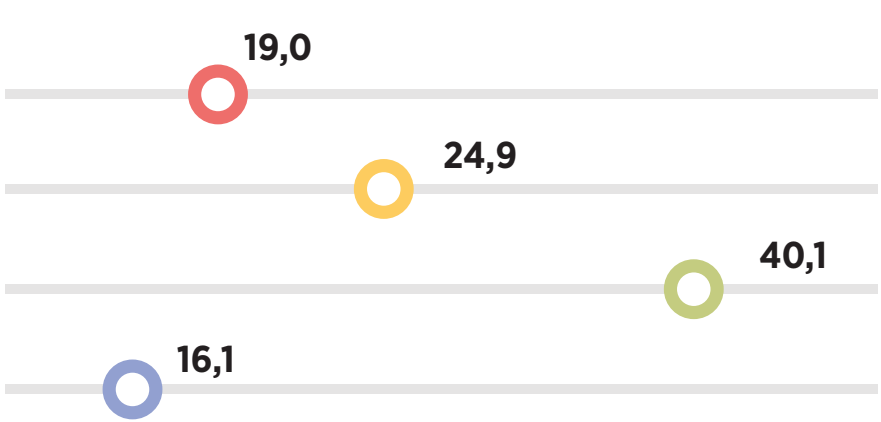

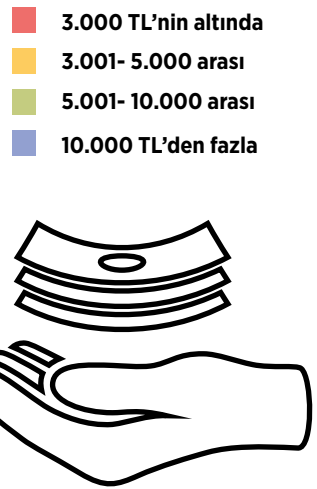
BÖLÜM 8

AİLENİN EKONOMİK DURUMU

Ailenizin toplam aylık geliri yaklaşık olarak ne kadardır?

Araştırmada ele alınan konulardan biri de ailenin ekonomik durumu olmuştur. Ailenin ekonomik durumu değişik sorularla öğrenilmeye çalışılmıştır. Öncelikle ailelerin aylık gelirine bakıldığında katılımcıların yüzde 44'ünün gelirinin 5 bin TL ve altında olduğu görülür. Geçen yıl bu düzeyde geliri olanların oranı yüzde 75,6 düzeyindeydi. Enflasyon karşısında artan maaşların bunda rol oynadığı görülmektedir. Katılımcıların yüzde 40,1'nin geliri 5 ila 10 bin aralığında iken, yüzde 16,1'inin ise 10 bin TL'nin üzerindedir. Yukarıda ifade edildiği gibi, gelir düzeyinin geçen yıla göre artması, artan enflasyon, Türk lirasının yaşadığı devalüasyon ve maaş artışlarıyla bağlantılıdır.

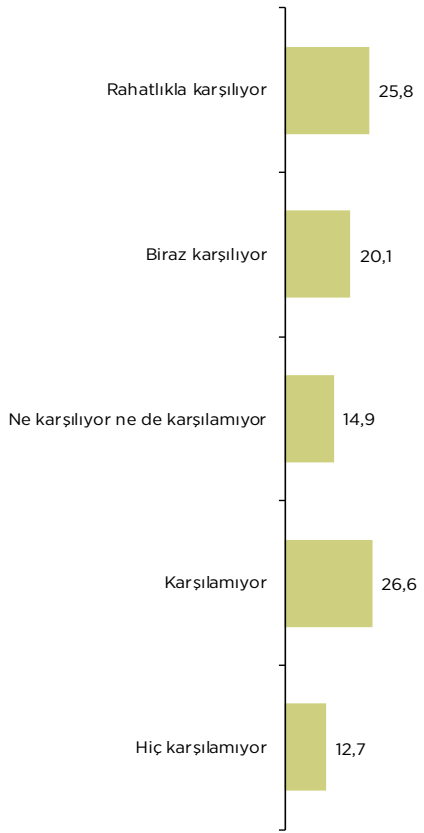
Ailenizin toplam aylık geliri yaklaşık olarak ne kadardır?

* Demografik özelliklere göre analiz

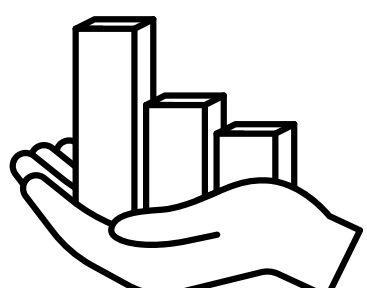
Demografik Bilgiler		3.000 TL'nin altında	3.001-5.000 arası	5.001 -10.000 arası	10.000 TL'den fazla	Toplam
CİNSİYET	Kadın	21,2	21,4	41,2	16,2	100,0
	Erkek	16,7	28,4	39,0	15,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	36,1	22,3	32,7	8,9	100,0
	35-54 yaş	7,7	30,9	43,3	18,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	11,5	19,7	45,7	23,0	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	25,0	27,1	38,1	9,9	100,0
	Lise	15,8	29,7	36,3	18,1	100,0
	Üniversite	6,8	12,5	50,6	30,1	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	19,6	27,4	39,1	13,9	100,0
	Evli	14,1	25,8	42,2	17,9	100,0
	Dul/boşanmış	56,7	5,4	27,5	10,5	100,0
	Nişanlı/sözlü	55,8	13,8	18,3	12,1	100,0

Araştırma bulgularına göre eğitim düzeyi arttıkça ailenin gelir düzeyi de doğru orantılı olarak artmaktadır. 10 bin TL ve üstünde geliri olanların daha çok üniversite eğitimine sahip katılımcılarda yoğunlaştığı görülmektedir. 10 bin TL ve üstünde maaş alan üniversite mezunlarının oranı ilköğretim mezunlarının üç katından daha fazladır. Bu da eğitim düzeyi ile gelir arasında doğrusal bir ilişkinin bulunduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Ailenin toplam geliri ailenin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?

Katılımcıların gelir düzeyi geçen yıla göre artış göstermesine rağmen bunun ailenin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı tartışma konusundur. Araştırmaya katılanların yüzde yaklaşık 46'sının gelirinin ailenin ihtiyacını karşılamaya yettiği anlaşılmaktadır. Bu oran geçen yıla göre yaklaşık yüzde 2'lik bir azalış eğilimi göstermiştir. Öte yandan gelirinin ailenin ihtiyacını hiç karşılamadığını belirtenlerin oranında yüzde 3,4 düzeyinde artış bulunmaktadır. Bu oran geçen yıl yüzde 9,3 iken bu yıl yüzde 12,7'ye çıkmıştır.

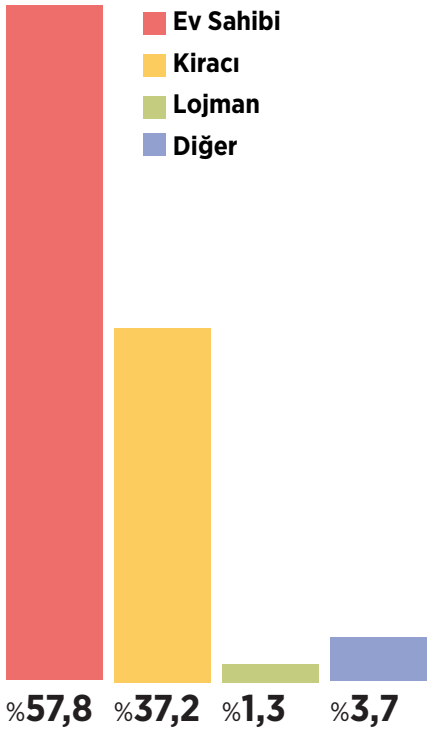
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

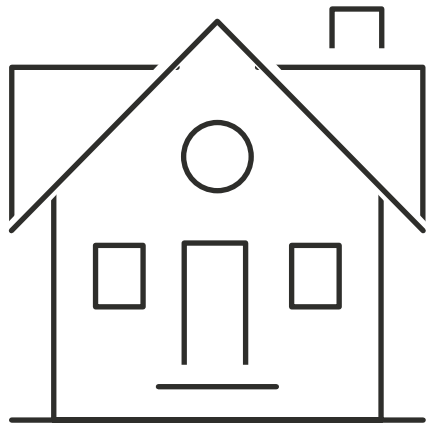
Ailenin toplam geliri ailenin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Rahatlıkla karşılıyor	Biraz karşılıyor	Ne karşılıyor ne de karşılamıyor	Karşılamıyor	Hiç karşılamıyor	Toplam
CİNSİYET	Kadın	24,7	21,3	14,6	32,7	6,7	100,0
	Erkek	26,9	18,9	15,1	20,3	18,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	25,1	13,1	16,0	30,2	15,6	100,0
	35-54 yaş	24,3	20,5	16,2	24,7	14,4	100,0
	55 yaş ve üzeri	28,9	29,4	11,3	24,3	6,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	21,6	17,5	12,6	30,6	17,7	100,0
	Lise	23,9	24,4	18,2	25,1	8,3	100,0
	Üniversite	39,6	21,3	16,7	17,6	4,8	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	34,3	23,9	19,1	14,8	7,9	100,0
	Evli	22,7	18,5	13,4	29,5	15,8	100,0
	Dul/boşanmış	14,7	18,0	8,5	51,5	7,3	100,0
	Nişanlı/sözlü	12,1	-	6,0	75,1	6,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	10,3	6,0	4,3	41,5	37,9	100,0
	3.001-5.000	9,7	11,7	18,9	47,0	12,7	100,0
	5.001-10.000	34,3	28,8	17,7	13,7	5,5	100,0
	10.001 TL üzeri	47,8	28,0	14,0	9,5	0,8	100,0

Oturduğunuz konutun mülkiyet durumu nedir?

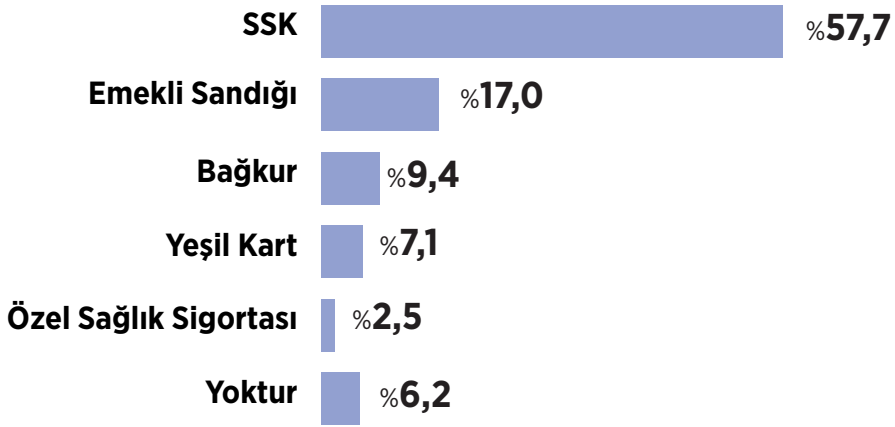
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Oturduğunuz konutun mülkiyet durumu nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Ev sahibi	Kiracı	Lojman	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	64,6	33,2	1,8	0,3	100,0
	Erkek	65,4	33,3	0,8	0,6	100,0
YAŞ	18-34 yaş	60,7	36,8	2,5	0,0	100,0
	35-54 yaş	61,0	37,1	0,8	1,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	76,8	22,7	0,4	0,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	57,7	42,3	-	0,1	100,0
	Lise	71,7	25,0	1,8	1,6	100,0
	Üniversite	76,0	19,7	4,3	-	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	75,4	21,5	3,1	-	100,0
	Evli	59,7	39,1	0,5	0,7	100,0
	Dul/boşanmış	61,5	38,0	0,5	-	100,0
	Nişanlı/sözlü	93,2	6,8	-	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	54,5	43,8	1,6	0,1	100,0
	3.001-5.000	60,3	38,9	-	0,8	100,0
	5.001-10.000	63,3	34,4	1,8	0,6	100,0
	10.001 TL üzeri	78,9	19,3	1,8	-	100,0

Ailenizin sağlık sigortasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerli?

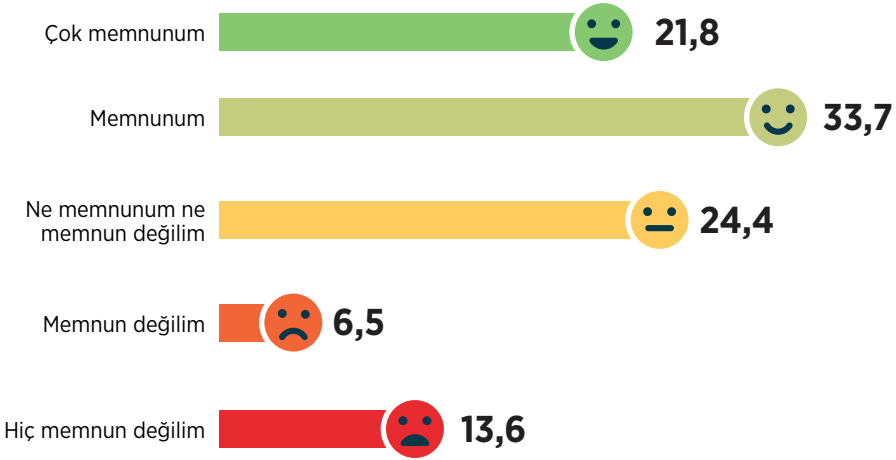
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

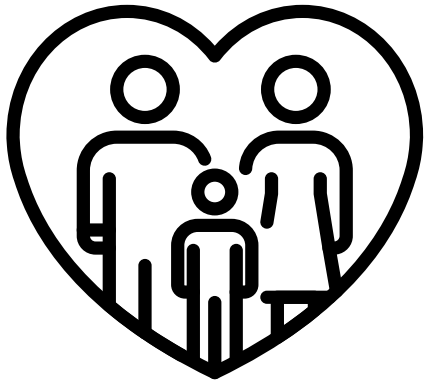
Ailenizin sağlık sigortasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi geçerli?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Yoktur	Emekli Sandığı	SSK	Bağkur	Yeşil kart	Özel sağlık sigortası	Toplam
CİNSİYET	Kadın	5,0	15,4	59,7	15,5	2,3	2,1	100,0
	Erkek	7,4	18,6	55,8	3,1	12,1	3,0	100,0
YAŞ	18-34 yaş	6,8	8,9	58,9	9,2	11,8	4,4	100,0
	35-54 yaş	6,1	13,9	62,5	8,7	7,4	1,5	100,0
	55 yaş ve üzeri	5,7	33,0	49,2	10,7	0,1	1,4	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	3,9	6,7	65,3	11,9	11,1	1,2	100,0
	Lise	11,6	21,1	55,9	6,5	3,2	1,7	100,0
	Üniversite	5,5	39,7	39,7	6,5	1,3	7,3	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	8,6	13,4	56,6	12,8	4,3	4,2	100,0
	Evli	4,4	18,6	57,8	8,6	8,8	1,9	100,0
	Dul/boşanmış	11,5	20,1	61,6	1,1	5,1	0,6	100,0
	Nişanlı/sözlü	1,1	16,5	68,6	-	13,8	0,0	100,0
GELİR	3.000 TL altı	6,0	9,8	46,1	14,7	23,2	0,2	100,0
	3.001-5.000	7,3	14,7	63,0	2,9	8,3	3,7	100,0
	5.001-10.000	7,4	17,1	61,6	10,2	1,6	2,1	100,0
	10.001 TL üzeri	1,8	28,8	53,5	11,2	-	4,7	100,0

Aile yaşantınızdan genel olarak hangi düzeyde memnunsunuz?

Araştırma bulgularına göre toplumun yarıdan fazlası aile yaşantısından genel olarak memnun veya çok memnundur. Bu duyguya sahip olanların oranı yüzde 55,5 düzeyindedir. Öte yandan aile yaşantısından memnun olmadığını belirtenlerin oranı yüzde 20,1 düzeyde. Geçen yıl yapılan araştırmaya göre aile yaşantısından memnuniyet düzeyinde dikkate değer düzeyde değişiklik bulunmaktadır. Geçen yıl aile yaşantısından memnun olanların oranı yüzde 72,8, memnun olmayanların oranı ise yüzde 12,1 düzeyinde idi. Geçen yıla göre toplumda memnuniyet düzeyinde yüzde 17,3'lük azalma görülmektedir. Öte yandan memnuniyetsizlik düzeyinde de yüzde 7'lik bir artış görülmektedir. Bu durum kuşkusuz geçen yıldan bu yana yaşanan ekonomik krizle bağlantılıdır. Zira ekonomik kriz, mal ve hizmet fiyatlarının aşırı biçimde artışına yol açarak alım gücünü zayıflatmıştır. Bu da doğal olarak ailelerin mutluluk düzeyine yansımaktadır.

Aile yaşantınızdan genel olarak hangi düzeyde memnunsunuz?

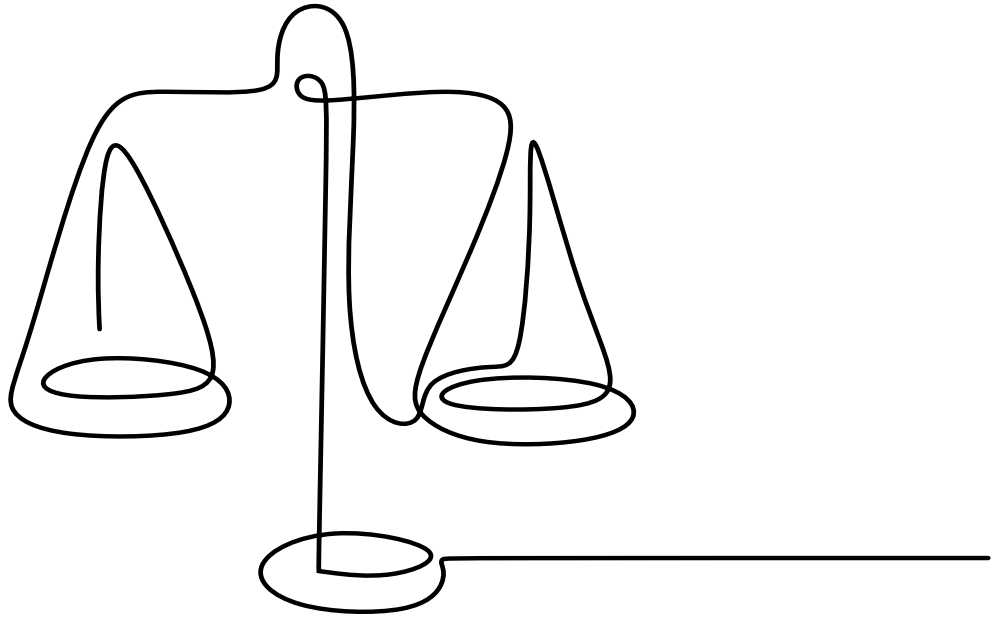
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Hiç memnun değilim	Memnun değilim	Ne memnunum ne memnun değilim	Memnunum	Çok memnunum	Toplam
CİNSİYET	Kadın	7,1	8,4	35,6	29,1	19,8	100,0
	Erkek	20,2	4,5	12,9	38,5	23,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	19,5	7,6	29,8	25,0	18,1	100,0
	35-54 yaş	10,3	4,0	26,8	35,9	23,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	10,2	8,5	13,4	42,7	25,2	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	17,7	7,9	26,2	32,1	16,2	100,0
	Lise	8,0	5,2	24,3	30,6	31,9	100,0
	Üniversite	9,9	4,3	19,8	42,2	23,7	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	12,3	9,1	23,9	35,5	19,2	100,0
	Evli	12,5	5,0	24,8	32,9	24,8	100,0
	Dul/boşanmış	30,2	7,1	24,5	29,7	8,5	100,0
	Nişanlı/sözlü	-	-	12,3	80,6	7,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	33,1	13,0	24,8	25,3	3,8	100,0
	3.001-5.000	15,2	3,3	28,1	33,1	20,3	100,0
	5.001-10.000	7,7	3,3	27,6	39,7	21,7	100,0
	10.001 TL üzeri	2,9	11,6	10,4	29,6	45,5	100,0

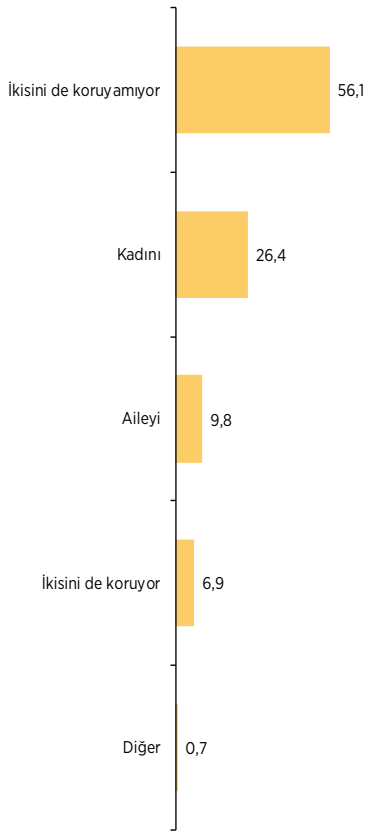

BÖLÜM 9

AİLE İLE İLGİLİ YASALAR

Sizce Türkiye'deki kanunlar aileyi mi daha çok koruyor yoksa kadını mı?

Yasaların aile yapısı eşlerin hakları bakımından nasıl algılandığı konusu da araştırmada ele alınan bir sorgulama alanıdır. Araştırmaya katılanların yarısından fazlası Türkiye'deki yasaların ne aileyi ne de kadını tam olarak koruyabildiği kanaatinde. Bu şekilde düşünenlerin oranı yüzde 56,1 düzeyindedir. Oysa bu şekilde düşünenlerin oranı geçen yılki araştırmada yüzde 48,8 idi. Bu da son bir yıl içinde yasaların eşleri korumasına ilişkin algıda olumsuz bir eğilimin geliştiğini ortaya koymaktadır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

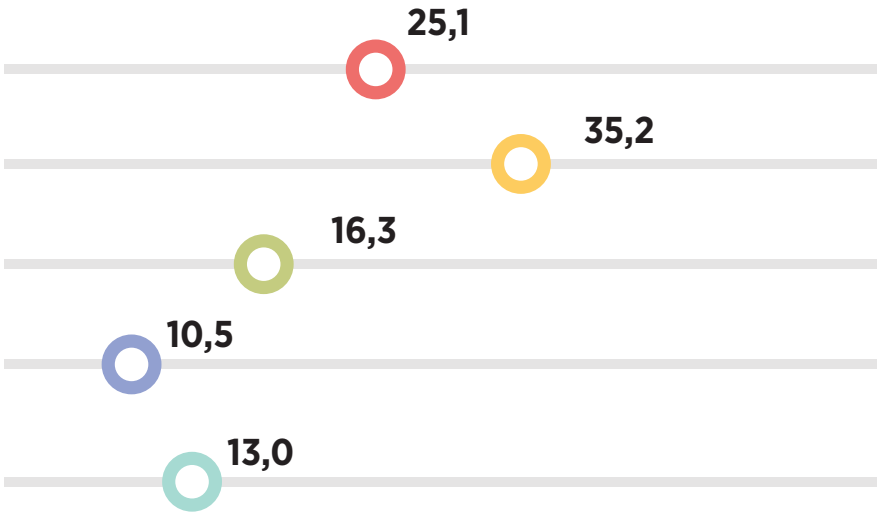
Sizce Türkiye'deki kanunlar aileyi mi daha çok koruyor yoksa kadını mı?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Hiç memnun değilim	Memnun değilim	Ne memnunum ne memnun değilim	Memnunum	Çok memnunum	Toplam
CİNSİYET	Kadın	7,1	8,4	35,6	29,1	19,8	100,0
	Erkek	20,2	4,5	12,9	38,5	23,9	100,0
YAŞ	18-34 yaş	19,5	7,6	29,8	25,0	18,1	100,0
	35-54 yaş	10,3	4,0	26,8	35,9	23,0	100,0
	55 yaş ve üzeri	10,2	8,5	13,4	42,7	25,2	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	17,7	7,9	26,2	32,1	16,2	100,0
	Lise	8,0	5,2	24,3	30,6	31,9	100,0
	Üniversite	9,9	4,3	19,8	42,2	23,7	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	12,3	9,1	23,9	35,5	19,2	100,0
	Evli	12,5	5,0	24,8	32,9	24,8	100,0
	Dul/boşanmış	30,2	7,1	24,5	29,7	8,5	100,0
	Nişanlı/sözlü	-	-	12,3	80,6	7,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	33,1	13,0	24,8	25,3	3,8	100,0
	3.001-5.000	15,2	3,3	28,1	33,1	20,3	100,0
	5.001-10.000	7,7	3,3	27,6	39,7	21,7	100,0
	10.001 TL üzeri	2,9	11,6	10,4	29,6	45,5	100,0

Geçen yıl yapılan araştırmada olduğu gibi, bu yıl yapılan araştırmaya göre de kadınlar, erkeklerden belirgin biçimde daha fazla oranda yasaların kadını ve aileyi koruyamadığı görüşünde birleşiyor. Bu şekilde düşünen kadınların oranı erkeklerden yaklaşık yüzde 10 daha fazladır. Orta yaş ve üzerindeki kuşak, gençlere göre daha fazla oranda mevcut yasalardan hem kadın hem de aile bakımından memnun değildir. Eğitim düzeyi katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık oluşturmazken, medeni hal ile gelir düzeyi belirgin bir farklılığa yol açmaktadır. Dul veya boşanmış katılımcılar arasında yasaları yetersiz görenlerin oranı bekâr veya evli olanların iki katı kadardır.

Şiddet durumunda erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasını nasıl karşılıyorsunuz?

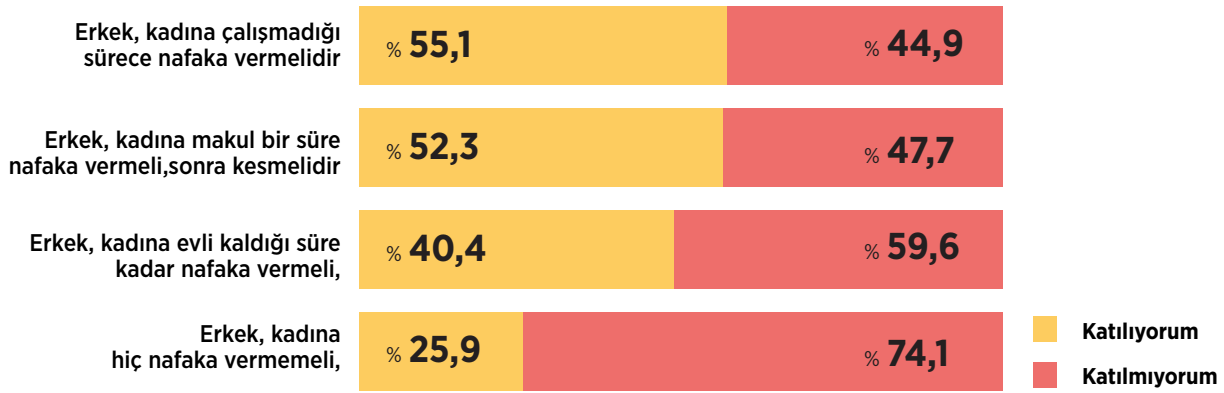
6284 sayılı Aileyi Koruma ve Kadına Karşı Şiddeti Önleme Yasası şiddet uygulayan eşe evden uzaklaştırma cezası öngörmektedir. Katılımcıların yüzde 23,5'i bu uygulamaya karşı çıkarken, yüzde 60,3'ü uygulamayı desteklemektedir. Geçen yıl yapılan araştırmada da benzer bir tablo ortaya çıkmıştı. Şiddet uygulayan eşe evden uzaklaştırma cezası daha çok kadınlardan destek bulmaktadır.

Şiddet durumunda erkeğe verilen evden uzaklaştırma cezasını nasıl karşılıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kesinlikle Yanlış buluyorum	Yanlış buluyorum	Ne doğru ne yanlış buluyorum	Doğru buluyorum	Kesinlikle doğru buluyorum	Toplam
CİNSİYET	Kadın	5,5	10,5	17,7	34,9	31,4	100,0
	Erkek	20,6	10,5	14,8	35,6	18,6	100,0
YAŞ	18-34 yaş	8,2	15,9	17,8	42,1	16,1	100,0
	35-54 yaş	16,3	9,3	15,2	29,1	30,1	100,0
	55 yaş ve üzeri	14,9	4,6	15,7	34,5	30,3	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	12,0	13,3	16,1	39,5	19,1	100,0
	Lise	12,8	7,2	16,8	30,1	33,1	100,0
	Üniversite	15,9	7,2	15,9	30,6	30,4	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	12,4	14,5	13,8	37,0	22,4	100,0
	Evli	12,4	9,3	15,8	35,7	26,8	100,0
	Dul/boşanmış	21,9	2,9	31,5	24,7	19,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	-	-	22,9	6,8	70,3	100,0
GELİR	3.000 TL altı	13,2	11,2	9,4	56,5	9,7	100,0
	3.001-5.000	13,0	10,6	23,5	31,0	22,0	100,0
	5.001-10.000	9,8	12,4	17,5	34,3	25,9	100,0
	10.001 TL üzeri	20,5	4,6	9,9	19,4	45,6	100,0

Boşanma durumunda erkeğin, boşandığı eşine nafaka vermesi konusunda aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

Boşanma durumunda kadına verilen nafaka ile ilgili düşüncelere bakıldığında toplumun kadına makul bir süre nafaka verilmesi konusuna yönelik genel bir eğilim içinde olduğu görülür. Katılımcıların yüzde 55,1'i "çalışmadığı sürece erkeğin kadına nafaka vermesi gerektiği" düşüncesindedir. Yine "erkek kadına makul bir süre nafaka vermeli, sonra kesmeli" düşüncesine katılanların oranı yüzde 52,3 düzeyindedir. Erkeğin kadına evli kaldığı süre kadar nafaka vermesi gerektiği fikrini destekleyenlerin oranı yüzde 40,4 düzeyinde olup kadınlar tarafından daha fazla destek görmektedir.Bu verileri dikkate aldığımızda, boşanma durumunda kadına nafaka verilmesi konusunda genel bir kabulün olduğu, ancak bunun erkeğin istismarına yol açmayacak şekilde makul bir süre boyunca olması gerektiği yönündeki düşüncenin ağır bastığı sonucuna varılabilir. Geçen yıl yapılan araştırma da benzer bir resim ortaya koymuştu. Dolayısıyla, toplumun boşanma durumunda kadını koruyucu tutumunu muhafaza ettiğini söyleyebiliriz.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Boşanma durumunda erkeğin, boşandığı eşine nafaka vermesi konusunda aşağıdaki yargılara katılıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Katılıyorum			
		Erkek, kadına çalışmadığı sürece nafaka vermelidir	Erkek, kadına evli kaldığı süre kadar nafaka vermelidir	Erkek, kadına makul bir süre nafaka vermeli, sonra kesmelidir	Erkek, kadına hiç nafaka vermemelidir
CİNSİYET	Kadın	78,9	54,4	39,3	62,8
	Erkek	41,4	44,0	59,5	36,2
YAŞ	18-34 yaş	85,4	50,4	31,4	64,0
	35-54 yaş	62,8	51,7	39,3	61,8
	55 yaş ve üzeri	59,6	52,4	70,0	10,7
EĞİTİM	İlköğretim	81,1	52,5	49,4	62,0
	Lise	72,6	58,0	27,2	66,5
	Üniversite	63,2	52,8	30,9	67,9
MEDENİ HAL	Bekâr	84,9	51,7	26,3	60,7
	Evli	71,8	51,5	40,1	62,7
	Dul/boşanmış	67,6	72,1	75,4	87,7
	Nişanlı/sözlü	28,2	92,5	-	17,8
GELİR	3.000 TL altı	59,8	52,9	53,2	66,5
	3.001-5.000	73,3	55,9	28,5	57,4
	5.001-10.000	58,5	65,6	43,4	72,8
	10.001 TL üzeri	60,0	30,9	30,4	57,2

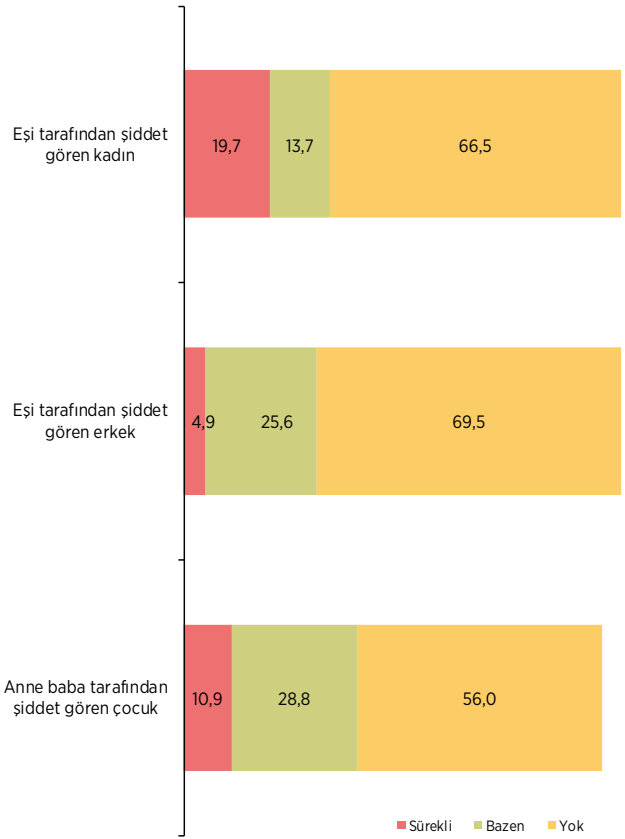
BÖLÜM 10

AİLE İÇİ ŞİDDET VE BOŞANMA

Aile içi şiddet konusu, son yıllarda Türkiye'nin gündemini yoğun biçimde meşgul eden bir konu haline gelmiştir. Her gün medyada yer alan kadın cinayetleri, kadın hakları yönünde mücadele eden kadın grupları ve giderek bu konuya hassasiyet gösteren kamuoyu aile içi şiddeti toplumun gündemine getirmiştir. Son zamanlarda devlet, kadına karşı şiddeti önlemek için ciddi önlemler almaktadır. Bu bağlamda atılan önemli adımlardan biri olarak her ilde Şiddeti Önleme Merkezi (ŞÖNİM) kurulmuştur. Ne var ki, bu önlemlere rağmen yine de bir kısmı cinayetle sonuçlanan şiddet haberleri medyada yer almaya devam etmektedir.

Yakın çevrenizde şiddete maruz kalan aile bireyi var mıdır? (Fiziksel, psikolojik her tür şiddet)

Aile içi şiddet, mahrem bir konu olduğu için toplumda ne kadar yaygın olduğuna ilişkin tam bir bilgiye ulaşmak zor. Bu konudaki bilgiler ancak ifşa edilen şiddet vakaları üzerinden derlenebilmektedir. Araştırmada bu konu "yakın çevrenizde şiddete maruz kalan bir aile bireyi var mı?" şeklinde dolaylı bir soru üzerinden ele alınmıştır. Soru, sadece fiziksel şiddeti değil, psikolojik şiddeti de kapsayacak şekilde sorulmuştur.Katılımcıların yüzde 19,7'si sürekli, yüzde 13,7'si ise bazen eşi tarafından şiddet gören bir kadın bulunduğunu belirtmektedir. Geçen yılki araştırmaya göre sürekli şiddet gören kadın oranı katılımcıların ifadelerine göre 10,7 idi. Katılımcılar arasında eşi tarafından şiddete maruz kalan erkeklerin bulunduğuna da işaret edilmiştir. Katılımcıların yüzde 4,9'u çevrelerinde eşi tarafından sürekli, yüzde 25,6'sı da bazen şiddet gören erkek olduğunu belirtmiştir. Öte yandan anne ve babası tarafından şiddete maruz kalan çocuklar da bulunmaktadır. Katılımcıların yüzde 10,9'unun yakın çevresinde sürekli, yüzde 28,8'nin ise bazen şiddet gören bir çocuk bulunmaktadır. Bu veriye göre, aile içinde sadece kadın değil, erkek ve çocuk da sözlü, psikolojik veya fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu da şiddetin Türkiye'deki aile yaşamıyla ilgili dikkate değer bir sorun olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Yakın çevrenizde şiddete maruz kalan aile bireyi var mıdır? (Fiziksel, psikolojik her tür şiddet)

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Sürekli		
		Eşi tarafından şiddet gören erkek	Eşi tarafından şiddet gören kadın	Anne baba tarafından şiddet gören çocuk
CİNSİYET	Kadın	10,5	19,3	18,6
	Erkek	12,1	20,2	11,3
YAŞ	18-34 yaş	20,7	20,1	17,0
	35-54 yaş	6,2	17,6	15,1
	55 yaş ve üzeri	5,6	21,9	12,5
EĞİTİM	İlköğretim	14,5	23,1	16,5
	Lise	10,3	18,1	17,1
	Üniversite	5,1	12,7	9,4
MEDENİ HAL	Bekâr	15,3	18,6	12,8
	Evli	7,9	18,8	15,4
	Dul/boşanmış	20,2	31,9	22,8
	Nişanlı/sözlü	6,3	-	-
GELİR	3.000 TL altı	11,5	29,0	13,9
	3.001-5.000	10,7	16,7	12,5
	5.001-10.000	16,1	15,7	15,7
	10.001 TL üzeri	1,3	21,9	18,7

Sizce kadınların şiddete uğramasında rol oynayan en önemli faktör nedir?

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

Araştırmaya katılanlara göre kadınların şiddete uğramasında rol oynayan çok sayıda faktör bulunmaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşünü tespit etmek üzere kendilerine şiddetin sebebinin ne olduğuna ilişkin açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Bu soruya gelen cevaplara göre önde gelen üç önemli neden ekonomik faktörler, çok konuşmaları ve eğitimsizliktir.

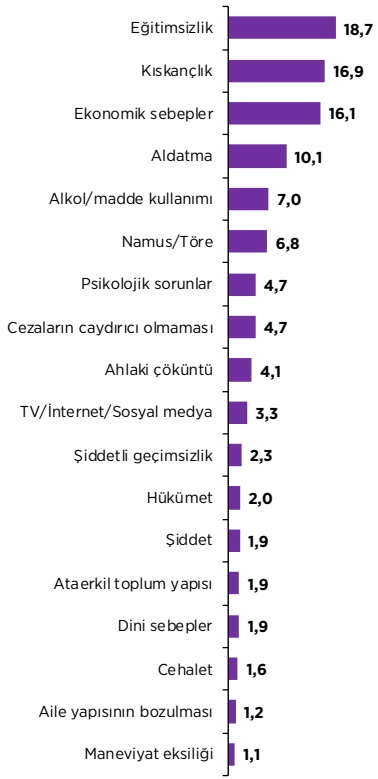
Sizce kadınların şiddete uğramasında rol oynayan en önemli faktör nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Ekonomik sebepler	Çok Konuşmaları	Eğitimsizlik	SSaygı ve sevginin olmaması	Ataerkil toplum yapısı	Diğer
CİNSİYET	Kadın	22,2	7,1	10,4	6,6	11,5	47,6
	Erkek	25,3	13,8	9,6	12,2	6,8	37,6
YAŞ	18-34 yaş	30,1	9,1	5,9	6,6	8,6	43,3
	35-54 yaş	16,4	9,7	10,4	12,8	13,1	40,8
	55 yaş ve üzeri	25,7	12,7	14,4	7,9	4,9	44,8
EĞİTİM	İlköğretim	27,9	14,0	3,1	8,9	7,0	42,3
	Lise	18,0	6,4	16,7	8,6	8,9	48,0
	Üniversite	18,8	5,2	21,0	11,4	15,9	37,9
MEDENİ HAL	Bekâr	10,9	14,6	5,5	8,3	18,0	44,7
	Evli	31,0	9,3	12,5	8,4	5,3	40,1
	Dul/boşanmış	13,0	2,1	8,1	22,0	7,7	56,1
	Nişanlı/sözlü	22,1	-	-	11,0	1,2	80,5
GELİR	3.000 TL altı	46,9	8,1	2,8	5,5	3,8	37,4
	3.001-5.000	25,4	15,0	8,7	12,5	10,0	34,8
	5.001-10.000	14,4	7,7	8,9	11,2	10,3	52,1
	10.001 TL üzeri	17,2	12,5	22,6	4,5	11,7	38,4

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

Sizce Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin altında yatan en önemli neden nedir?

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.
*Yüzde 1,1'in altında kalan değerler grafikte gösterilmemiştir.

Kadın cinayetleri de katılımcılara göre kadın şiddetlerinde olduğu gibi benzer nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bunların en önemli ilk üç nedenleri eğitimsizlik, kıskançlık ve ekonomik sebep olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın cinayetlerinde ayrıca cezaların caydırıcı olmamasına da işaret edilmektedir.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Sizce Türkiye'de işlenen kadın cinayetlerinin altında yatan en önemli neden nedir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Eğitimsizlik	Ekonomik sebepler	Kıskançlık	Aldatma	Alkol/madde kullanımı	Namus/Töre	Diğer
CİNSİYET	Kadın	25,8	10,9	21,8	4,2	4,1	6,9	31,1
	Erkek	10,5	22,0	11,2	16,7	9,8	6,7	33,5
YAŞ	18-34 yaş	8,1	10,7	11,2	11,9	21,8	8,2	32,0
	35-54 yaş	16,8	20,5	16,1	10,9	0,0	8,1	38,0
	55 yaş ve üzeri	32,7	15,5	24,1	6,9	0,2	3,4	24,0
EĞİTİM	İlköğretim	14,7	17,7	20,7	9,5	11,8	9,1	24,3
	Lise	24,4	16,0	13,3	10,8	0,0	3,7	38,5
	Üniversite	22,1	11,9	11,1	10,6	1,8	4,7	45,2
MEDENİ HAL	Bekâr	14,1	13,7	24,6	11,4	0,7	4,2	44,7
	Evli	16,3	18,4	12,4	10,4	10,0	8,5	28,8
	Dul/boşanmış	57,6	4,5	29,3	2,0	0,0	1,6	13,9
	Nişanlı/sözlü	53,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	81,4
GELİR	3.000 TL altı	16,8	19,0	15,9	4,7	23,5	11,4	13,2
	3.001-5.000	8,8	22,9	11,6	16,6	0,2	6,7	46,0
	5.001-10.000	23,8	14,0	16,4	4,8	5,7	5,7	35,5
	10.001 TL üzeri	21,8	9,1	25,6	19,2	0,0	4,7	27,0

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.
*Yüzde 1,1'in altında kalan değerler grafikte gösterilmemiştir.

Türkiye'de boşanma oranı giderek yükseliyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

Araştırmada boşanma konusu da bir soruyla ele alınmıştır. Katılımcılara, "Türkiye'de artan boşanmanın hangi tür nedenlerden kaynaklandığına" ilişkin bir soru yöneltilmiştir. Gelen cevaplara göre boşanmanın temelinde yer alan en önemli faktörün ekonomik nedenler olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların yüzde 55,1'i bu hususa işaret etmektedir. Geçen yılki araştırmada boşanmayı ekonomik nedenlere dayandıranların oranı yüzde 37,2 düzeyinde idi. Bu da ekonomik nedenlere dayalı boşanma olaylarının geçen yıla göre daha fazla arttığına ilişkin bir algı bulunduğunu göstermektedir. Bu yılki araştırmaya göre televizyondaki diziler, sevgi ve saygı eksikliği, aldatma, şiddetli geçimsizlik, ahlaki çöküntü, kadınların bilinçlenmesi, aile yapısının bozulması, hayat şartlarının zorluğu ve internet katılımcılar tarafından boşanmaların nedeni olarak işaret edilen diğer faktörlerdir. Geçen yıl yapılan araştırmada da benzer sorunlar yaklaşık olarak aynı oranlarda dile getirilmişti.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Türkiye'de boşanma oranı giderek yükseliyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Ekonomik sebepler	TV Dizileri/İnternet Sosyal medya	Sevgi ve saygı eksikliği	Aldatma	Şiddetli geçimsizlik	Diğer
CİNSİYET	Kadın	53,5	11,8	9,9	6,2	8,1	11,2
	Erkek	56,5	9,7	8,1	8,4	4,6	17,1
YAŞ	18-34 yaş	47,7	17,0	8,9	11,0	8,5	8,9
	35-54 yaş	55,7	8,3	9,9	3,1	3,2	21,4
	55 yaş ve üzeri	63,0	6,6	7,7	8,8	8,1	10,5
EĞİTİM	İlköğretim	57,1	12,9	6,6	10,4	4,7	8,4
	Lise	57,2	7,7	9,6	3,4	9,8	15,7
	Üniversite	46,4	9,1	14,5	4,5	5,8	27,9
MEDENİ HAL	Bekâr	51,1	5,3	13,0	6,3	17,6	9,0
	Evli	57,5	10,9	7,4	8,3	1,8	17,0
	Dul/boşanmış	48,0	34,4	6,1	1,2	1,7	8,6
	Nişanlı/sözlü	57,6	42,4	42,4	0,0	0,0	0,0
GELİR	3.000 TL altı	67,0	11,3	1,5	13,0	3,1	4,6
	3.001-5.000	66,3	11,6	8,5	4,5	5,3	6,9
	5.001-10.000	53,2	11,4	11,2	3,9	4,5	19,3
	10.001 TL üzeri	31,0	7,4	13,2	11,7	14,9	24,2

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

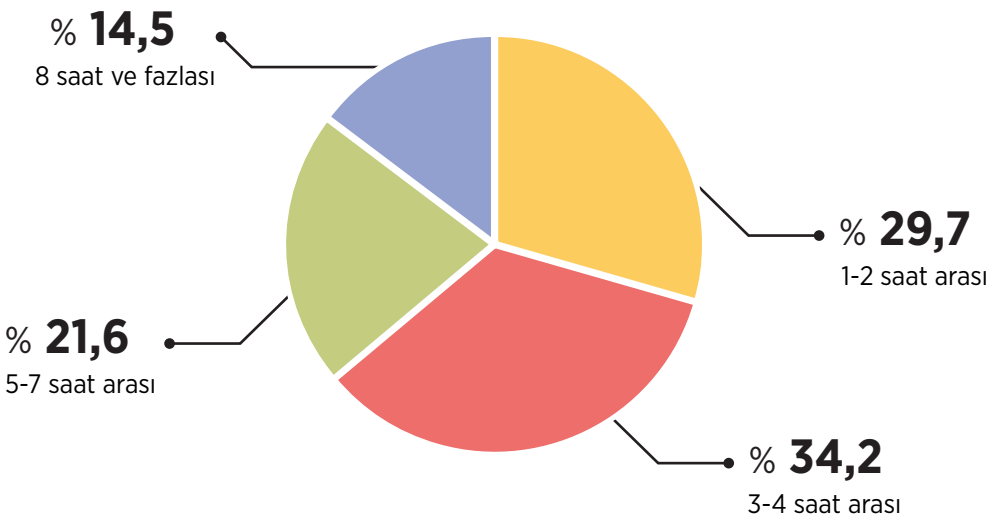

BÖLÜM 11

İLETİŞİM ARAÇLARI VE AİLE

Evinizde günde ortalama kaç saat televizyon izlenir?

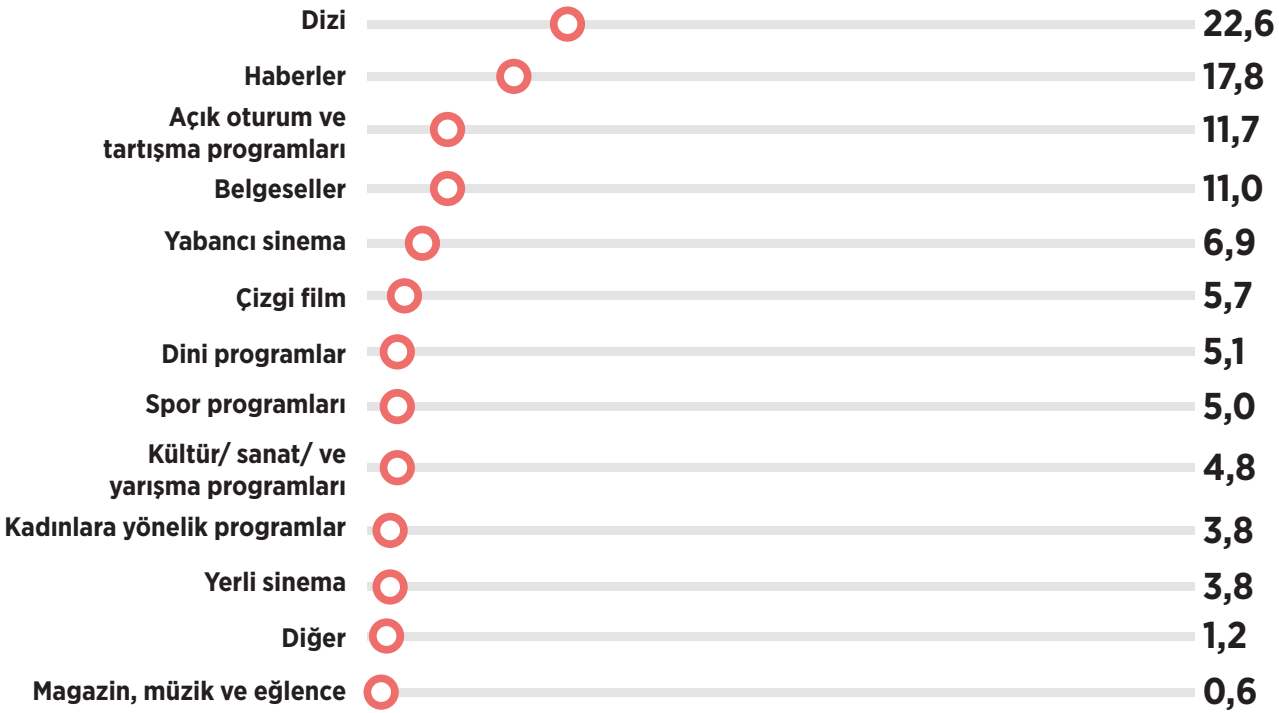
Araştırmada sorgulanan hususlardan biri de ailelerde medya ve iletişim araçlarının hangi düzeyde ve hangi amaçla kullanıldığı olmuştur. Araştırma bulgularına göre ailelerde en yoğun kullanılan medya aracının televizyon olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların yüzde 36,1'i günde 5 saat ve üzerinde televizyon izlemektedir. Geçen yıl 5 saatten daha fazla televizyon izleyenlerin oranı yüzde 40'tı. Televizyonun kadınlar, ileri yaştaki katılımcılar ve düşük eğitimi olanlar tarafından daha fazla oranda izlendiği anlaşılmaktadır.

Evinizde günde ortalama kaç saat televizyon izlenir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		1-2 saat arası	3-4 saat arası	5-7 saat arası	8 saat ve fazlası	Toplam
CİNSİYET	Kadın	21,2	39,3	22,6	16,9	100,0
	Erkek	38,5	28,8	20,7	12,0	100,0
YAŞ	18-34 yaş	36,9	33,5	16,5	13,2	100,0
	35-54 yaş	31,4	31,4	26,4	10,8	100,0
	55 yaş ve üzeri	17,2	39,2	21,8	21,8	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	31,8	32,1	19,4	16,7	100,0
	Lise	28,9	35,8	21,0	14,3	100,0
	Üniversite	25,2	37,5	28,7	8,6	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	37,7	34,6	16,6	11,1	100,0
	Evli	27,1	34,1	26,3	12,6	100,0
	Dul/boşanmış	17,9	33,1	5,6	43,4	100,0
	Nişanlı/sözlü	6,7	29,6	1,1	62,6	100,0
GELİR	3.000 TL altı	31,4	27,6	14,7	26,3	100,0
	3.001-5.000	28,8	31,2	16,2	23,9	100,0
	5.001-10.000	30,3	37,0	26,7	5,9	100,0
	10.001 TL üzeri	27,6	39,5	25,7	7,3	100,0

Televizyonda en çok hangi tür programlar izlenir?

Televizyonda en fazla izlenen programlar sırasıyla diziler, haberler, tartışma programları, belgeseller, yabancı sinema, çizgi film, dini programlar, spor programları, kültür ve sanat programlarıdır. Geçen yılki araştırmada da benzer bir sıralama ortaya çıkmıştı.

*Bu soru açık uçlu olacak şekilde sorulmuştur.

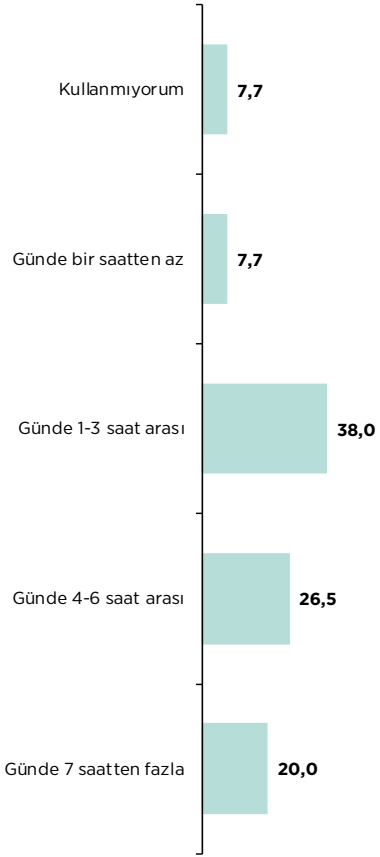
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Televizyonda en çok hangi tür programlar izlenir?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Magazin, müzik ve eğlence	Dizi	Açık oturum ve tartışma programları	Dini programlar	Kadınlara yönelik programlar	Belgeseller	Kültür/sanat ve yarışma programları	Yerli sinema	Yabancı sinema	Haberler	Spor programları	Çizgi film	Diğer
CİNSİYET	Kadın	1,1	50,7	22,9	11,0	7,9	19,9	9,7	6,2	19,1	33,5	6,1	8,3	3,8
	Erkek	1,4	47,8	28,3	11,2	8,7	28,3	11,4	10,3	10,9	44,4	15,8	16,9	1,3
YAŞ	18-34 yaş	1,3	53,2	9,0	15,8	10,0	11,0	7,8	10,5	7,7	39,6	5,6	13,3	0,3
	35-54 yaş	1,2	48,7	29,8	7,6	6,7	31,7	13,5	8,8	20,3	36,2	16,5	18,9	4,5
	55 yaş ve üzeri	1,4	44,5	42,5	9,8	8,2	31,0	10,2	4,0	17,6	42,0	9,9	2,0	2,8
EĞİTİM	İlköğretim	0,5	52,0	17,1	10,5	7,3	20,9	7,8	6,8	15,7	36,9	6,8	16,1	3,4
	Lise	1,8	47,0	35,7	13,2	9,8	24,4	14,5	9,0	14,1	39,7	12,6	6,6	1,2
	Üniversite	2,6	44,7	35,0	10,2	9,0	31,9	12,8	11,0	14,5	43,2	19,5	10,7	1,9
MEDENİ HAL	Bekâr	2,2	57,8	20,5	8,8	7,3	19,1	9,5	9,1	12,4	31,7	10,5	10,4	0,3
	Evli	0,7	49,1	28,2	10,8	9,4	27,6	11,6	8,6	15,1	41,9	11,7	14,4	3,9
	Dul/boşanmış	1,7	10,3	27,2	25,8	2,9	17,7	5,9	1,5	27,3	48,3	5,9	6,4	1,3
	Nişanlı/sözlü	6,0	63,1	0,0	0,0	14,9	-	16,5	0,7	6,8	0,7	0,7	-	-
GELİR	3.000 TL altı	0,7	37,7	8,3	11,8	12,4	19,8	4,7	1,4	18,2	50,6	1,4	2,9	0,5
	3.001-5.000	2,4	51,8	23,5	6,9	13,2	20,1	14,4	8,1	5,6	34,6	12,2	19,2	0,9
	5.001-10.000	1,0	57,6	31,3	11,1	4,0	28,7	8,3	10,4	14,7	35,1	12,7	12,8	4,4
	10.001 TL üzeri	0,8	37,9	34,6	17,1	6,8	23,5	17,4	11,1	26,8	41,2	15,3	12,8	2,8

İnternet kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

İnternet de katılımcılar arasında yaygın olarak kullanılan bir iletişim aracıdır. Katılımcılar içinde internet kullanmadığını belirtenlerin oranı yalnızca yüzde 7,7 düzeyindedir. Geçen yıl bu oran yüzde 8,3 düzeyindeydi. Bunun dışındaki katılımcılar az veya çok internet kullanmaktadır. Katılımcıların yüzde 46,5'i günde 4 saat ve üstündeki bir zamanını internet başında geçirmektedir.

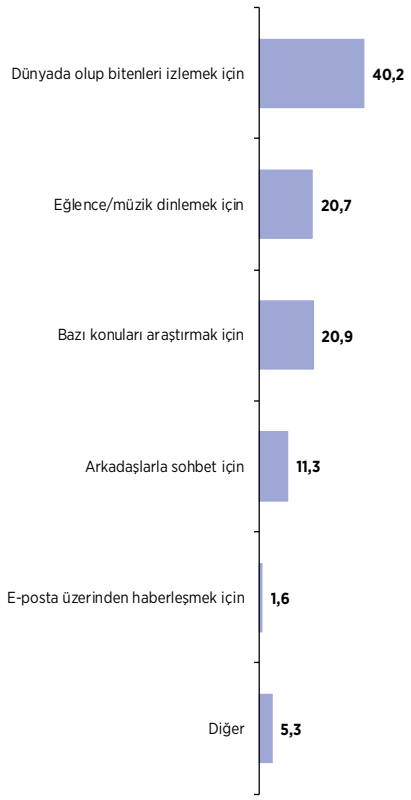
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

İnternet kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Kullanmıyorum	Günde bir saatten az	Günde 1-3 saat arası	Günde 4-6 saat arası	Günde 7 saatten fazla	Toplam
CİNSİYET	Kadın	9,2	7,3	31,0	29,9	22,7	100,0
	Erkek	6,2	8,1	45,2	23,1	17,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	2,1	9,2	38,0	24,1	26,7	100,0
	35-54 yaş	9,2	7,6	33,0	33,5	16,7	100,0
	55 yaş ve üzeri	13,4	5,7	45,6	19,7	15,6	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	10,0	9,2	39,3	22,4	19,0	100,0
	Lise	6,3	8,9	34,5	33,7	16,6	100,0
	Üniversite	3,3	1,8	39,2	28,4	27,3	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	7,9	10,9	38,6	19,4	23,2	100,0
	Evli	6,4	4,3	39,2	31,5	18,6	100,0
	Dul/boşanmış	18,1	22,8	27,4	17,5	14,2	100,0
	Nişanlı/sözlü	6,0	6,8	11,0	1,1	75,1	100,0
GELİR	3.000 TL altı	13,6	13,7	36,5	10,9	25,2	100,0
	3.001-5.000	7,8	13,1	28,9	31,6	18,6	100,0
	5.001-10.000	6,4	2,9	40,6	31,6	18,4	100,0
	10.001 TL üzeri	3,9	4,0	47,5	24,4	20,3	100,0

İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz?

*Bu soru interneti 'kullanmıyorum' cevabını verenlere sorulmamıştır.

İnternet kullananların yüzde 40,2'si, interneti dünyada olup bitenleri izlemek için kullanmaktadır. Geriye kalanlar ise eğlence ve müzik programlarını takip etmek, bazı konuları araştırmak ve arkadaşlarıyla iletişimde bulunmak için kullanmaktadır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz?

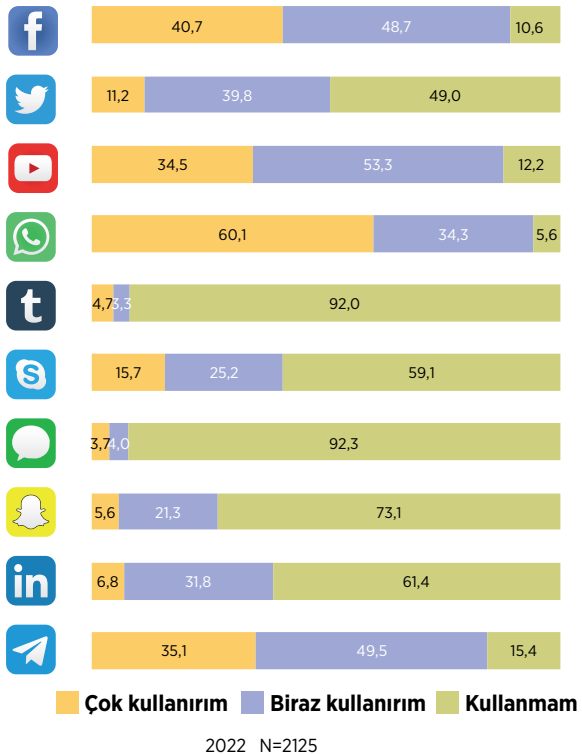
* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Eğlence/müzik dinlemek için	Arkadaşlarla sohbet için	Dünyada olup bitenleri izlemek için	Bazı konuları araştırmak için	E-posta üzerinden haberleşmek için	Diğer	Toplam
CİNSİYET	Kadın	28,8	14,2	26,5	21,2	0,9	8,3	100,0
	Erkek	22,7	8,6	43,5	20,5	2,3	2,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	36,2	12,6	25,7	18,6	1,6	5,4	100,0
	35-54 yaş	13,3	13,9	44,4	23,0	1,8	3,6	100,0
	55 yaş ve üzeri	7,8	5,7	55,9	21,1	1,5	8,0	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	26,6	8,5	38,2	20,1	0,5	5,9	100,0
	Lise	13,1	15,9	40,6	24,2	2,5	3,8	100,0
	Üniversite	15,8	12,9	43,8	18,4	3,3	5,8	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	24,0	17,4	37,1	17,8	2,0	1,8	100,0
	Evli	20,1	8,6	41,0	21,4	1,4	7,5	100,0
	Dul/boşanmış	11,3	4,8	48,2	31,5	2,1	2,1	100,0
	Nişanlı/sözlü	14,7	59,3	-	20,1	5,9	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	41,4	12,1	28,9	8,3	0,6	8,7	100,0
	3.001-5.000	15,4	10,8	46,8	23,2	0,8	2,8	100,0
	5.001-10.000	15,5	13,7	40,0	25,6	0,8	4,3	100,0
	10.001 TL üzeri	19,4	5,9	41,8	19,0	6,0	7,9	100,0

*Bu soru interneti 'kullanmıyorum' cevabını verenlere sorulmamıştır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Aşağıdaki sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?

*Bu soru interneti 'kullanmıyorum' cevabını verenlere sorulmamıştır.

Sosyal medya araçlarının kullanımına bakıldığında katılımcıların yüzde 90 civarındaki bir kesiminin facebook kullandığı anlaşılmaktadır. Kullanmayanların oranı 10,6 düzeyindedir. Yine whatsapp, yüzde 5,6'lik bir kesimin dışında herkes tarafından kullanılmaktadır. Bu iki sosyal medya aracını sırasıyla, youtube, telegram ve twitter takip etmektedir. Araştırma bulgularının ortaya koyduğu kadarıyla yeni iletişim araçları, televizyon ve radyo gibi klasik iletişim araçlarından daha fazla oranda takip edilmektedir. Yeni iletişim araçları, sosyal network oluşturma, paylaşım sağlama, başkasıyla iletişimde bulunma, dünyada olup bitenleri takip etme ve bilgi edinme bakımından önemli işlevlere sahiptir. Ancak araştırmanın tüm bulguları göz önünde bulundurularak bir değerlendirme yapıldığında, yeni iletişim araçlarının aile ilişkilerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna varmak mümkündür.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Aşağıdaki sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Çok Kullanırım									
		Facebook	Twitter	Youtube	Whatsapp	Tumblr	Skype	Line	Snapchat	LinkedIn	Telegram
CİNSİYET	Kadın	44,0	8,1	36,3	51,1	1,4	12,5	38,1	1,0	69,1	33,6
	Erkek	46,1	14,5	46,0	57,3	8,2	18,9	42,2	10,6	53,1	36,6
YAŞ	18-34 yaş	53,5	29,9	77,6	73,3	8,4	19,5	26,7	8,5	38,6	47,4
	35-54 yaş	51,8	16,3	54,0	51,9	2,3	13,8	29,8	3,5	36,0	25,9
	55 yaş ve üzeri	73,0	12,1	47,7	58,9	1,6	10,6	7,1	3,8	6,6	27,9
EĞİTİM	İlköğretim	26,1	13,0	17,5	27,0	6,9	21,1	40,1	6,1	54,1	40,9
	Lise	25,1	7,0	11,4	19,7	2,7	8,5	36,7	5,4	66,8	26,4
	Üniversite	22,6	12,9	19,0	23,1	2,2	12,4	44,6	4,8	70,7	32,0
MEDENİ HAL	Bekâr	38,2	16,8	20,5	63,4	9,9	15,4	46,1	12,1	73,5	44,1
	Evli	18,3	8,7	14,7	49,5	1,5	14,4	37,1	2,6	57,5	32,1
	Dul/boşanmış	19,3	9,3	11,2	53,8	11,3	29,6	31,1	4,9	38,5	23,7
	Nişanlı/sözlü	59,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	98,0	0,0	100,0	13,1
GELİR	3.000 TL altı	41,7	6,0	30,4	62,9	5,3	11,2	11,5	2,3	19,5	24,0
	3.001-5.000	59,6	3,6	33,3	61,4	2,0	3,6	15,2	1,5	10,3	41,5
	5.001-10.000	48,8	13,5	33,1	68,0	8,2	24,5	13,4	10,5	16,4	38,3
	10.001 TL üzeri	43,5	18,6	39,3	69,6	0,1	16,4	10,3	3,1	13,1	28,8

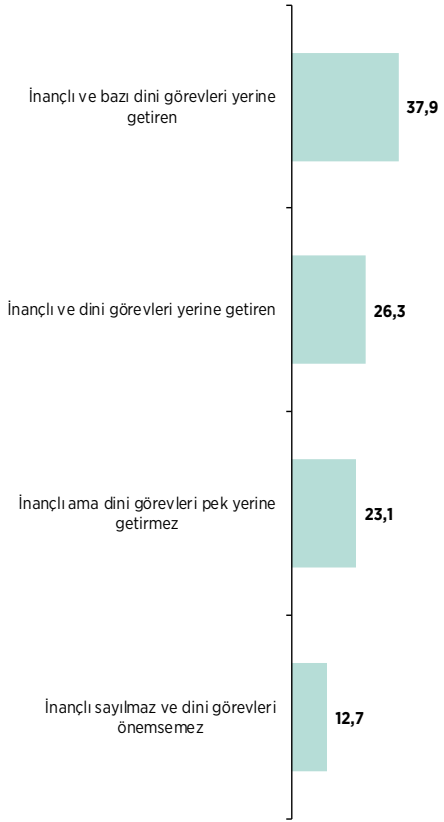

BÖLÜM 12

DİNİ VE AHLAKİ DEĞERLERE BAĞLILIK VE MUTLULUK DÜZEYİ

Aşağıdakilerden hangisi sizin durumunuzu en iyi açıklar?

Araştırmada ele alınan konulardan biri de katılımcıların dini ve ahlaki değerlere bağlılık konusundaki tutumu ve genel olarak mutluluk düzeyleri olmuştur. Araştırma bulgularına göre toplumun yüzde 87,3'ü kendisini inançlı olarak tanımlamaktadır. İnançlı olarak tanımlayanların yüzde 26,3'ü tüm dini görevleri yerine getirmeye çalışırken, yüzde 37,9'u ise bazı dini görevleri yerine getirmeye çalışmaktadır. İnançlı olup dini görevleri pek yerine getirmeyen yüzde 23,1 düzeyinde bir kitle bulunmaktadır.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

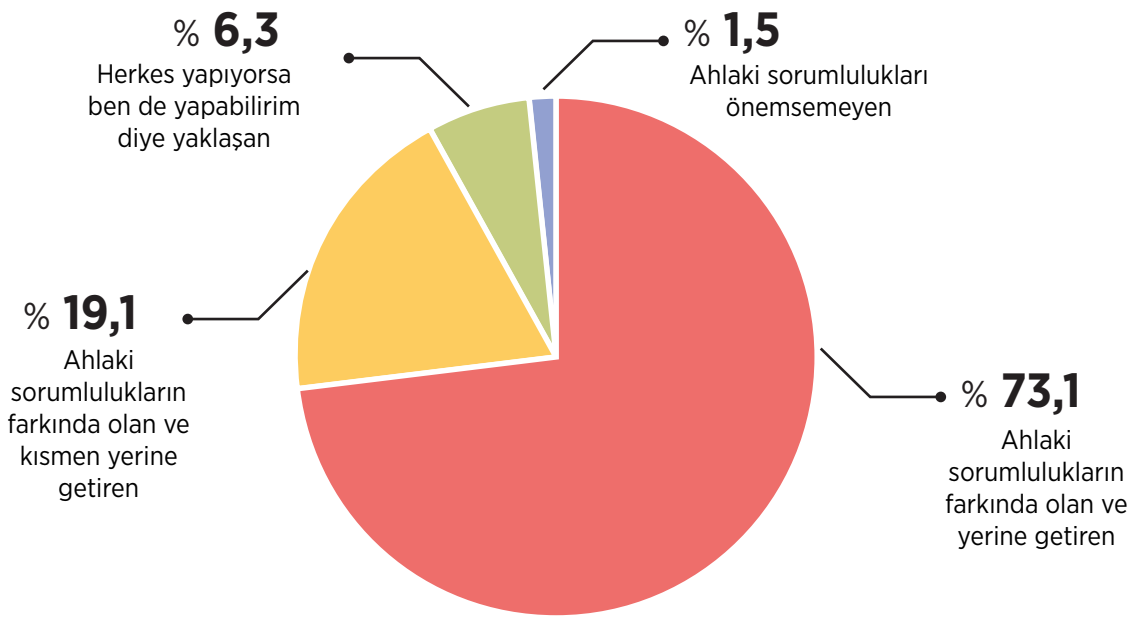
Aşağıdakilerden hangisi sizin durumunuzu en iyi açıklar?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		İnançlı ve dini görevleri yerine getiren	İnançlı ve bazı dini görevleri yerine getiren	İnançlı ama dini görevleri pek yerine getirmez	İnançlı sayılmaz ve dini görevleri önemsemez	Toplam
CİNSİYET	Kadın	20,1	38,6	34,7	6,7	100,0
	Erkek	27,4	32,9	24,5	15,2	100,0
YAŞ	18-34 yaş	25,3	36,8	30,7	7,3	100,0
	35-54 yaş	19,1	39,7	29,1	12,2	100,0
	55 yaş ve üzeri	28,2	28,6	29,1	14,1	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	27,6	28,4	32,9	11,1	100,0
	Lise	17,9	48,5	24,9	8,8	100,0
	Üniversite	20,8	38,9	27,1	13,2	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	17,2	40,9	27,2	14,8	100,0
	Evli	26,6	33,4	30,4	9,6	100,0
	Dul/boşanmış	28,3	29,9	36,4	5,3	100,0
	Nişanlı/sözlü	16,3	82,6	1,1	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	42,8	19,4	31,4	6,3	100,0
	3.001-5.000	12,6	41,2	36,0	10,2	100,0
	5.001-10.000	21,6	39,7	25,9	12,9	100,0
	10.001 TL üzeri	23,4	36,8	27,3	12,5	100,0

Kadınların erkeklere göre belirgin biçimde daha fazla oranda inançlı olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, inançlı olmayıp dini değerleri önemsemeyen kitle daha çok erkekler arasında yoğunlaşmaktadır. Erkeklerin yüzde 15,2'si kendisini bu şekilde tanımlarken, bu tanımlamayı kabul eden kadın oranı yüzde 6,7 ile sınırlı kalmaktadır. Araştırma bulgularına göre yaş, eğitim ve gelir düzeyi arttıkça toplumda herhangi bir inanca bağlılık ve dini değerleri hayata geçirme davranışında düşüş eğilimi görülmektedir.

Ahlaki sorumluluk konusunda kendinizi nasıl tanımlarsınız?

Toplumda ahlaki değerlere bağlılık düzeyi, dini değerlere bağlılıktan daha yüksektir. Katılımcıların yüzde 92,2'si kendisini "ahlaki sorumlulukların farkında olup bu sorumlulukları tümüyle veya kısmen yerine getiren" şeklinde tanımlamaktadır. Ahlaki sorumlulukları önemsemediğini belirten yüzde 1,5'lik bir kitle bulunmaktadır.

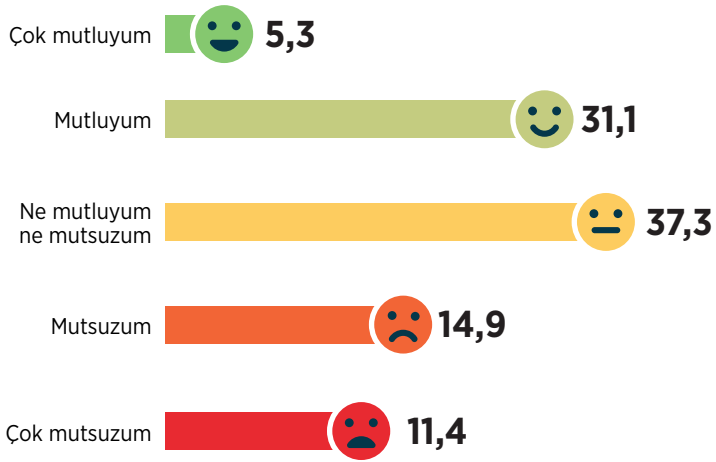
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Ahlaki sorumluluk konusunda kendinizi nasıl tanımlarsınız?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Ahlaki sorumlulukların farkında olan ve yerine getiren	Ahlaki sorumlulukların farkında olan ve kısmen yerine getiren	Ahlaki sorumlulukları önemsemeyen	Herkes yapıyorsa ben de yapabilirim diye yaklaşan	Toplam
CİNSİYET	Kadın	65,3	24,8	9,7	0,2	100,0
	Erkek	69,0	24,8	5,8	0,3	100,0
YAŞ	18-34 yaş	46,1	44,8	8,6	0,5	100,0
	35-54 yaş	74,3	17,7	7,9	-	100,0
	55 yaş ve üzeri	85,9	7,3	6,4	0,4	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	63,2	27,4	9,4	-	100,0
	Lise	72,3	19,6	7,4	0,6	100,0
	Üniversite	70,9	24,8	3,7	0,5	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	53,2	39,1	7,3	0,3	100,0
	Evli	72,5	19,7	7,6	0,3	100,0
	Dul/boşanmış	83,2	4,7	12,2	-	100,0
	Nişanlı/sözlü	81,0	12,2	6,8	-	100,0
GELİR	3.000 TL altı	67,2	25,6	6,9	0,3	100,0
	3.001-5.000	61,0	29,1	9,9	-	100,0
	5.001-10.000	66,2	24,7	8,6	0,5	100,0
	10.001 TL üzeri	78,6	17,8	3,6	0,0	100,0

Genel olarak hayatınızı düşündüğünüzde kendinizi mutlu hissediyor musunuz?

Araştırmada son olarak ele alınan konu toplumun mutluluk düzeyi olmuştur. Araştırma bulgularına göre kendisini mutlu hisseden yüzde 36,4 düzeyinde bir kitle bulunmaktadır. Buna karşın toplumun yüzde 26,3'ü kendisini mutsuz hissetmektedir. "Ne mutlu ne de mutsuz" olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 37,3'tür. Bu şekilde tanımlayanları da kendisini mutlu hissetmeyenlere ilave ettiğimiz zaman toplumun mutluluk düzeyinin dikkate değer düzeyde düşük olduğu gerçeği ile karşı karşıya olduğumuz görülür. Mutluluk düzeyi geçen yıldan bu yana azalmış görünmektedir. Geçen yıl kendisini mutlu hissedenlerin oranı yüzde 40,3 düzeyinde idi. Buna karşın mutsuz hissedenler toplumun yüzde 21,4'lük kesimini oluşturmaktaydı. Bu araştırmayı referans aldığımızda, geçen yıldan bu yana mutluların oranında azalış görülürken, mutsuzların oranında artış olduğunu görüyoruz.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ | AREDA SURVEY

Genel olarak hayatınızı düşündüğünüzde kendinizi mutlu hissediyor musunuz?

* Demografik özelliklere göre analiz

Demografik Bilgiler		Çok mutluyum	Mutluyum	Ne mutluyum ne mutlu değilim	Mutlu değilim	Hiç mutlu değilim	Toplam
CİNSİYET	Kadın	3,0	33,6	30,2	19,7	13,5	100,0
	Erkek	7,8	27,9	27,2	10,0	27,2	100,0
YAŞ	18-34 yaş	5,4	25,5	25,5	15,0	28,5	100,0
	35-54 yaş	5,9	27,3	32,2	17,8	16,8	100,0
	55 yaş ve üzeri	4,4	43,3	28,2	10,4	13,6	100,0
EĞİTİM	İlköğretim	4,8	27,0	24,7	18,5	24,9	100,0
	Lise	5,2	33,2	37,0	8,8	15,9	100,0
	Üniversite	7,0	37,8	28,9	13,1	13,2	100,0
MEDENİ HAL	Bekâr	4,2	32,3	32,3	14,3	16,9	100,0
	Evli	5,5	32,2	25,2	15,2	21,9	100,0
	Dul/boşanmış	8,4	12,6	41,6	15,5	21,9	100,0
	Nişanlı/sözlü	13,8	16,5	56,9	6,0	6,8	100,0
GELİR	3.000 TL altı	2,5	10,4	28,2	23,5	35,3	100,0
	3.001-5.000	7,3	19,9	35,7	15,7	21,3	100,0
	5.001-10.000	4,9	40,2	22,7	14,0	18,3	100,0
	10.001 TL üzeri	6,8	48,2	33,7	5,6	5,6	100,0

Araştırma bulgularına göre kadınlar erkeklerden, gençler ileri yaştakilerden, düşük eğitimi olanlar yüksek eğitimlilerden ve düşük geliri olanlar ise yüksek gelirlilere göre kendisini daha fazla oranda mutsuz hissetmektedir. Toplumdaki mutluluk düzeyinin son bir yıldaki yükselişi, yaşanan ekonomik krize bağlanabilir. Yaşanan ekonomik kriz, hayat pahalılığına, geçim sıkıntısına ve işsizlik sorununa yol açmakta; bu da doğal olarak hem ailelerin hem de bireylerin mutluluk düzeyine olumsuz yönde yansımaktadır.

SONUÇ

Bu araştırma başta aile yapısı olmak üzere, aile içi ilişkileri, aileye ilişkin değerleri, aileyi ilgilendiren yasal mevzuatı, ailenin değişimini ve aile içi iletişimi katılımcıların gözünden farklı sorularla incelemiş, önemli ve kapsamlı bulgulara ulaşmıştır. Araştırmanın birbiriyle bağlantılı önemli tespitleri arasında ön plana çıkan bazı hususlar şu şekilde özetlenebilir:

Birincisi, geçen yıl yapılan araştırma ile bu yıl gerçekleştirilen araştırma bulguları arasında büyük bir benzerlik bulunmaktadır. Özellikle aileye ilişkin değerlere, ailenin yapısal özelliklerine, aile içi iletişime ilişkin bulgular birebir benzeşmektedir. Geçen yıldan bu yana en büyük değişim, ekonomideki olumsuz gidişe bağlı olarak ailenin ve bireylerin mutluluk düzeyinde görülmektedir. Geçen yıldan bu yana hem aile yaşamından memnuniyet düzeyinde hem de toplumun mutluluk düzeyinde dikkate değer düzeyde düşüş eğilimi görülmektedir. Bu da doğal olarak son bir yıldaki ekonomideki gidişatla bağlantılı olabilir.

İkincisi, kadının tabiatı, kadının sosyal rolü, nikâhlı beraberlik ve kadın-erkek ilişkisiyle ilgili olarak Türk toplumunda geleneksel ve modern değerlerin terkibine dayalı bir anlayışın hâkim olduğunu söyleyebiliriz. Toplumda, kadının bir meslek sahibi olarak çalışmasına ilişkin beklenti annelik rolüne ilişkin beklentiyle el ele gitmektedir. Yine çiftler, evliliklerini resmi nikâhla tescil ettirirken bir yandan da dini nikâh kıyma ihtiyacı hissetmektedirler. Dolayısıyla modern değerlerle geleneksel değerleri bir arada yaşatılmaktadır.

Üçüncüsü, aile başına düşen çocuk sayısı şu anda nüfusu dengeleyecek düzeyde olmasına rağmen toplumda tek veya iki çocuk sahibi olma eğilimi yaygınlaşmaktadır. Kadınların eğitim düzeyinin artmasına ve meslek yaşamında yer almasına bağlı olarak görülen ideal çocuk sayısı 2 olarak ön plana çıkmaktadır. Bu da nüfusun gelecekte azalma eğilimine girmesiyle sonuçlanabilecektir.

Dördüncüsü, Türk toplumunda çocuğa yüklenen değer ve çocuktan beklenti değişmiş bulunmaktadır. Kız çocukları erkek çocuklarına göre tercih edilir hale gelmiş bulunmaktadır. Bununla birlikte, ailenin akrabalık bağları daha çok kadın tarafı üzerinden sürdürülmektedir. Kadın tarafıyla kurulan ilişki, erkek tarafıyla kurulan ilişkiden daha yoğun ve sıkı görülmektedir.

Beşincisi, araştırma bulgularına göre toplumda aile yapısının zayıfladığına, hatta çökmekte olduğuna ilişkin bir izlenim bulunmaktadır. Aile yapısının zayıflamasında yoksulluk, şiddetli geçimsizlik, aile içi şiddet ve yeni iletişim araçlarının rol oynadığına ilişkin yaygın bir kanaat mevcuttur. Yasaların kadına yönelik şiddette yeterince caydırıcı olmadığına, bunun da aileye olumsuz yönde etki ettiğine ilişkin düşünce araştırmanın önemli bulguları arasında yer almaktadır.
Kısaca, Türk aile yapısının gerek yapısal özellikleri, gerekse değerleri ve barındırdığı ilişki biçimleri bakımından değişim sürecinde olduğunu söyleyebiliriz. Aile, yapısal olarak giderek küçülürken, kadın erkek ilişkisine ilişkin eşitlikçi bir anlayış da yaygınlık. Araştırmada, kadının anne ve ev kadını olarak öngörülen geleneksel rolüne ilişkin önemli bir değişim kendini göstermektedir. Kadının bir meslek edinip çalışma yaşamında yer alması, kadın açısından olduğu gibi aile yaşamı bakımından da olumlu karşılanan bir değer haline gelmiştir.

AredA SURVEY

www.areda.com 0212 467 21 21 bilgi@areda.com

Maltepe Mh. Fetih Cd. No:6/55 Zeytinburnu/İSTANBUL